

Νόμος περί εξαρτησιογόνων ουσιών και άλλες διατάξεις

Ν. 4139/2013 - ΦΕΚ Α΄ 74/20.03.2013

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Εκδίδομε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

ΜΕΡΟΣ Α΄

ΝΟΜΟΣ ΠΕΡΙ ΕΞΑΡΤΗΣΙΟΓΟΝΩΝ ΟΥΣΙΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄

ΝΑΡΚΩΤΙΚΑ ΚΑΙ ΠΡΟΔΡΟΜΕΣ ΟΥΣΙΕΣ

Άρθρο 1

Ορισμός ναρκωτικών

1. Με τον όρο «ναρκωτικά», κατά την έννοια του νόμου αυτού, νοούνται ουσίες με διαφορετική χημική δομή και διαφορετική δράση στο κεντρικό νευρικό σύστημα και με κοινά χαρακτηριστικά γνωρίσματα τη μεταβολή της θυμικής κατάστασης του χρήστη και την πρόκληση εξάρτησης διαφορετικής φύσης, ψυχικής ή και σωματικής και ποικίλου βαθμού, καθώς και την ανακούφιση των χρονίως πασχόντων από τα συμπτώματα συγκεκριμένης νόσου, για την οποία αυτές κρίνονται ιατρικά επιβεβλημένες.
2. Οι ουσίες που υπάγονται στα ναρκωτικά περιλαμβάνονται ιδίως στους πίνακες Α΄, Β΄, Γ΄ και Δ΄, οι οποίοι αναφέρονται στην παρ. 2 του Άρθρου 1 του Ν. 3459/2006 (Α΄ 103), όπως έχουν τροποποιηθεί με αποφάσεις που έχουν εκδοθεί κατ΄ εξουσιοδότηση της παρ. 3 του Άρθρου 1 του Ν. 3459/2006.
3. Στις παραπάνω ουσίες δεν περιλαμβάνονται τα ακατέργαστα συγκομιζόμενα προϊόντα που προκύπτουν από την καλλιέργεια ποικιλιών κάνναβης του είδους Cannabis Sativa L περιεκτικότητας σε τετραϋδροκανναβινόλη (THC) μέχρι 0,2%. Επίσης, με εξαίρεση τις παιδικές τροφές, δεν περιλαμβάνονται τα τρόφιμα με την έννοια του Άρθρου 2 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθμ. 178/2002, τα καλλυντικά και τα διατροφικά συμπληρώματα που περιέχουν τετραϋδροκανναβινόλη (THC), και τα οποία θα οριστούν με τις αντίστοιχες αποφάσεις των επόμενων εδαφίων. (Άρθρο 28-[Ν. 4509/2017](#), Άρθρο 58, Παρ. 1-[Ν. 4554/2018](#)).

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων αναπροσαρμόζεται το ανωτέρω όριο, ορίζονται οι όροι και οι προϋποθέσεις καλλιέργειας των ποικιλιών κάνναβης του είδους Cannabis Sativa L, οι έλεγχοι τήρησης των όρων και προϋποθέσεων και κάθε άλλο σχετικό θέμα. Με την ίδια απόφαση καθορίζονται τα τρόφιμα που μπορούν να περιέχουν τετραϋδροκανναβινόλη (THC) και τα ανώτατα επιτρεπτά όρια περιεκτικότητας αυτών, οι έλεγχοι των τροφίμων για την τήρηση των ορίων περιεκτικότητας και κάθε σχετικό θέμα. **(Άρθρο 28-[N. 4509/2017](#), Άρθρο 58, Παρ. 1-[N. 4554/2018](#)).**

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Υγείας καθορίζονται τα καλλυντικά και διατροφικά συμπληρώματα που μπορούν να περιέχουν τετραϋδροκανναβινόλη (THC) και τα ανώτατα επιτρεπτά όρια περιεκτικότητας αυτών, οι έλεγχοι των καλλυντικών και διατροφικών συμπληρωμάτων για την τήρηση των ορίων περιεκτικότητας και κάθε σχετικό θέμα. **(Άρθρο 58, Παρ. 1-[N. 4554/2018](#)).**

Αν, κατά τον έλεγχο της συγκομιδής εγκεκριμένου καλλιεργητή βιομηχανικής κάνναβης διαπιστώνεται ότι η περιεκτικότητα της καλλιέργειας και των ακατέργαστων προϊόντων της σε τετραϋδροκανναβινόλη (THC) υπερβαίνει το όριο του 0,2%, αλλά δεν επεκτείνεται πέραν του ορίου του 0,6%, ποινική δίωξη ασκείται μόνο ύστερα από αίτηση του Προϊσταμένου της Αρχής που διεξήγαγε τον έλεγχο προς τον κατά τόπον αρμόδιο Εισαγγελέα Πρωτοδικών. **(Άρθρο 243-[N. 4610/2019](#))**

Σημ: Με ισχύ από 07.05.2019, σύμφωνα με το Άρθρο 260 του Ν. 4610/2019

Στην αίτηση πρέπει να αιτιολογείται ειδικά και εμπεριστατωμένα ότι: α) η υπέρβαση του νόμιμου ορίου σε τετραϋδροκανναβινόλη δεν οφείλεται στις ειδικές περιβαλλοντικές συνθήκες ή άλλους παράγοντες που ήταν άγνωστοι στον παραγωγό και β) ότι η συγκομιδή είναι πρόσφορη να οδηγήσει στην παραγωγή ουσίας που προκαλεί ψυχική ή σωματική εξάρτηση. Πριν από την υποβολή της αίτησης, καλείται ο ελεγχόμενος προς ακρόαση και παροχή εξηγήσεων. Η κλήση κοινοποιείται στον ελεγχόμενο τουλάχιστον πέντε (5) ημέρες πριν από την ημέρα της ακρόασης. **(Άρθρο 28-[N. 4509/2017](#)).**

Άρθρο 243 Το εδάφιο στ' της παρ.3 του άρθρου 1 του ν. 4139/2013 αντικαθίσταται ως εξής:
«Αν, κατά τον έλεγχο της συγκομιδής εγκεκριμένου καλλιεργητή βιομηχανικής κάνναβης διαπιστώνεται ότι η περιεκτικότητα της καλλιέργειας και των ακατέργαστων προϊόντων της σε

τετραϋδροκανναβινόλη (THC) υπερβαίνει το όριο του 0,2%, αλλά δεν επεκτείνεται πέραν του ορίου του 0,6%, ποινική δίωξη ασκείται μόνο ύστερα από αίτηση του Προϊσταμένου της Αρχής που διεξήγαγε τον έλεγχο προς τον κατά τόπον αρμόδιο Εισαγγελέα Πρωτοδικών».

4. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Υγείας και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων που εκδίδεται ύστερα από γνώμη της Επιτροπής Ναρκωτικών μπορεί να προστίθενται ή να αφαιρούνται ουσίες στις κατηγορίες του Άρθρου αυτού ή να μεταφέρονται από τη μία κατηγορία στην άλλη ή να μεταβάλλονται οι όροι και οι προϋποθέσεις της διάθεσής τους, ιδίως σύμφωνα με τις διεθνείς συμβάσεις.

Άρθρο 2

Παραγωγή, κατοχή και διακίνηση ναρκωτικών

1. Η παραγωγή, κατοχή, μεταφορά, αποθήκευση, προμήθεια, επεξεργασία, κυκλοφορία και με οποιονδήποτε τρόπο μεσολάβηση στη διακίνηση των ουσιών του πίνακα Α΄ της παρ. 2 του Άρθρου 1 του Ν. 3459/2006 (Α΄ 103), είναι αποκλειστικό δικαίωμα του Κράτους, που ασκείται από τον Εθνικό Οργανισμό Φαρμάκων (Ε.Ο.Φ.).

Η διάθεση αυτών των ουσιών γίνεται μόνο σε εργαστήρια ή νοσοκομεία για την εκτέλεση εγκεκριμένων προγραμμάτων, ύστερα από γνωμοδότηση της Επιτροπής Ναρκωτικών.

2. Η παραγωγή, κατοχή, μεταφορά, αποθήκευση, επεξεργασία γενικά των πρώτων υλών και των έτοιμων προϊόντων που εισάγονται από το εξωτερικό, καθώς και η διακίνηση των ουσιών των φαρμακοτεχνικών προϊόντων και των ιδιοσκευασμάτων του πίνακα Β΄ της παρ. 2 του Άρθρου 1 του Ν. 3459/2006 (Α΄ 103), γίνεται μόνο από το Κρατικό Μονοπώλιο Ναρκωτικών, ύστερα από γνωμοδότηση της Επιτροπής Ναρκωτικών, με ευθύνη του Ε.Ο.Φ., ο οποίος εκδίδει και τη σχετική άδεια.

3. Η παραγωγή, μεταφορά, αποθήκευση, προμήθεια των ουσιών του πίνακα Γ΄ της παρ. 2 του Άρθρου 1 του Ν. 3459/2006 (Α΄ 103), καθώς και των έτοιμων φαρμακοτεχνικών προϊόντων και ιδιοσκευασμάτων που περιέχουν τις ουσίες αυτές, γίνεται από νομικά και φυσικά πρόσωπα μέσω του Κρατικού Μονοπωλίου Ναρκωτικών, ύστερα από γνωμοδότηση της Επιτροπής Ναρκωτικών με ευθύνη του Ε.Ο.Φ., ο οποίος εκδίδει τη σχετική άδεια και ελέγχει τη διαδικασία. Η διάθεσή τους στα φαρμακεία, στις φαρμακαποθήκες και στα θεραπευτήρια γίνεται με ευθύνη και υπό τον έλεγχο του Εθνικού Οργανισμού Φαρμάκων.

4. Η παραγωγή, μεταφορά, αποθήκευση, προμήθεια των ουσιών του πίνακα Δ' της παρ. 2 του Άρθρου 1 του Ν. 3459/2006 (Α' 103), καθώς και των έτοιμων φαρμακοτεχνικών προϊόντων και ιδιοσκευασμάτων που περιέχουν τις ουσίες αυτές, γίνεται από νομικά ή φυσικά πρόσωπα, ύστερα από γνωμοδότηση της Επιτροπής Ναρκωτικών με ευθύνη του Ε.Ο.Φ., ο οποίος εκδίδει και τη σχετική άδεια. Η διάθεσή τους στα φαρμακεία, στις φαρμακαποθήκες και στα θεραπευτήρια γίνεται με ευθύνη και υπό τον έλεγχο του Ε.Ο.Φ..

5. Η άδεια για την εισαγωγή και εξαγωγή των ουσιών, καθώς και των έτοιμων φαρμακοτεχνικών προϊόντων και ιδιοσκευασμάτων που περιέχουν τις ουσίες που υπάγονται στους πίνακες της παρ. 2 του Άρθρου 1 χορηγείται με απόφαση του Υπουργείου Υγείας, ύστερα από γνωμοδότηση της Επιτροπής Ναρκωτικών.

Άρθρο 2Α

(Άρθρο 1-[Ν. 4523/2018](#))

1. Κατ' εξαίρεση εγκρίνεται ενιαία η παραγωγή, κατοχή, μεταφορά, αποθήκευση, προμήθεια των πρώτων υλών και των ουσιών των ποικιλιών κάνναβης του είδους Cannabis Sativa L περιεκτικότητας σε τετραϋδροκανναβινόλη (THC) άνω του 0,2%, καθώς και η εγκατάσταση και λειτουργία μεταποιητικής μονάδας επεξεργασίας και παραγωγής τελικών προϊόντων φαρμακευτικής κάνναβης με αποκλειστικό σκοπό είτε την προμήθεια του κρατικού μονοπωλίου και την διάθεσή τους για ιατρικούς σκοπούς, είτε την εξαγωγή τους

2. Η έγκριση είναι αμεταβίβαστη, αποκλειόμενης της ανάθεσης και παραχώρησης οποιασδήποτε δραστηριότητας, σε οποιοδήποτε στάδιο της παραγράφου 1, σε τρίτους, και παρέχεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Ανάπτυξης, Υγείας και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων για το σύνολο των δραστηριοτήτων της παρ. 1 σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 3982/2011 (Α' 143) και ιδίως της περίπτωσης θ' του Άρθρου 43 παρ. 1 του [ν. 4442/2016](#) (Α' 230), και την απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας με αριθμ. οικ. 483/35/Φ.15/2012 (Β' 158), πλην αν άλλως ρυθμίζεται στο παρόν Άρθρο, υπό τους εξής όρους και προϋποθέσεις:

α. Η έγκριση παρέχεται σε φυσικά πρόσωπα, στο πρόσωπο των οποίων δεν συντρέχουν τα κωλύματα της παραγράφου 5 ή σε νομικά πρόσωπα στη διοίκηση ή διαχείριση των οποίων συμμετέχουν φυσικά πρόσωπα, στο πρόσωπο των οποίων δεν συντρέχουν τα κωλύματα της παραγράφου 5, κατόπιν υποβολής αίτησης και κατάθεσης παραβόλου, που συνοδεύεται από τα δικαιολογητικά των επόμενων εδαφίων. Αν το νομικό πρόσωπο έχει έδρα στην αλλοδαπή

υποχρεούται να δηλώσει φορολογικό εκπρόσωπο και αντίκλητο στην Ελλάδα. Σε κάθε περίπτωση, τα πρόσωπα που προέρχονται από χώρες εκτός Ε.Ε. οφείλουν να διαμένουν μόνιμα στην Ελλάδα ή να έχουν έδρα στην Ελλάδα.

β. Η έκταση, εντός της οποίας λαμβάνει χώρα το σύνολο των δραστηριοτήτων της παραγράφου 1 για τις οποίες χορηγείται η έγκριση, είναι ενιαία, είναι κατ' ελάχιστον εμβαδού 4 στρεμμάτων και αποδεικνύεται με την προσκόμιση επικυρωμένου τίτλου κυριότητας ή σύμβασης μίσθωσης ή δωρεάν παραχώρησης θεωρημένης από την αρμόδια ΔΟΥ.

γ. Η ενιαία έκταση της δραστηριότητας είναι περικλειστή και η καλλιεργούμενη περιοχή είναι κλειστή.

δ. Η αίτηση συνοδεύεται από αντίγραφο δελτίου αστυνομικής ταυτότητας ή ισχύοντος διαβατηρίου, πιστοποιητικό περί μη θέσης σε δικαστική συμπαράσταση, αντίγραφο ποινικού μητρώου γενικής χρήσης και υπεύθυνη δήλωση περί μη έκδοσης τελεσίδικου παραπεμπτικού βουλεύματος για τα αδικήματα της παραγράφου 5 περιπτώσεις α', β', και γ', των αιτούντων φυσικών προσώπων ή των φυσικών προσώπων που συμμετέχουν στη διοίκηση ή διαχείριση των αιτούντων νομικών προσώπων.

ε. Η αίτηση συνοδεύεται και από πιστοποιητικό περί μη πτώχευσης, μη κατάθεσης αίτησης πτώχευσης, μη κατάθεσης αίτησης για συνδιαλλαγή-εξυγίανση, μη κατάθεσης αίτησης για λύση και μη λύσης του νομικού προσώπου.

στ. Η αίτηση συνοδεύεται από βεβαιώσεις φορολογικής και ασφαλιστικής ενημερότητας του υποβάλλοντος φυσικού ή νομικού προσώπου που εκδόθηκαν το αργότερο έναν μήνα πριν την ημερομηνία υποβολής της αίτησης.

ζ. Η αίτηση συνοδεύεται από βεβαίωση της οικείας υποδιεύθυνσης ασφαλείας ή του τμήματος ασφαλείας ότι τηρήθηκαν οι όροι και οι προϋποθέσεις ασφαλούς φύλαξης σχετικά με τις περιοχές καλλιέργειας, τις εγκαταστάσεις της μεταποιητικής μονάδας, τα σημεία αποθήκευσης των πρώτων υλών, των ουσιών και των τελικών προϊόντων φαρμακευτικής κάνναβης των ποικιλιών κάνναβης του είδους *Cannabis Sativa L* περιεκτικότητας σε τετραϋδροκανναβινόλη (THC) άνω του 0,2% και της διαδικασίας μεταφοράς, όπως αυτές ορίζονται στην απόφαση της παραγράφου 4.

3. Τα ανωτέρω δικαιολογητικά υποβάλλονται επικαιροποιημένα ετησίως, και ελέγχεται τουλάχιστον μια φορά το χρόνο η συνέχιση της πλήρωσης των όρων και προϋποθέσεων

παροχής της έγκρισης. Σε περίπτωση παραβίασης των όρων και προϋποθέσεων παροχής της έγκρισης, οι αρμόδιοι Υπουργοί της παραγράφου 2 την ανακαλούν, αφού προηγουμένως ταχθεί προθεσμία συμμόρφωσης κατά μέγιστο τριάντα (30) ημερών. Η έγκριση ανακαλείται χωρίς να ταχθεί προθεσμία συμμόρφωσης σε περίπτωση παραβίασης των όρων ασφαλούς φύλαξης, όπως ορίζεται στην περίπτωση ζ' και στην απόφαση της επομένης παραγράφου.

4. Με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Οικονομίας και Ανάπτυξης, Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, Υγείας και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων καθορίζονται περαιτέρω όροι και προϋποθέσεις που αφορούν ιδίως τη χορήγηση της έγκρισης, την υποβολή επιπλέον δικαιολογητικών, το ύψος του παραβόλου, τις προδιαγραφές φύλαξης και ασφάλειας των περιοχών καλλιέργειας, των σημείων αποθήκευσης και των μεταποιητικών μονάδων, τις διαδικασίες μεταφοράς, το χρονικό όριο φύλαξης και αποθήκευσης που δεν μπορεί να υπερβαίνει τα πέντε (5) έτη, τον τρόπο έγκρισης εισαγωγής σπόρων προς σπορά, τη διαδικασία ελέγχου για την τήρηση των όρων και προϋποθέσεων παροχής έγκρισης, τη διαδικασία των τακτικών και έκτακτων ελέγχων για τη συνέχιση της πλήρωσης των όρων και προϋποθέσεων παροχής της έγκρισης σε οποιοδήποτε στάδιο της καλλιεργητικής και μεταποιητικής διαδικασίας, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

5. Η έγκριση της παραγράφου 2 δεν παρέχεται σε φυσικά ή σε νομικά πρόσωπα στη διοίκηση ή διαχείριση των οποίων συμμετέχουν φυσικά πρόσωπα, τα οποία:

α) Καταδικάσθηκαν για κακούργημα, και σε οποιαδήποτε ποινή για κλοπή, υπεξαίρεση κοινή και στην υπηρεσία, απάτη, εκβίαση, πλαστογραφία, απιστία δικηγόρου, δωροδοκία, δωροληψία, καταπίεση, απιστία περί την υπηρεσία, παράβαση καθήκοντος, καθώς και για οποιοδήποτε έγκλημα κατά της γενετήσιας ελευθερίας ή έγκλημα οικονομικής εκμετάλλευσης της γενετήσιας ζωής.

β) Παραπέμπονται με τελεσίδικο βούλευμα για κακούργημα ή έχουν παραπεμφθεί για πλημμέλημα της περίπτωσης α'.

γ) Τελούν υπό στερητική δικαστική συμπαράσταση (πλήρη ή μερική), υπό επικουρική δικαστική συμπαράσταση (πλήρη ή μερική) ή και υπό τις δύο αυτές καταστάσεις.

Τα κωλύματα της περίπτωσης α' αίρονται μόνο με την έκδοση του κατά το Άρθρο 47 παράγραφος 1 του Συντάγματος διατάγματος που αίρει τις συνέπειες της ποινής.

Τα κωλύματα των περιπτώσεων α', β' και γ' ισχύουν και για τους εργαζόμενους και απασχολούμενους σε χώρους καλλιέργειας και σε εγκαταστάσεις μεταποίησης, κατεργασίας και αποθήκευσης, καθώς και για τους οδηγούς μεταφορικών μέσων που χρησιμοποιούνται για τη μεταφορά. Τα κωλύματα ισχύουν ιδίως για τον Πρόεδρο και Διευθύνοντα Σύμβουλο στις περιπτώσεις ανωνύμων εταιρειών, τον διαχειριστή στις περιπτώσεις εταιρειών περιορισμένης ευθύνης και Ιδιωτικής Κεφαλαιουχικής Εταιρίας και στο πρόσωπο όλων των ομορρύθμων εταίρων στις περιπτώσεις ομορρύθμων και ετερορρύθμων εταιρειών. Τα κωλύματα ελέγχονται κατά το χρόνο πρόσληψης ή διορισμού των ανωτέρω προσώπων, καθώς και σε οποιοδήποτε μετέπειτα χρονικό σημείο.

6. Για την έκδοση των ανωτέρω υπουργικών αποφάσεων δεν απαιτείται η γνώμη της Επιτροπής Ναρκωτικών.

7. Για την εισαγωγή σπόρου προς σπορά και πολλαπλασιαστικού υλικού ποικιλιών κάνναβης του είδους Cannabis Sativa L περιεκτικότητας σε τετραϋδροκανναβινόλη (THC) άνω του 0,2% για ιατρικούς σκοπούς, καθώς και για την εξαγωγή τελικών προϊόντων φαρμακευτικής κάνναβης των ποικιλιών κάνναβης του είδους Cannabis Sativa L περιεκτικότητας σε τετραϋδροκανναβινόλη (THC) άνω του 0,2% αρκεί η έγκριση της παραγράφου 2. Η εισαγωγή, διάθεση και εξαγωγή πρώτων υλών και ουσιών, καθώς και η διάθεση και εξαγωγή σπόρου προς σπορά και πολλαπλασιαστικού υλικού, ποικιλιών κάνναβης του είδους Cannabis Sativa L περιεκτικότητας σε τετραϋδροκανναβινόλη (THC) άνω του 0,2% απαγορεύεται.

8. Η εξαγωγή τελικών προϊόντων φαρμακευτικής κάνναβης των ποικιλιών κάνναβης του είδους Cannabis Sativa L περιεκτικότητας σε τετραϋδροκανναβινόλη (THC) άνω του 0,2% για ιατρικούς σκοπούς γίνεται από το Τελωνείο Πειραιά και την Ελεύθερη Ζώνη Θεσσαλονίκης με την προσκόμιση άδειας των αρμοδίων αρχών της χώρας στην οποία πρόκειται να αποσταλούν, θεωρημένης από τις ελληνικές προξενικές αρχές, η οποία αναφέρει ότι επιτρέπεται η εισαγωγή τους σε αυτή τη χώρα, ότι αυτά πρόκειται να χρησιμοποιηθούν για ιατρικούς σκοπούς, το όνομα και τη διεύθυνση του παραλήπτη, την ποσότητα αυτών και την προθεσμία μέσα στην οποία πρέπει να γίνει η εισαγωγή.

9. Ο Ε.Ο.Φ. εγκρίνει την παραγωγή και την κυκλοφορία των τελικών προϊόντων φαρμακευτικής κάνναβης των ποικιλιών κάνναβης του είδους Cannabis Sativa L περιεκτικότητας σε τετραϋδροκανναβινόλη (THC) άνω του 0,2% για ιατρικούς σκοπούς, σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις που προβλέπονται από τις διατάξεις του ν. 1316/1983 (Α' 3) και της υπ' αριθμ. Δ.ΥΓ3α/Γ.Π. 32221/2013 κοινής υπουργικής απόφασης (Β' 1049), και ιδίως από τις

διατάξεις της περίπτωσης δ' της παρ. 1 του Άρθρου 3 του ν. 1316/1983 (Α' 3), των άρθρων 57 έως 76 και των άρθρων 133 έως 159 της υπ' αριθμ. Δ.ΥΓ3α/Γ.Π. 32221/2013 κοινής υπουργικής απόφασης (Β' 1049), εφαρμοζομένων αναλόγως, όπως ειδικότερα θα καθοριστούν με απόφαση του Υπουργού Υγείας, μετά από πρόταση του Ε.Ο.Φ.

10. Τα άρθρα 11, 17, 18 και 19 του παρόντος νόμου δεν εφαρμόζονται στην περίπτωση που έχει χορηγηθεί η έγκριση της παραγράφου 1 και 2 του Άρθρου 2Α του παρόντος νόμου.

11. Η έγκριση για τους σκοπούς της παραγράφου 1 χορηγείται σε περιοχές, στις οποίες επιτρέπονται οι μεταποιητικές και συναφείς δραστηριότητες των άρθρων 17- 40 του ν. 3982/2011 (Α'143), στις περιοχές των παραγράφων 2 έως και 5 του άρθρου 17 του ν. 3325/2005 (Α'68) ή σε περιοχές, στις οποίες επιτρέπονται γεωργικές δραστηριότητες και εκμεταλλεύσεις, καθώς και στη γη υψηλής παραγωγικότητας, υπό τους όρους που ορίζονται στην κοινή υπουργική απόφαση, που εκδίδεται, κατ'επίκληση της παραγράφου 4. **(Άρθρο 58- Παρ. 2-[Ν. 4554/2018](#), Άρθρο 155 [Ν. 4601/2019](#))**

Σημ: Με ισχύ από 09.03.2019, σύμφωνα με το Άρθρο 157 του Ν. 4601/2019

Σημ: Με ισχύ από 07.03.2018, σύμφωνα με το Άρθρο 8 του Ν. 4523/2018

Άρθρο 3

Πρόδρομες ουσίες

1. Πρόδρομες ουσίες παρασκευής ναρκωτικών αποτελούν οι ουσίες που περιλαμβάνονται στο Παράρτημα Ι κατηγορίες 1, 2, 3 του Κανονισμού (ΕΚ) 273/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (L 47) και στο Παράρτημα κατηγορίες 1, 2, 3 του Κανονισμού (ΕΚ) 111/2005 του Συμβουλίου (L 22).

2. Η εισαγωγή, εξαγωγή, διαμετακόμιση, παραγωγή, παρασκευή, προμήθεια, αποθήκευση, κατοχή, πώληση, διάθεση και διανομή των πρόδρομων ουσιών, καθώς και τα απασχολούμενα με αυτές πρόσωπα ή επιχειρήσεις, υπόκεινται στον έλεγχο του Κράτους. Ως αρμόδια αρχή θεωρείται για το σκοπό αυτόν η τελωνειακή υπηρεσία με τη συνδρομή συναρμόδιων αρχών κατά περίπτωση. Για τις ουσίες της κατηγορίας 1 συναρμόδια αρχή είναι ο Ε.Ο.Φ. και για τις ουσίες των κατηγοριών 2 και 3 το Γενικό Χημείο του Κράτους. Επί παραβάσεων επιβάλλονται οι ποινές που προβλέπονται από τον Τελωνειακό Κώδικα.

3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Υγείας μπορεί να προστίθενται, αφαιρούνται ή μεταφέρονται ουσίες από τη μία κατηγορία στην άλλη σε συμμόρφωση με τις διατάξεις του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, να ρυθμίζονται οι διαδικασίες διακίνησης και ελέγχου των πρόδρομων ουσιών, καθώς επίσης να καθορίζονται ειδικότερα θέματα των αρμοδιοτήτων των υπηρεσιών του Ε.Ο.Φ. για την κατηγορία 1 και του Γενικού Χημείου του Κράτους για τις κατηγορίες 2 και 3.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄

ΕΛΕΓΧΟΣ ΚΑΙ ΟΡΟΙ ΔΙΑΘΕΣΗΣ ΝΑΡΚΩΤΙΚΩΝ ΦΑΡΜΑΚΩΝ

Άρθρο 4

Έλεγχος και εποπτεία επί των ναρκωτικών

Τον έλεγχο και την εποπτεία επί των ναρκωτικών ασκεί το Υπουργείο Υγείας.

Άρθρο 5

Επιτροπή Ναρκωτικών

1. Στο Υπουργείο Υγείας συνιστάται Επιτροπή Ναρκωτικών, αποτελούμενη από:

α) τον διευθυντή της Διεύθυνσης Φαρμάκων και Φαρμακείων του Υπουργείου Υγείας,

β) έναν εκπρόσωπο του Επιστημονικού Συμβουλίου του Ε.Ο.Φ.,

γ) έναν εκπρόσωπο του Γενικού Χημείου του Κράτους (Γ.Χ.Κ.),

δ) επτά καθηγητές των Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (Α.Ε.Ι.), ανά έναν με ειδίκευση στα γνωστικά αντικείμενα Φαρμακευτικής Χημείας, Φαρμακολογίας, Τοξικολογίας, Κοινωνικής Ψυχολογίας, Ποινικών και Εγκληματολογικών Επιστημών και Επιδημιολογίας, αντίστοιχα, που ορίζονται ύστερα από πρόταση των αρμόδιων οργάνων διοίκησης των Α.Ε.Ι.,

ε) έναν (1) ιατρό με ειδικότητα αναισθησιολογίας και εξειδίκευση στην αντιμετώπιση του πόνου και στην ανακουφιστική ιατρική φροντίδα. (Άρθρο 91, Παρ. 1-[Ν. 4600/2019](#))

Σημ: Με ισχύ από 09.03.2019, σύμφωνα με το Άρθρο 178 του Ν. 4600/2019

στ) έναν ανώτερο αξιωματικό της Ελληνικής Αστυνομίας και έναν του Λιμενικού Σώματος - Ελληνικής Ακτοφυλακής με εμπειρία στα θέματα ναρκωτικών. Για κάθε μέλος της Επιτροπής ορίζεται και ένας αναπληρωτής. Η θητεία της Επιτροπής είναι διετής.

2. Με απόφαση του Υπουργού Υγείας, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, επιλέγονται και ορίζονται ο πρόεδρος, τα τακτικά και αναπληρωματικά μέλη της Επιτροπής, καθώς και ο γραμματέας της. Με απόφαση του ίδιου Υπουργού ορίζονται και οι κανόνες λειτουργίας της Επιτροπής.

3. Η Επιτροπή Ναρκωτικών έχει τις παρακάτω αρμοδιότητες:

α) Γνωμοδοτεί:

αα) για τα σχετικά με τα ναρκωτικά θέματα που προκύπτουν από τις κυρωμένες από την Ελλάδα διεθνείς συμβάσεις ή από αίτηση των αρμόδιων διεθνών οργανισμών (όπως United Nations Fund for Drug Abuse Control (UNFDAC), Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας (Π.Ο.Υ.), Ευρωπαϊκή Ένωση),

ββ) για τη χορήγηση άδειας παραγωγής ή κατεργασίας και εισαγωγής έτοιμων προϊόντων που περιέχουν ουσίες του Άρθρου 1,

γγ) για την προσθήκη ή αφαίρεση ουσιών στους πίνακες της παραγράφου 2 του Άρθρου 1, για τη μεταφορά από τον ένα πίνακα στον άλλο ή για τη μεταβολή των όρων και των προϋποθέσεων της διάθεσής τους σύμφωνα με τις διεθνείς συμβάσεις,

δδ) για την τιμή των πωλούμενων από το Κρατικό Μονοπώλιο ναρκωτικών,

εε) για κάθε σχετικό θέμα που θα ζητήσει ο αρμόδιος Υπουργός ή η Εθνική Επιτροπή Σχεδιασμού και Συντονισμού για την Αντιμετώπιση των Ναρκωτικών.

β) Υπολογίζει τις ετήσιες ανάγκες της χώρας σε ναρκωτικές ουσίες και εισηγείται σχετικά με αυτές, καθώς και με τη διαθεσιμότητα των απαραίτητων ελεγχόμενων φαρμάκων, όπως καθορίζονται από τον Π.Ο.Υ. στον αρμόδιο Υπουργό.

Άρθρο 6

Αμοιβή μελών και γραμματέα

Η αμοιβή των μελών και του γραμματέα της Επιτροπής Ναρκωτικών καθορίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Υγείας, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

Άρθρο 7

Καθορισμός προϋποθέσεων διάθεσης σκευασμάτων και ιδιοσκευασμάτων

Με την επιφύλαξη των διατάξεων των άρθρων 20 και 22, με απόφαση του Υπουργού Υγείας, που εκδίδεται ύστερα από γνωμοδότηση της Επιτροπής Ναρκωτικών και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, μπορεί να καθορίζονται οι όροι και οι προϋποθέσεις διάθεσης των ουσιών που αναφέρονται στα άρθρα 1 παράγραφος 2 και 3 παράγραφος 1 υπό μορφή σκευασμάτων ή ιδιοσκευασμάτων, οποιασδήποτε φαρμακευτικής μορφής, καθώς και οι λεπτομέρειες συνταγογράφησης αυτών, ο τύπος και το σχήμα της διπλότυπης συνταγής. Για τις ουσίες του πίνακα Δ' της παρ. 2 του Άρθρου 1 του Ν. 3459/2006 (Α' 103), η συνταγή μπορεί να είναι απλή επαναλαμβανόμενη. Με όμοια απόφαση ορίζονται τα σκεύασματά ή ιδιοσκευάσματα που υπάγονται στις κατηγορίες των Παραρτημάτων των Κανονισμών του Άρθρου 3 παράγραφος 1.

Άρθρο 8

Συνταγές χορήγησης ναρκωτικών και παραβάτες αυτών

1. Με την επιφύλαξη των άρθρων 20 και 22, ιατροί ή οδοντίατροι ή κτηνίατροι που εκδίδουν συνταγές, οι οποίες αναγράφουν ναρκωτικά κατά παράβαση των σχετικών διατάξεων, τιμωρούνται με πρόστιμο από τριακόσια (300) μέχρι τρεις χιλιάδες (3.000) ευρώ, που επιβάλλεται με απόφαση του οικείου Περιφερειάρχη, ύστερα από γνωμοδότηση του Ε.Ο.Φ.. Σε περίπτωση υποτροπής μπορεί να επιβληθεί, κατά την ίδια διαδικασία, και πρόσκαιρη παύση εξάσκησης του επαγγέλματος από δεκαπέντε (15) ημέρες μέχρι έξι (6) μήνες.

2. Με την επιφύλαξη των άρθρων 20 και 22, φαρμακοποιοί που εκτελούν τέτοιες συνταγές τιμωρούνται ομοίως με πρόστιμο από τριακόσια (300) μέχρι τρεις χιλιάδες (3.000) ευρώ και, σε περίπτωση υποτροπής, και με πρόσκαιρο κλείσιμο του φαρμακείου από τρεις (3) ημέρες μέχρι έξι (6) μήνες, κατά τις διατάξεις του νόμου περί επιθεωρήσεως των φαρμακείων.

Άρθρο 9

Χορήγηση ναρκωτικών από φαρμακοποιούς

1. Απαγορεύεται στους φαρμακοποιούς η χορήγηση ναρκωτικών φαρμάκων για ημερήσια χρήση σε ποσότητα ανώτερη της επιτρεπόμενης από την ελληνική φαρμακοποιία ημερήσιας δόσης, και αν ακόμη αναγράφεται τέτοια από τον ιατρό, εκτός από τις περιπτώσεις κατά τις οποίες εκδόθηκε ειδική άδεια του Υπουργείου Υγείας, ύστερα από γνωμοδότηση της Επιτροπής Ναρκωτικών. Σε εξαιρετικές και επείγουσες περιπτώσεις και μέχρι την έκδοση της ανωτέρω αδείας είναι δυνατή η χορήγηση σε χρονίως πάσχοντες για την ανακούφιση των συμπτωμάτων της νόσου από την οποία πάσχουν, ναρκωτικών φαρμάκων για ημερήσια χρήση σε ποσότητα ανώτερη της επιτρεπόμενης από την Ελληνική Φαρμακοποιία ημερήσιας δόσης, με την προσκόμιση πρωτότυπης ιατρικής συνταγής.

2. Με την επιφύλαξη των άρθρων 20 και 22, οι φαρμακοποιοί που χορηγούν ναρκωτικά φάρμακα κατά παράβαση του Άρθρου αυτού τιμωρούνται με τις ποινές που προβλέπονται από το νόμο περί επιθεωρήσεως φαρμακείων. Οι σχετικές αποφάσεις του οικείου Περιφερειάρχη, οι οποίες επιβάλλουν ποινή προστίμου, κοινοποιούνται στη Διεύθυνση Εγκληματολογικών Ερευνών του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη και στο Τμήμα Δημόσιας Ασφάλειας του τόπου όπου έλαβε χώρα η παράβαση. Όσοι τιμωρήθηκαν δύο φορές διώκονται και ποινικώς και τιμωρούνται με φυλάκιση μέχρι δύο (2) ετών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄

ΝΑΡΚΩΤΙΚΑ ΚΡΑΤΙΚΟΥ ΜΟΝΟΠΩΛΙΟΥ

Άρθρο 10

Προμήθεια ναρκωτικών

Επιτρέπεται στον Υπουργό Υγείας να προβαίνει στην προμήθεια της απαιτούμενης ποσότητας των ναρκωτικών και των σκευασμάτων αυτών, σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις για τις κρατικές προμήθειες, μετά από γνώμη της Επιτροπής του Άρθρου 5.

Άρθρο 11

Κατεργασία ναρκωτικών

Η λειτουργία εργοστασίων που κατεργάζονται προϊόντα και σκευάσματα ναρκωτικών, επιτρέπεται μόνο ύστερα από σύμφωνη γνώμη της Επιτροπής Ναρκωτικών. Τα εργοστάσια αυτά διευθύνονται από φαρμακοποιό ή χημικό και υπόκεινται στο διαρκή έλεγχο της επιθεώρησης των φαρμακείων. Εκτός από το διαρκή αυτόν έλεγχο επιθεωρούνται πριν από την έναρξή τους και μετά, κατά τη διάρκεια της λειτουργίας τους, τουλάχιστον δύο φορές το έτος, από επιτροπή απαρτιζόμενη:

α) από τον επιθεωρητή των φαρμακείων και

β) από έναν τεχνικό που ορίζεται από τον Υπουργό Υγείας, με υπόδειξη της Επιτροπής Ναρκωτικών. Τα ναρκωτικά που παράγονται από τα εργοστάσια αυτά ή τα φαρμακευτικά σκευάσματα αυτών φυλάσσονται μέχρι την παράδοση μέσα στο εργοστάσιο για αποκλειστική χρήση του Κράτους. Η πώληση προς άλλον ή η εξαγωγή τους με οποιονδήποτε τρόπο από το εργοστάσιο συνιστά κατά περίπτωση τα εγκλήματα των άρθρων 20, 22 και 23 και τιμωρείται με τις προβλεπόμενες στα άρθρα αυτά ποινές.

Άρθρο 12

Φαρμακευτικά σκευάσματα οπίου

Τα φαρμακευτικά σκευάσματα του οπίου, όπως τα βάμματα, μπορεί να παρασκευάζονται και εντός των φαρμακείων προς χρήση αυτών. Τα σκευάσματα αυτά παρασκευάζονται από το όπιο που χορηγείται από το Μονοπώλιο του Κράτους και αναγράφονται κατά την ημέρα της παρασκευής σε ιδιαίτερο βιβλίο, το οποίο τηρείται προς τούτο στα φαρμακεία και υπόκειται στον έλεγχο της επιθεώρησης των φαρμακείων.

1. Η πώληση ναρκωτικών από το Κράτος ανατίθεται στην Ειδική Διαχείριση Ναρκωτικών. Οι αιτήσεις υποβάλλονται δια της αρμόδιας διεύθυνσης των Περιφερειών, η οποία τις διαβιβάζει στο Υπουργείο συνοδευόμενες με γνώμη της. Η πώληση επιτρέπεται μόνο στα φαρμακεία, νοσοκομεία, κλινικές και ιατρούς χωριών, όπου δεν υπάρχουν φαρμακεία, ύστερα από άδεια του Υπουργείου Υγείας, η οποία εκδίδεται με σύμφωνη γνώμη της Επιτροπής Ναρκωτικών και εμφανίζει την ποσότητα από κάθε είδος, η οποία κάθε έτος θα επιτρέπεται να αγορασθεί, ανάλογα με τις ανάγκες καθενός από τους ανωτέρω.

2. Τα φαρμακευτικά σκευάσματα του οπίου κατασκευάζονται στα φαρμακεία, είτε για ίδια χρήση κάθε φαρμακείου είτε και για μεταπώληση σε άλλα φαρμακεία, νοσοκομεία, κλινικές ή ιατρούς χωριών, όπου δεν υπάρχουν φαρμακεία.

3. Η πώληση των ναρκωτικών από τα φαρμακεία στο κοινό επιτρέπεται μόνο με πρωτότυπες ιατρικές συνταγές, στις οποίες αναγράφεται ο λόγος χορήγησής τους.

. Στο τρίτο εδάφιο της παραγράφου 1 του Άρθρου 13, η φράση «εκδίδεται μετά από σύμφωνη γνώμη της επιτροπής ναρκωτικών και» καταργείται.

Άρθρο 13

Πώληση ναρκωτικών

1. Η πώληση ναρκωτικών από το Κράτος ανατίθεται στην Ειδική Διαχείριση Ναρκωτικών. Οι αιτήσεις υποβάλλονται δια της αρμόδιας διεύθυνσης των Περιφερειών, η οποία τις διαβιβάζει στο Υπουργείο συνοδευόμενες με γνώμη της. Η πώληση επιτρέπεται μόνο στα φαρμακεία, νοσοκομεία, κλινικές και ιατρούς χωριών, όπου δεν υπάρχουν φαρμακεία, ύστερα από άδεια του Υπουργείου Υγείας, η οποία εμφανίζει την ποσότητα από κάθε είδος, η οποία κάθε έτος θα επιτρέπεται να αγορασθεί, ανάλογα με τις ανάγκες καθενός από τους ανωτέρω. (**Άρθρο 91, Παρ. 2-[N. 4600/2019](#)**)

Σημ: Με ισχύ από 09.03.2019, σύμφωνα με το Άρθρο 178 του Ν. 4600/2019

2. Τα φαρμακευτικά σκευάσματα του οπίου κατασκευάζονται στα φαρμακεία, είτε για ίδια χρήση κάθε φαρμακείου είτε και για μεταπώληση σε άλλα φαρμακεία, νοσοκομεία, κλινικές ή ιατρούς χωριών, όπου δεν υπάρχουν φαρμακεία.

3. Η πώληση των ναρκωτικών από τα φαρμακεία στο κοινό επιτρέπεται μόνο με πρωτότυπες ιατρικές συνταγές, στις οποίες αναγράφεται ο λόγος χορήγησής τους.

Άρθρο 14

Υποχρεώσεις φαρμακοποιών

1. Οι φαρμακοποιοί οφείλουν να φυλάσσουν τις συνταγές, με βάση τις οποίες χορηγήθηκαν τα ναρκωτικά φάρμακα, τουλάχιστον για μία τριετία, χωριστά από τις λοιπές συνταγές και σε δέσμες που περιλαμβάνουν τις συνταγές ενός τριμήνου. Οφείλουν επίσης να αναγράφουν σε

ιδιαίτερο βιβλίο, το οποίο δίδεται δωρεάν από το Υπουργείο Υγείας, τα ποσά τα οποία έχουν καταναλωθεί κατά το τέλος κάθε τριμήνου, με άθροιση των αναγραφόμενων στις συνταγές, καθώς και εκείνων τα οποία χωριστά καταναλώθηκαν για κάθε παρασκευή φαρμακευτικού σκευάσματος.

2. Οι φαρμακοποιοί υποχρεούνται στο τέλος κάθε έτους να στέλνουν στην αρμόδια υπηρεσία της οικείας Περιφέρειας κατάσταση, στην οποία αναγράφονται:

α) η ποσότητα των ναρκωτικών που υπάρχει στην αρχή του έτους και οι προμήθειες που γίνονται κατά τη διάρκεια του έτους,

β) το άθροισμα των ναρκωτικών που δόθηκαν κατά το έτος αυτό με συνταγές,

γ) το ποσό που καταναλώθηκε κατά το έτος για την παρασκευή φαρμακευτικών σκευασμάτων. Οι καταστάσεις που στάλθηκαν από τα φαρμακεία υποβάλλονται από τις ως άνω αρμόδιες υπηρεσίες, με αντίστοιχες συνοπτικές που συντάσσονται από αυτές, στο Υπουργείο Υγείας εντός του πρώτου δεκαπενθημέρου κάθε έτους ανυπερθέτως.

3. Στους φαρμακοποιούς, οι οποίοι δεν υποβάλλουν μέσα στην προθεσμία που ορίζεται από το Άρθρο αυτό τις ετήσιες καταστάσεις, επιβάλλεται ποινή σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου περί επιθεωρήσεως φαρμακείων. Επίσης επιβάλλεται ποινή, σύμφωνα με τις ίδιες διατάξεις, στους φαρμακοποιούς ή διευθυντές φαρμακείων, οι οποίοι δεν τηρούν ή τηρούν άτακτα το βιβλίο που ορίζεται από το όρθρο αυτό ή δεν φυλάσσουν τις συνταγές των ιατρών με τις οποίες χορηγήθηκαν τα ναρκωτικά.

Άρθρο 15

Έλεγχος διάθεσης ναρκωτικών και επιβολή προστίμων

1. Οι διευθυντές κλινικών, νοσοκομείων, όπως και οι ιατροί των χωριών, όπου δεν υπάρχουν φαρμακεία, αναγράφουν σε ιδιαίτερο βιβλίο, αριθμημένο κατά σελίδες και μονογραφημένο από τον ειρηνοδίκη του τόπου της κατοικίας, ημερολογιακώς και ονομαστικώς, τα ναρκωτικά που καταναλώθηκαν για κάθε άρρωστο. Κατά το τέλος κάθε τριμήνου αναγράφουν το άθροισμα των ναρκωτικών που καταναλώθηκαν κατά το προηγούμενο εδάφιο και ιδιαίτερα για καθένα από αυτά, στο βιβλιάριο του Υπουργείου Υγείας, το οποίο δίδεται σε αυτούς δωρεάν, με την άδεια που τους χορηγήθηκε από το Υπουργείο. Επίσης, στέλνουν τριμηνιαία κατάσταση στην αρμόδια

υπηρεσία της οικείας Περιφέρειας, η οποία τις αποστέλλει στο Υπουργείο Υγείας με συνοπτικές καταστάσεις που συντάσσονται από αυτήν μέσα στο πρώτο δεκαπενθήμερο κάθε τριμηνίας.

2. Στους διευθυντές κλινικών και νοσοκομείων και στους ιατρούς, που έχουν άδεια προμήθειας ναρκωτικών, οι οποίοι δεν υποβάλλουν τις τριμηνιαίες καταστάσεις μέσα στην οριζόμενη προθεσμία ή δεν αναγράφουν στο πιο πάνω βιβλίο τα ναρκωτικά που διατέθηκαν στους ασθενείς, επιβάλλεται με απόφαση του Υπουργού Υγείας, ύστερα από γνωμοδότηση του Ε.Ο.Φ., ποινή προστίμου μέχρι τριακόσια (300) ευρώ και, σε περίπτωση υποτροπής, από τετρακόσια (400) μέχρι χίλια (1.000) ευρώ.

3. Τα ποσά που προβλέπονται στο Άρθρο 8 και στην προηγούμενη παράγραφο μπορεί να αναπροσαρμόζονται με απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Υγείας, ύστερα από γνωμοδότηση του Ε.Ο.Φ. και εισπράττονται υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου.

Άρθρο 16

Καθορισμός τιμής ναρκωτικών

Η τιμή των ναρκωτικών που πωλούνται από το Κράτος ορίζεται με απόφαση του Υπουργού Υγείας, που εκδίδεται ύστερα από γνώμη της Επιτροπής Ναρκωτικών. Η τιμή αυτή δεν μπορεί να είναι κατώτερη από τα έξοδα προμήθειας και διαχείρισης. Η τιμή των ναρκωτικών που χορηγούνται στο κοινό με ιατρικές συνταγές, καθορίζεται σύμφωνα με την ισχύουσα διατίμηση.

Άρθρο 17

Τελωνειακή φύλαξη ναρκωτικών

Η τελωνειακή φύλαξη των ναρκωτικών προς διαμετακόμιση επιτρέπεται μόνο στο Τελωνείο Πειραιώς και στην Ελεύθερη Ζώνη Θεσσαλονίκης και μέσα σε ιδιαίτερο χώρο, με προσκόμιση πιστοποιητικού, που εκδίδεται από τις αρμόδιες αρχές της χώρας, από την οποία αποστέλλονται τα ναρκωτικά, θεωρείται από τις εκεί ελληνικές προξενικές αρχές και αναφέρει ειδικώς:

α) ότι τα ναρκωτικά αυτά πρόκειται να κατατεθούν σε ελληνικό λιμάνι για διαμετακόμιση,

β) το όνομα και τη διεύθυνση του αποστολέα και

γ) την ποσότητα των αποστελλόμενων για διαμετακόμιση ναρκωτικών.

Άρθρο 18

Εξαγωγή ναρκωτικών

Για την εξαγωγή από το Τελωνείο Πειραιώς και την Ελεύθερη Ζώνη Θεσσαλονίκης των ναρκωτικών που κατατέθηκαν για διαμετακόμιση σε ξένη χώρα, απαιτείται ειδική άδεια που εκδίδεται από το Υπουργείο Υγείας, με την προσκόμιση άδειας των αρμόδιων αρχών της χώρας, στην οποία πρόκειται να αποσταλούν τα εν λόγω ναρκωτικά, θεωρημένης από τις εκεί ελληνικές προξενικές αρχές, η οποία αναφέρει, ότι επιτρέπεται η εισαγωγή των ναρκωτικών σε αυτήν τη χώρα, ότι αυτά πρόκειται να χρησιμοποιηθούν για ιατρικούς σκοπούς, το όνομα και τη διεύθυνση του παραλήπτη, την ποσότητα αυτών και την προθεσμία μέσα στην οποία πρέπει να γίνει η εισαγωγή. Στην άδεια εξαγωγής αναγράφονται:

- α)** ο αριθμός και η ημερομηνία της άδειας εισαγωγής της χώρας στην οποία αποστέλλονται τα ναρκωτικά,
- β)** το όνομα και η διεύθυνση του εισαγωγέα, καθώς και του εξαγωγέα,
- γ)** η ποσότητα των εξαγόμενων ναρκωτικών και
- δ)** η προθεσμία μέσα στην οποία, με βάση την άδεια της εισαγωγής, πρέπει να φθάσουν τα ναρκωτικά στη χώρα στην οποία αποστέλλονται. Αντίγραφο της άδειας αυτής συνοδεύει την αποστολή και άλλο αντίγραφό της αποστέλλεται, από το Υπουργείο που το εξέδωσε, στην επιτόπια προξενική αρχή της χώρας, η οποία τα εισάγει.

Άρθρο 19

Αποστολή ναρκωτικών διαμέσου της Ελλάδας και εισαγωγή τους με δέματα ή επιστολές

1. Απαγορεύεται η διαμέσου της Ελλάδας αποστολή ναρκωτικών από κάποια χώρα σε άλλη, είτε αυτά μεταφορτώθηκαν από το πλοίο ή το όχημα που χρησιμοποιήθηκε είτε όχι, εφόσον δεν προσκομίζεται αντίγραφο της άδειας της εξαγωγής από την εξάγουσα χώρα. Στην άδεια αυτή πρέπει να αναγράφεται η χώρα στην οποία αποστέλλονται τα ναρκωτικά, ο αριθμός και η ημερομηνία της άδειας εισαγωγής, το όνομα και η διεύθυνση του αποστολέα και του παραλήπτη, τα ποσά των αποστελλόμενων ναρκωτικών και η προθεσμία εισαγωγής. Αλλαγή κατεύθυνσης των αποστελλόμενων δια του ελληνικού εδάφους ναρκωτικών επιτρέπεται μόνο με άδεια του Υπουργείου Υγείας, η οποία εκδίδεται με βάση την αναφερόμενη στο Άρθρο 17 άδεια

της χώρας εισαγωγής. Στην άδεια αυτή του Υπουργείου Υγείας αναγράφονται όσα αναφέρονται στο Άρθρο 18.

2. Ναρκωτικά που εισάγονται με ταχυδρομικά δέματα ή με μορφή επιστολής ή ως δείγμα χωρίς αξία, κατάσχονται και καταστρέφονται σύμφωνα με το Άρθρο 41.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄

ΠΟΙΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΑ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ

Άρθρο 20

Διακίνηση ναρκωτικών

1. Όποιος, εκτός από τις περιπτώσεις που προβλέπονται στα άρθρα 21, 22 και 23, διακινεί παράνομα ναρκωτικά, τιμωρείται με κάθειρξη τουλάχιστον οκτώ (8) ετών και με χρηματική ποινή μέχρι τριακόσιες χιλιάδες (300.000) ευρώ.

2. Με την επιφύλαξη των διατάξεων του Άρθρου 2Α και 29, ως έγκλημα διακίνησης ναρκωτικών νοείται κάθε πράξη με την οποία συντελείται η κυκλοφορία ναρκωτικών ουσιών ή πρόδρομων ουσιών που αναφέρονται στους πίνακες της παραγράφου 2 του Άρθρου 1 και ιδίως η εισαγωγή, η εξαγωγή, η διαμετακόμιση, η πώληση, η αγορά, η προσφορά, η διανομή, η διάθεση, η αποστολή, η παράδοση, η αποθήκευση, η παρακατάθεση, η παρασκευή, η κατοχή, η μεταφορά, η νόθευση, η πώληση νοθευμένων ειδών μονοπωλίου ναρκωτικών ουσιών, η καλλιέργεια ή η συγκομιδή οποιουδήποτε φυτού του γένους της κάνναβης, του φυτού της μήκωνος της υπνοφόρου, οποιουδήποτε είδους φυτού του γένους ερυθροξύλου, καθώς και οποιουδήποτε άλλου φυτού από το οποίο παράγονται ναρκωτικές ουσίες, η παραγωγή και η εκχύλιση ναρκωτικών ουσιών, η χορήγηση ουσιών για υποκατάσταση της εξάρτησης κατά παράβαση των σχετικών διατάξεων, η διεύθυνση καταστήματος το οποίο γίνεται εν γνώσει του δράστη συστηματική διακίνηση ναρκωτικών, η χρηματοδότηση, η οργάνωση ή η διεύθυνση δραστηριοτήτων διακίνησης ναρκωτικών ουσιών, η νόθευση ή η κατάρτιση ή η χρησιμοποίηση πλαστής ιατρικής συνταγής για την χορήγηση ναρκωτικών με σκοπό τη διακίνησή τους, καθώς και η μεσολάβηση σε κάποια από τις πράξεις αυτές (**Άρθρο 2-[N. 4523/2018](#)**).

Σημ: Με ισχύ από 07.03.2018, σύμφωνα με το Άρθρο 8 του Ν. 4523/2018

3. Αν περισσότερες πράξεις διακίνησης αφορούν την ίδια ποσότητα ναρκωτικών συντρέχει μόνο ένα έγκλημα διακίνησης. Κατά την επιμέτρηση της ποινής λαμβάνεται υπόψη το σύνολο των επί

μέρους πράξεων διακίνησης, το είδος, η συνολική ποσότητα και η καθαρότητα του ναρκωτικού, καθώς και η βαρύτητα των σχετικών επιπτώσεων στην υγεία.

Άρθρο 21

Ιδιαίτερες περιπτώσεις

1. Με ποινή φυλάκισης μέχρι τρία έτη τιμωρείται όποιος:

- α) διακινεί μικροποσότητες ναρκωτικών, με σκοπό να εξασφαλίσει την κάλυψη των καθημερινών ατομικών του αναγκών χρήσης και είναι εξαρτημένος,
- β) διαθέτει ναρκωτικά χωρίς κέρδος σε οικείους του, με σκοπό να καλύψει τις άμεσες ανάγκες χρήσης τους.

2. Με την ίδια ποινή τιμωρείται όποιος, από την ποσότητα ναρκωτικών που έχει προμηθευτεί για τις προσωπικές του ανάγκες, διαθέτει χωρίς κέρδος μέρος της σε άλλον για δική του αποκλειστική χρήση.

Η κρίση ότι η διάθεση γίνεται για αποκλειστική χρήση από τον τρίτο και από ποσότητα που καλύπτει προσωπικές ανάγκες του δράστη θεμελιώνεται στα στοιχεία που αναφέρονται στο Άρθρο 29 παράγραφος 1 εδάφιο δεύτερο.

Άρθρο 22

Διακεκριμένες περιπτώσεις

1. Με κάθειρξη τουλάχιστον δέκα ετών και με χρηματική ποινή από πενήντα χιλιάδες (50.000) ευρώ μέχρι πεντακόσιες χιλιάδες (500.000) ευρώ τιμωρείται όποιος τελεί κάποια από τις πράξεις των άρθρων 20 και 21 παράγραφος 1α:

- α) αν είναι υπάλληλος [Άρθρο 13 στοιχείο α' του Ποινικού Κώδικα (Π.Κ.)], ο οποίος λόγω της υπηρεσίας του ασχολείται με τα ναρκωτικά και ιδίως με τη φύλαξή τους ή τη δώξη των παραβατών του νόμου αυτού ή ανήκει στο προσωπικό των καταστημάτων ή ιδρυμάτων της παραγράφου 2 εδάφιο α',
- β) για να διευκολύνει ή αποκρύψει τη διάπραξη άλλων κακουργημάτων.

2. Με την ποινή της παραγράφου 1 τιμωρείται όποιος παράνομα:

α) διακινεί ναρκωτικά σε στρατόπεδα ή άλλους χώρους των ενόπλων δυνάμεων, αστυνομικά κρατητήρια, σωφρονιστικά καταστήματα, καταστήματα ανηλίκων κάθε κατηγορίας, σχολικές μονάδες οποιασδήποτε βαθμίδας, εκπαιδευτικά ιδρύματα ή άλλες μονάδες κατάρτισης, επιμόρφωσης ή μετεκπαίδευσης, σε χώρους άθλησης, κατασκηνώσεων, φροντιστηρίων, σε χώρους παροχής κοινωνικών υπηρεσιών, σε χώρους συγκέντρωσης μαθητών ή σπουδαστών για εκπαιδευτικούς ή αθλητικούς σκοπούς,

β) ενεργεί κάποια από τις πράξεις των άρθρων 20 και 21 παράγραφος 1α στο πλαίσιο εγκληματικής οργάνωσης, όπως αυτή ορίζεται στα άρθρα 187 και 187Α του Ποινικού Κώδικα,

γ) είναι υπότροπος: υπότροπος θεωρείται όποιος, χωρίς να έχει κριθεί ως εξαρτημένος, έχει ήδη καταδικαστεί αμετάκλητα για κακούργημα διακίνησης ναρκωτικών μέσα στην προηγούμενη δεκαετία,

δ) αναμειγνύει με οποιονδήποτε τρόπο ναρκωτικά σε τρόφιμα, ποτά ή άλλα είδη προορισμένα να εισαχθούν στον ανθρώπινο οργανισμό με σκοπό τη διάθεσή τους σε τρίτους,

ε) εκδίδει ως ιατρός συνταγή για τη χορήγηση ναρκωτικών εν γνώσει του ότι δεν υπάρχει πραγματική και συγκεκριμένη ιατρική ένδειξη ή χορηγεί φάρμακα, τα οποία περιέχουν με οποιαδήποτε μορφή ναρκωτικά, γνωρίζοντας ότι αυτά θα χρησιμοποιηθούν για παρασκευή ή διακίνηση ναρκωτικών,

στ) χορηγεί ως φαρμακοποιός ή έμπορος φαρμάκων γενικά, ως διευθυντής, υπάλληλος ή άλλος εργαζόμενος σε φαρμακείο ναρκωτικά, γνωρίζοντας είτε ότι δεν υπάρχει η κατά τους όρους του νόμου ιατρική συνταγή είτε ότι η συνταγή δεν είναι προσήκουσα.

3. Η χορήγηση ουσιών για υποκατάσταση της εξάρτησης επιτρέπεται μόνον από:

α) Δημόσιες, ειδικές προς τούτο μονάδες, στις οποίες χορηγείται η σχετική άδεια, με απόφαση του Υπουργού Υγείας, ύστερα από γνώμη του Ο.ΚΑ.ΝΑ..

β) Τον Ο.ΚΑ.ΝΑ., ύστερα από σχετική άδεια που χορηγείται με απόφαση του Υπουργού Υγείας. Στις ανωτέρω αποφάσεις καθορίζονται ειδικώς οι ουσίες, των οποίων επιτρέπεται η χορήγηση και οι όροι κάτω από τους οποίους θα χορηγούνται.

γ) Από μονάδες του Ο.ΚΑ.ΝΑ. σε χώρους νοσοκομείων του Εθνικού Συστήματος Υγείας (ΕΣΥ), στρατιωτικών νοσοκομείων, σε χώρους και υποδομές των Ενόπλων Δυνάμεων και καταστημάτων κράτησης, με τους όρους και προϋποθέσεις που ορίζουν οι προηγούμενες

υπουργικές αποφάσεις. Με άλλη απόφαση του Υπουργού Υγείας και των κατά περίπτωση συναρμόδιων Υπουργών, ύστερα από γνώμη του Ο.ΚΑ.ΝΑ., καθορίζονται οι όροι, οι προϋποθέσεις και κάθε αναγκαίο θέμα σχετικά: α) με τον καθορισμό των νοσοκομείων του ΕΣΥ, των στρατιωτικών νοσοκομείων και των χώρων και υποδομών των Ενόπλων Δυνάμεων και των καταστημάτων κράτησης, όπου θα εγκατασταθούν και θα λειτουργήσουν μονάδες του Ο.ΚΑ.ΝΑ. και τις υποχρεώσεις που αναλαμβάνουν τα νοσοκομεία έναντι του Ο.ΚΑ.ΝΑ., β) με τον τρόπο παραχώρησης της χρήσης κτιρίων ή και αδόμητων χώρων των παραπάνω νοσοκομείων και των νοσοκομείων των Ενόπλων Δυνάμεων προς τον Ο.ΚΑ.ΝΑ., γ) με τους όρους και τις προϋποθέσεις τοποθέτησης και εγκατάστασης προκατασκευασμένων δομών του Ο.ΚΑ.ΝΑ., όπου αυτό είναι αναγκαίο, δίχως να απαιτείται η έκδοση οικοδομικής άδειας, δ) με τις κάθε είδους συμβατικές υποχρεώσεις του Ο.ΚΑ.ΝΑ. από τη χρήση των παραπάνω ακινήτων, ε) με την τοποθέτηση στις παραπάνω μονάδες ιατρών από τον κατάλογο των επικουρικών ιατρών που τηρείται στο Υπουργείο Υγείας, μετά από αίτημα του Ο.ΚΑ.ΝΑ., με σκοπό την κάλυψη των αναγκών και εφόσον δεν επαρκεί το ιατρικό προσωπικό του Ο.ΚΑ.ΝΑ..

4. Με απόφαση του Υπουργού Υγείας και των κατά περίπτωση συναρμόδιων Υπουργών μπορεί να καθορίζονται οι γενικοί όροι, οι προϋποθέσεις και άλλα σχετικά θέματα για την εκτέλεση και εφαρμογή προγραμμάτων υποκατάστασης από δημόσιους φορείς.

5. Όποιος χορηγεί ουσίες για υποκατάσταση της εξάρτησης, κατά παράβαση της παραγράφου 3 και των σχετικών υπουργικών αποφάσεων, τιμωρείται με την ποινή της παραγράφου 1.

6. Η χορήγηση ανταγωνιστικών ουσιών που αδρανοποιούν τη λειτουργία των υποδοχέων των οπιούχων επιτρέπεται για τις ενδείξεις που αναφέρονται στην άδεια κυκλοφορίας τους. Με απόφαση του Υπουργού Υγείας, ύστερα από γνώμη του Ο.ΚΑ.ΝΑ., καθορίζονται ειδικώς οι ουσίες, οι όροι και οι προϋποθέσεις χορήγησης, συνταγογράφησης και διάθεσης των ουσιών αυτών από δημόσιους ή ιδιωτικούς φορείς και ιατρούς.

7. Οι εγκεκριμένοι φορείς του άρθρου 51, καθώς και οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης α' και β' βαθμού μπορεί να λειτουργούν Χώρους Εποπτευόμενης Χρήσης (ΧΕΧ). Στους Χώρους Εποπτευόμενης Χρήσης παρέχονται υπηρεσίες για την ασφαλέστερη χρήση ναρκωτικών ουσιών και τη μείωση της βλάβης και των αρνητικών συνεπειών που συνδέονται με τη χρήση ναρκωτικών. Σκοπός λειτουργίας των ΧΕΧ είναι η προαγωγή της υγείας των ενεργών χρηστών, η προστασία της δημόσιας υγείας, η μείωση του επιπολασμού των μολυσματικών ασθενειών στον πληθυσμό των τοξικοεξαρτημένων, η πρόληψη και η έγκαιρη παρέμβαση για την αντιμετώπιση της υπερδοσολογίας, η μείωση της δημόσιας όχλησης, η κινητοποίηση των

χρηστών και η προετοιμασία τους για ένταξη σε προγράμματα θεραπείας. Οι Χώροι Εποπτευόμενης Χρήσης δύναται να λειτουργούν και υπό τη μορφή κινητών μονάδων. Με απόφαση του Υπουργού Υγείας καθορίζονται οι όροι και οι προϋποθέσεις ίδρυσης και λειτουργίας των ΧΕΧ, τα θέματα στελέχωσης και στέγασης, η δημιουργία, η τήρηση και η λειτουργία του Μητρώου Καταγραφής Ληπτών Υπηρεσιών τους, το είδος, ο τύπος και οι προϋποθέσεις ίδρυσης και λειτουργίας των κινητών μονάδων και κάθε άλλο σχετικό θέμα. Οι Χώροι Εποπτευόμενης Χρήσης λειτουργούν, ύστερα από άδεια που χορηγείται με απόφαση του Υπουργού Υγείας. Η κατοχή και η χρήση ναρκωτικών ουσιών από τα άτομα που λαμβάνουν τις υπηρεσίες των ΧΕΧ και εντός των παραπάνω Εποπτευόμενων Χώρων Χρήσης δεν αποτελεί άδικη πράξη. (Άρθρο 91, Παρ. 3-[Ν. 4600/2019](#), Άρθρο 189-[Ν. 4662/2020](#)).

Σημ: Με ισχύ από 07.02.2020, σύμφωνα με το Άρθρο 198 του Ν. 4662/2020

Άρθρο 23

Ιδιαίτερα διακεκριμένες περιπτώσεις

1. Με ισόβια κάθειρξη ή με πρόσκαιρη κάθειρξη τουλάχιστον δέκα ετών, καθώς και με χρηματική ποινή από πενήντα χιλιάδες (50.000) ευρώ μέχρι εξακόσιες χιλιάδες (600.000) ευρώ τιμωρείται ο δράστης των πράξεων των άρθρων 20 και 22:

α) όταν η πράξη του αφορά ναρκωτικά, τα οποία μπορούν να προκαλέσουν βαριά σωματική βλάβη (Άρθρο 310 παράγραφος 2 του Ποινικού Κώδικα) και είτε προκάλεσαν βαριά σωματική βλάβη ή θάνατο σε τρίτον είτε προκάλεσαν επικίνδυνη σωματική βλάβη στην υγεία πολλών ατόμων,

β) όταν είναι ενήλικος και τελεί τις άνω πράξεις κατ' επάγγελμα με σκοπό να προκαλέσει τη χρήση ναρκωτικών από ανήλικο ή μεταχειρίζεται με οποιονδήποτε τρόπο ανήλικο πρόσωπο κατά την τέλεση των πράξεων αυτών.

2. Με ισόβια κάθειρξη, καθώς και με χρηματική ποινή από πενήντα χιλιάδες (50.000) ευρώ μέχρι ένα εκατομμύριο (1.000.000) ευρώ τιμωρείται ο δράστης των πράξεων των άρθρων 20 και 22:

α) όταν κατ' επάγγελμα χρηματοδοτεί την τέλεση κάποιας πράξης διακίνησης ή κατ' επάγγελμα διακινεί ναρκωτικές ουσίες και το προσδοκώμενο όφελος του δράστη στις ανωτέρω περιπτώσεις υπερβαίνει το ποσό των εβδομήντα πέντε χιλιάδων (75.000) ευρώ,

β) όταν μετέρχεται κατά την τέλεση των πράξεων αυτών ή προς το σκοπό διαφυγής του τη χρήση όπλων, όπως αυτά ορίζονται στο Άρθρο 1 παρ. 1 του Ν. 2168/1993.

Άρθρο 24

Πρόκληση και διαφήμιση

1. Όποιος παρακινεί ή προκαλεί άλλον στην παράνομη χρήση ναρκωτικών ή διαφημίζει τη χρήση τους ή παρέχει πληροφορίες για την κατασκευή ή την προμήθειά τους με σκοπό τη διάδοσή τους ή προσφέρεται στη διακίνηση ναρκωτικών, όπως προβλέπεται στην παράγραφο 1 του Άρθρου 20, τιμωρείται, αν δεν προβλέπεται βαρύτερη ποινή από άλλη διάταξη, με φυλάκιση τουλάχιστον έξι (6) μηνών και χρηματική ποινή πεντακόσια (500) ευρώ μέχρι πενήντα χιλιάδες (50.000) ευρώ.
2. Αν ο δράστης τελεί τις πράξεις της παραγράφου 1 κατ' επάγγελμα ή με σκοπό το κέρδος γι' αυτόν ή τρίτον τιμωρείται με ποινή κάθειρξης έως δέκα (10) έτη.
3. Δεν συνιστά άδικη πράξη η διατύπωση γνώμης ή επιστημονικής κρίσης σχετικά με τα ναρκωτικά.

Άρθρο 25

Οδήγηση μεταφορικών μέσων

1. Με φυλάκιση τουλάχιστον πέντε (5) μηνών και με χρηματική ποινή χιλίων (1.000) ευρώ μέχρι δεκαπέντε χιλιάδων (15.000) ευρώ, καθώς και με στέρηση από δύο έως πέντε έτη της άδειας οδήγησης ή του οικείου διπλώματος ή του πτυχίου ή του αποδεικτικού ναυτικής ικανότητας τιμωρείται όποιος οδηγεί ή κυβερνά οποιοδήποτε πλωτό, χερσαίο ή εναέριο μεταφορικό μέσο υπό την επίδραση ναρκωτικών.

Αν από την πράξη αυτή προκλήθηκε απλή σωματική βλάβη επιβάλλεται ποινή φυλάκισης τουλάχιστον ενός έτους.

Αν προκλήθηκε βαριά σωματική βλάβη επιβάλλεται ποινή φυλάκισης τουλάχιστον δύο ετών.

Αν από την πράξη αυτή προκλήθηκε θάνατος επιβάλλεται ποινή πρόσκαιρης κάθειρξης μέχρι δέκα ετών.

2. Μετά την πάροδο διετίας, το συμβούλιο πλημμελειοδικών, ύστερα από αίτηση του καταδικασθέντος, μπορεί να αποφασίσει για την επανάκτηση της άδειας, με την προϋπόθεση ότι έχει υποστεί επιτυχώς τη θεραπεία συντήρησης και απεξάρτησης.

3. Αν ο υπαίτιος της προβλεπόμενης από την παράγραφο 1 εδάφιο α' πράξης, παρακολουθεί εγκεκριμένο κατά νόμο συμβουλευτικό ή θεραπευτικό πρόγραμμα σωματικής αποτοξίνωσης με ή χωρίς υποκατάστατα και σωματικής και ψυχικής απεξάρτησης, τιμωρείται με τις σχετικές διατάξεις του Άρθρου 42 του Ν. 2696/1999, όπως ισχύει.

Άρθρο 26

Ευθύνη και κυρώσεις νομικών προσώπων

1. Εφόσον οι πράξεις που προβλέπονται στις διατάξεις των άρθρων 20, 22 και 23, καθώς και οι πράξεις της απόπειρας και συμμετοχής σε αυτές τελέσθηκαν από φυσικό πρόσωπο που ενεργεί προς όφελος νομικού προσώπου, ατομικά ή ως μέλος οργάνου αυτού που κατά το νόμο ή σύμφωνα με το καταστατικό του ασκεί διευθυντική εξουσία εντός αυτού και έγκειται, είτε στην εκπροσώπησή του είτε στην άσκηση ελέγχου είτε στη λήψη αποφάσεων στο όνομα του νομικού προσώπου, ανεξάρτητα από τις ποινικές ευθύνες των φυσικών προσώπων που είναι φυσικοί ή ηθικοί αυτουργοί των ανωτέρω εγκλημάτων, ή και συνεργοί σε αυτά, στα ως άνω νομικά πρόσωπα επιβάλλονται με απόφαση του προϊσταμένου της οικείας περιφερειακής διεύθυνσης του Σώματος Δίωξης Οικονομικού Εγκλήματος (Σ.Δ.Ο.Ε.) του Υπουργείου Οικονομικών:

α) Διοικητικό πρόστιμο από εκατό χιλιάδες (100.000) ευρώ έως ένα εκατομμύριο (1.000.000) ευρώ.

β) Προσωρινή ή σε περίπτωση υποτροπής οριστική απαγόρευση άσκησης εμπορικής δραστηριότητας και πρόσκαιρος ή σε περίπτωση υποτροπής, κατά τα άρθρα 88 επ. του Ποινικού Κώδικα, οριστικός αποκλεισμός από φορολογικά και άλλα ευεργετήματα, καθώς και από δημόσιες παροχές ή ενισχύσεις.

γ) Προσωρινή ή οριστική παύση της λειτουργίας του καταστήματος, του γραφείου ή των εν γένει εγκαταστάσεων που χρησίμευσαν για την τέλεση του εγκλήματος.

2. Επίσης επιβάλλεται διάλυση του νομικού προσώπου με δικαστική απόφαση - όπου αυτό προβλέπεται - κατά τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις.

3. Σε κάθε περίπτωση εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις περί δήμευσης και κατάσχεσης και δήμευσης ναρκωτικών ουσιών των άρθρων 40 και 41, αντιστοίχως.

4. Οι ίδιες κυρώσεις επιβάλλονται στο νομικό πρόσωπο και όταν φυσικό πρόσωπο παραλείπει από πρόθεση εποπτεία και έλεγχο, σύμφωνα με την παράγραφο 1, καθιστώντας έτσι δυνατή την τέλεση ποινικών αδικημάτων που αναφέρονται στις διατάξεις των άρθρων 20, 22 και 23 από οποιονδήποτε τρίτο υποκείμενο στην εξουσία του.

5. Για την επιμέτρηση των κυρώσεων αυτών λαμβάνονται υπόψη τα κριτήρια του Άρθρου 20 παράγραφος 3 εδάφιο δεύτερο και το ύψος του επιδιωχθέντος ή επιτευχθέντος οφέλους του νομικού προσώπου.

Άρθρο 27

Ευνοϊκά μέτρα

1. Αν ο υπαίτιος κάποιας από τις πράξεις των άρθρων 20 έως 22 πριν από την αμετάκλητη καταδίκη του, κρίνεται ότι με δική του πρωτοβουλία συντέλεσε με παροχή πληροφοριών στην ανακάλυψη ή εξάρθρωση εγκληματικής οργάνωσης διακίνησης ναρκωτικών ή στην ανακάλυψη και σύλληψη διακινητή ναρκωτικών, η δε ευθύνη του υπαιτίου και η βαρύτητα της πράξης του είναι καταδήλως μικρότερες από την ευθύνη των προσώπων στην ανακάλυψη και σύλληψη των οποίων συντέλεσε και τη βαρύτητα των πράξεων που τέλεσαν, το δικαστήριο αναγνωρίζει στο πρόσωπό του ελαφρυντική περίπτωση. Παράλληλα μπορεί να διατάξει και την αναστολή εκτέλεσης της ποινής για διάστημα από δύο (2) έως είκοσι (20) ετών, ανεξάρτητα από τη συνδρομή των όρων των άρθρων 99 επ. του Ποινικού Κώδικα.

2. Σε περίπτωση που για την ανακάλυψη ή εξάρθρωση της εγκληματικής οργάνωσης ή τη σύλληψη του διακινητή ναρκωτικών, είναι αναγκαία η προσωρινή αποφυλάκιση του ανωτέρω υπαιτίου, το συμβούλιο πλημμελειοδικών μπορεί με βούλευμα να διατάσσει την προσωρινή αναστολή της ποινικής δίωξης του ανωτέρω και την για ορισμένο χρόνο προσωρινή του απόλυση από τη φυλακή, προκειμένου να επαληθευτούν οι ανωτέρω πληροφορίες.

3. Αν, μετά την κατά τα άνω αναστολή της ποινικής δίωξης και αποφυλάκιση του υπαιτίου, προκύψει ότι οι δοθείσες από αυτόν πληροφορίες δεν ήταν αληθινές ή ότι δεν επρόκειτο για εγκληματική οργάνωση διακίνησης ναρκωτικών ή για διακινητή ναρκωτικών, το σχετικό βούλευμα ανακαλείται, διατάσσεται και πάλι η φυλάκιση του υπαιτίου και η ανασταλείσα ποινική δίωξη κατ' αυτού συνεχίζεται.

4. Για τις χορηγηθείσες από τον υπαίτιο πληροφορίες, συντάσσεται έκθεση ένορκης εξέτασης μάρτυρα, η οποία αποστέλλεται στον εποπτεύοντα τις υποθέσεις ναρκωτικών εισαγγελέα εφετών κατ' Άρθρο 44 προκειμένου να λάβει γνώση. Η έκθεση ένορκης εξέτασης μάρτυρα τηρείται σε ειδικό αρχείο της εισαγγελίας, όπου επίσης αποστέλλεται και τηρείται έκθεση της αρμόδιας αρχής, η οποία προέβη με βάση τις ανωτέρω πληροφορίες στην εξάρθρωση εγκληματικής οργάνωσης διακίνησης ναρκωτικών ή στη σύλληψη διακινητή ναρκωτικών ουσιών. Των ανωτέρω εκθέσεων λαμβάνουν γνώση μόνο τα μέλη του αρμόδιου δικαστικού συμβουλίου ή δικαστηρίου τα οποία εξετάζουν και αυτεπαγγέλτως τη χορήγηση ή μη των προβλεπόμενων στις προηγούμενες παραγράφους ευεργετημάτων. Οι διατάξεις των άρθρων 9 και 10 του Ν. 2928/2001 εφαρμόζονται και για τις αξιόποινες πράξεις του Άρθρου 23 του παρόντος.

5. Αν οι όροι της παραγράφου 1 συντρέξουν μετά την αμετάκλητη καταδίκη του υπαιτίου, το συμβούλιο πλημμελειοδικών μπορεί να διατάξει την απόλυσή του από τις φυλακές υπό όρο και χωρίς τη συνδρομή των προϋποθέσεων του Άρθρου 105 του Ποινικού Κώδικα.

Άρθρο 28

Πράξεις ελεγκτικών οργάνων

1. Δεν είναι άδικη η πράξη αστυνομικού, τελωνειακού υπαλλήλου, υπαλλήλου του Σώματος Δίωξης Οικονομικού Εγκλήματος (Σ.Δ.Ο.Ε.) και στελέχους του Λιμενικού Σώματος - Ελληνικής Ακτοφυλακής, ο οποίος με εντολή του αρμόδιου για τη δίωξη ναρκωτικών προϊστάμενου του και με σκοπό την ανακάλυψη ή σύλληψη προσώπου που διαπράττει έγκλημα από τα αναφερόμενα στα άρθρα 20, 22 και 23, αφού τηρηθεί η διαδικασία του Άρθρου 253Α παράγραφος 3 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, δρα ως αγοραστής ή μεσολαβητής ή μεταφορέας ή φύλακας ναρκωτικών ουσιών ή με άλλους τρόπους που δεν δημιουργούν ούτε επιτείνουν κινδύνους για τρίτα πρόσωπα. Το ίδιο ισχύει και για τον ιδιώτη που με αυτόν το σκοπό τελεί ανάλογες ενέργειες ύστερα από πρόταση των αρμόδιων, για τη δίωξη ναρκωτικών, υπηρεσιών.

2. Τα ανωτέρω ελεγκτικά όργανα ή ο ιδιώτης μπορούν να ενεργούν τις πράξεις της παραγράφου 1 και να συναλλάσσονται με συγκαλυμμένα στοιχεία ταυτότητας, φορολογικά ή άλλα στοιχεία, καθώς και να διεξάγουν συναλλαγές επιβαλλόμενες αποκλειστικά από τις ανάγκες της συγκαλυμμένης δράσης. Η διαδικασία για την έκδοση των στοιχείων συγκάλυψης των ελεγκτικών οργάνων ή του ιδιώτη, η διαδικασία έγκρισης για τη διενέργεια συναλλαγών εκ μέρους τους με αυτά τα στοιχεία, η διαδικασία εγκρίσεως των προς διάθεση χρηματικών ποσών

για τις ανάγκες της συγκαλυμμένης δράσης, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα καθορίζονται με κοινή υπουργική απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη και Ναυτιλίας και Αιγαίου.

Στην έκδοση της εν λόγω κοινής υπουργικής απόφασης μετέχει και ο Υπουργός Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων (**Άρθρο 6, Παρ. 5-[N. 4285/2014](#)**).

Σημ: Με ισχύ από 10.09.2014, σύμφωνα με το Άρθρο 11 του Ν. 4285/2014

3. Εφόσον υφίστανται σοβαρές ενδείξεις σε βάρος συγκεκριμένων προσώπων για την τέλεση εγκλημάτων διακίνησης ναρκωτικών ουσιών κατά τα άρθρα 20, 22 και 23 επιτρέπεται, σύμφωνα με τη διαδικασία που ορίζεται στο Άρθρο 253Α του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, η εκτός κατοικίας καταγραφή δραστηριότητας ή άλλων γεγονότων με συσκευές ήχου ή εικόνας ή με άλλα ειδικά τεχνικά μέσα, καθώς και η χρησιμοποίηση του υλικού ως αποδεικτικού στοιχείου ενώπιον των εισαγγελικών, ανακριτικών και δικαστικών αρχών.

Άρθρο 29

Καλλιέργεια κάνναβης, χρήση ναρκωτικών ουσιών, πλαστογραφία ιατρικής συνταγής

1. Όποιος, για δική του αποκλειστικά χρήση, με οποιονδήποτε τρόπο προμηθεύεται ή κατέχει ναρκωτικά, σε ποσότητες που δικαιολογούνται μόνο για την ατομική του χρήση ή κάνει χρήση αυτών ή καλλιεργεί φυτά κάνναβης σε αριθμό ή έκταση που δικαιολογούνται μόνο για την ατομική του χρήση, τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι πέντε (5) μηνών. Η διαπίστωση του σκοπού εξυπηρέτησης της δικής του αποκλειστικά χρήσης γίνεται με συνεκτίμηση του είδους, της καθαρότητας και της ποσότητας του συγκεκριμένου ναρκωτικού, σε συνδυασμό με τη συχνότητα χρήσης, το χρόνο χρήσης, την ημερήσια δόση και τις ιδιαίτερες ανάγκες χρήσης του συγκεκριμένου χρήστη.

2. Ο δράστης της πράξης της προηγούμενης παραγράφου μπορεί να κριθεί ατιμώρητος, εάν το δικαστήριο, εκτιμώντας τις περιστάσεις τέλεσης της πράξης και την προσωπικότητα του δράστη, κρίνει ότι η αξιόποινη πράξη ήταν εντελώς περιστασιακή και δεν είναι πιθανόν να επαναληφθεί.

3. Καταδικαστικές αποφάσεις της παραγράφου 1 του παρόντος Άρθρου δεν καταχωρίζονται στα αντίγραφα των δελτίων ποινικού μητρώου.

4. Με φυλάκιση μέχρι δύο ετών τιμωρείται όποιος καταρτίζει πλαστή, νοθεύει ή χρησιμοποιεί πλαστή ιατρική συνταγή χορήγησης ναρκωτικών με σκοπό τη χρήση τους από τον ίδιο.

Άρθρο 30

Μεταχείριση εξαρτημένων χρηστών από ναρκωτικές ουσίες

1. Όσοι απέκτησαν την έξη της χρήσης ναρκωτικών και δεν μπορούν να την αποβάλουν με τις δικές τους δυνάμεις, υποβάλλονται σε ειδική μεταχείριση κατά τους όρους του Άρθρου αυτού και των άρθρων 31-35.

2. Η συνδρομή ή μη των προϋποθέσεων της προηγούμενης παραγράφου διαπιστώνεται κατά την άσκηση της ποινικής δίωξης και σε κάθε φάση της ποινικής διαδικασίας, σύμφωνα με την αρχή της ηθικής αποδείξεως, όπως ορίζεται από το Άρθρο 177 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.

3. Για τη διάγνωση της εξάρτησης ενός προσώπου από ναρκωτικά συνεκτιμώνται ιδίως ένα ή περισσότερα από τα ακόλουθα στοιχεία: πιστοποιήσεις αναγνωρισμένων υπηρεσιών απεξάρτησης, χορήγησης υποκαταστάτων ή ανταγωνιστικών στα οπιοειδή ουσιών, περίθαλψης για παθήσεις συνδεόμενες με τη χρήση ουσιών, ψυχολογικά και κοινωνικά δεδομένα που αφορούν τον κατηγορούμενο, ευρήματα εργαστηριακών εξετάσεων που αποκαλύπτουν χρήση ναρκωτικών για μακρόχρονες περιόδους. Σε κάθε φάση της ποινικής διαδικασίας δύναται να διαταχθεί πραγματογνωμοσύνη είτε αυτεπάγγελτα είτε μετά από αίτημα του κατηγορουμένου, προκειμένου να καθοριστεί αν πράγματι υπάρχει εξάρτηση, όπως επίσης και το είδος και η βαρύτητα αυτής. Η αποδοχή ή η απόρριψη του αιτήματος για πραγματογνωμοσύνη πρέπει να αιτιολογείται ειδικά. Η πραγματογνωμοσύνη συνεκτιμάται με τα παραπάνω διαγνωστικά κριτήρια. Πίνακας με τις υπηρεσίες που πληρούν τις προϋποθέσεις για τη διενέργεια πραγματογνωμοσύνης διαβιβάζεται ανά έτος στον αρμόδιο εισαγγελέα με ευθύνη των Υπουργείων που τις εποπτεύουν. Οι εργαστηριακές εξετάσεις διενεργούνται από αρμόδια δημόσια εργαστήρια της χώρας, όπως τα πανεπιστημιακά εργαστήρια και τα εργαστήρια των Ιατροδικαστικών Υπηρεσιών και τα εργαστήρια της Ελληνικής Αστυνομίας.

4. Δράστης, στο πρόσωπο του οποίου κατά το χρόνο της πράξης συντρέχουν οι προϋποθέσεις της παραγράφου 1, αν είναι υπαίτιος τέλεσης:

α. Των πράξεων του Άρθρου 29 παράγραφοι 1 και 2 παραμένει ατιμώρητος.

β. Των πράξεων του Άρθρου 20 τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον ενός (1) έτους.

γ. Των πράξεων του Άρθρου 21 παράγραφοι 1 εδάφιο β' και 2 τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι ενός (1) έτους.

δ. Των πράξεων του Άρθρου 22 τιμωρείται με πρόσκαιρη κάθειρξη μέχρι δέκα (10) ετών.

5. Ο κατά νόμο ποινικός χαρακτήρας των πράξεων που τελέστηκαν από δράστη, στο πρόσωπο του οποίου συντρέχουν οι προϋποθέσεις της παραγράφου 1, κρίνεται με βάση την απειλούμενη στην παράγραφο 4 στοιχεία β', γ' και δ' ποινή.

Άρθρο 31

Ειδική μεταχείριση χρηστών ναρκωτικών ουσιών στην διαδικασία

Σε περίπτωση εγκλημάτων των άρθρων 20 έως 25, 29 και 30 παράγραφος 4, όπως και σε περίπτωση εγκλήματος που φέρεται ότι τελέστηκε για να διευκολυνθεί η χρήση ναρκωτικών ουσιών, εφόσον τα εγκλήματα αυτά έχουν τελεστεί από πρόσωπο το οποίο απέκτησε την έξη της χρήσης ναρκωτικών ουσιών και δεν μπορεί να την αποβάλει με τις δικές του δυνάμεις κατά το Άρθρο 30 παράγραφος 1, τότε: **(Άρθρο 10, Παρ. 1-[N. 4322/2015](#)).**

α) Αν ο κατηγορούμενος δηλώσει ότι επιθυμεί να παρακολουθήσει θεραπευτικό πρόγραμμα σωματικής και ψυχικής απεξάρτησης, εγκεκριμένου, κατά το Άρθρο 51, οργανισμού, ο ανακριτής με σύμφωνη γνώμη του εισαγγελέα μπορεί αυτοτελώς ή αντί της προσωρινής κράτησης να επιβάλει ως περιοριστικό όρο την εισαγωγή του σε αντίστοιχο θεραπευτικό πρόγραμμα απεξάρτησης. **(Άρθρο 10, Παρ. 1-[N. 4322/2015](#)).**

β) Σε περίπτωση επιβολής προσωρινής κράτησης ο κατηγορούμενος μπορεί να δηλώσει στο κατά το Άρθρο 10 του Σωφρονιστικού Κώδικα Συμβούλιο της Φυλακής ότι επιθυμεί να παρακολουθήσει ειδικό πρόγραμμα απεξάρτησης εγκεκριμένου κατά το Άρθρο 51 οργανισμού εντός θεραπευτικών ή ειδικών καταστημάτων κράτησης ή καταστημάτων κράτησης ή τμημάτων αυτών όπου λειτουργεί τέτοιο πρόγραμμα. Για το σκοπό αυτόν συμμετέχει σε πρόγραμμα διάγνωσης και σωματικής αποτοξίνωσης διάρκειας από μία έως τρεις εβδομάδες, ανάλογα προς τις ανάγκες του, όπως κρίνεται από τον υπεύθυνο του σχετικού προγράμματος. Ειδική επιτροπή που ορίζεται από τον Υπουργό Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και αποτελείται από το ως άνω Συμβούλιο Φυλακής, στη σύνθεση του οποίου προστίθεται ο υπεύθυνος του προγράμματος σωματικής αποτοξίνωσης ή ο υπεύθυνος του

προγράμματος ψυχολογικής απεξάρτησης του καταστήματος κράτησης, αφού διαπιστώσει την επιτυχή ολοκλήρωση της παραπάνω φάσης, παρέχει τη δυνατότητα στον κατηγορούμενο να παρακολουθήσει ειδικό πρόγραμμα ψυχολογικής απεξάρτησης. Η παράγραφος 3 του Άρθρου 34 εφαρμόζεται αναλόγως. Ο χρόνος παραμονής στα καταστήματα που αναφέρονται ανωτέρω υπολογίζεται ως χρόνος προσωρινής κράτησης ή σε περίπτωση καταδίκης σε ποινή κατά της ελευθερίας ως χρόνος έκτισης της ποινής. **(Άρθρο 10, Παρ. 1-[N. 4322/2015](#)).**

γ) Σε περίπτωση αντικατάστασης της προσωρινής κράτησης με περιοριστικούς όρους, το αρμόδιο δικαστικό συμβούλιο μπορεί, μεταξύ των όρων, να συμπεριλάβει και την παρακολούθηση θεραπευτικού προγράμματος απεξάρτησης του αιτούντος, εφόσον έχει γίνει δεκτός από εγκεκριμένο προς τούτο φορέα.

Σημ: Με ισχύ από 27.04.2015, σύμφωνα με το Άρθρο 21 του Ν. 4322/2015

Άρθρο 32

Έννομες συνέπειες της συμμετοχής σε θεραπευτικά προγράμματα απεξάρτησης εκτός καταστημάτων κράτησης

1. Σε περίπτωση εγκλημάτων που αναφέρονται στο Άρθρο 31 εκτός των εγκλημάτων του Άρθρου 23 και εκτός των εγκλημάτων που προβλέπονται στα άρθρα 187Α, 299, 310 παρ. 3, 311, 322, 323, 324, 336 και 380 παρ. 2 του Ποινικού Κώδικα, εφόσον αυτά έχουν τελεστεί από πρόσωπο που συμμετέχει σε πρόγραμμα σωματικής και ψυχικής απεξάρτησης εγκεκριμένων κατ' Άρθρο 51 οργανισμών, τότε: **(Άρθρο 10, Παρ. 2-[N. 4322/2015](#)).**

α) Ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών, μπορεί με αιτιολογημένη διάταξή του και με έγκριση του εισαγγελέα εφετών να αναβάλει για ορισμένο χρόνο την άσκηση ποινικής δίωξης, η οποία μπορεί να παρατείνεται, αν λαμβάνει γνώση από έκθεση ή και εκθέσεις του διευθυντή προγράμματος σωματικής και ψυχικής απεξάρτησης εγκεκριμένων κατ' Άρθρο 51 οργανισμών, ότι ο δράστης έχει προσέλθει οικειοθελώς και καταβάλλει σοβαρές προσπάθειες για την απεξάρτησή του. Αν ο δράστης ολοκληρώσει με επιτυχία το θεραπευτικό πρόγραμμα, σύμφωνα με έγγραφη βεβαίωση και έκθεση του διευθυντή του προγράμματος, το συμβούλιο πλημμελειοδικών, μπορεί να απόσχει οριστικά από την ποινική δίωξη, εφόσον η τελευταία θα μπορούσε να θέσει σε κίνδυνο την επανένταξή του στην κοινωνική ζωή. Τα στοιχεία που αναφέρονται στις παραπάνω εκθέσεις του διευθυντή θεραπευτικού προγράμματος είναι απόρρητα και απαγορεύεται η ανακοίνωσή τους σε οποιονδήποτε άλλον εκτός από τον ίδιο τον χρήστη ναρκωτικών, που υποβλήθηκε σε θεραπεία, επί ανηλίκου δε στον έχοντα την επιμέλεια.

Το ευεργέτημα των προηγούμενων εδαφίων παρέχεται μία μόνο φορά. **(Άρθρο 10, Παρ. 2-[Ν. 4322/2015](#))**.

β) Ο αρμόδιος εισαγγελέας αναστέλλει με διάταξή του την ισχύ εντάλματος σύλληψης προσώπου, που παρακολουθεί θεραπευτικό πρόγραμμα σωματικής και ψυχικής απεξάρτησης, εγκεκριμένων κατ' Άρθρο 51 οργανισμών, εάν το ένταλμα αυτό αφορά εγκλήματα που αναφέρονται στην παρούσα παράγραφο και φέρονται ότι τελέστηκαν πριν από την εισαγωγή του διωκόμενου στο παραπάνω πρόγραμμα. Στην περίπτωση που έχει διατηρηθεί η ισχύς του με σύμφωνη γνώμη του προέδρου εφετών ή με βούλευμα, τότε για την αναστολή αποφασίζει το συμβούλιο ενώπιον του οποίου εκκρεμεί η κατηγορία. **(Άρθρο 10, Παρ. 2-[Ν. 4322/2015](#))**.

γ) Το δικαστήριο που εξέδωσε την οριστική, τελεσίδικη ή αμετάκλητη απόφαση αναστέλλει την εκτέλεση των στερητικών της ελευθερίας και των χρηματικών ποινών, προσώπου που παρακολουθεί θεραπευτικό πρόγραμμα σωματικής και ψυχικής απεξάρτησης, εγκεκριμένου κατά το Άρθρο 51 οργανισμού, εκτός σωφρονιστικών καταστημάτων μέχρι την ολοκλήρωσή του, εάν οι ποινές αυτές αφορούν πράξεις που αναφέρονται στην παρούσα παράγραφο και τελέστηκαν πριν από την εισαγωγή του διωκόμενου στο θεραπευτικό πρόγραμμα, εφόσον βεβαιώνεται από τον υπεύθυνο αυτού του προγράμματος, η συνεπής παρακολούθησή του εκ μέρους του διωκόμενου. Η αναστολή αυτή χορηγείται υπό τον όρο συνέχισης της παρακολούθησης και ολοκλήρωσης του προγράμματος απεξάρτησης και ανακαλείται σε περίπτωση παραβίασης των όρων αυτών. **(Άρθρο 10, Παρ. 2-[Ν. 4322/2015](#))**.

Με τις ίδιες προϋποθέσεις και με διάταξη του αρμόδιου εισαγγελέα αναστέλλεται προσωρινά η εκτέλεση των ανωτέρω ποινών έως ότου εκδοθεί η απόφαση του δικαστηρίου επί της αίτησης αναστολής εκτέλεσης που υποβάλλεται κατά το προηγούμενο εδάφιο. **(Άρθρο 10, Παρ. 2-[Ν. 4322/2015](#))**.

Εάν για οποιονδήποτε λόγο έχει χορηγήσει βεβαίωση της χρηματικής ποινής και των εξόδων, με απόφαση του προϊσταμένου της αρμόδιας δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας (Δ.Ο.Υ.), αναστέλλεται υποχρεωτικά η λήψη κάθε δυσμενούς ατομικού μέτρου και κάθε μέτρου αναγκαστικής είσπραξης της συναφούς οφειλής ως και κάθε τοκογονία ή προσαύξηση του βεβαιωθέντος ποσού. Για την εφαρμογή της διάταξης του προηγούμενου εδαφίου επιμελείται, κατόπιν αιτήσεως του καταδικασθέντος, ο αρμόδιος εισαγγελέας εκτέλεσης ποινών του δικαστηρίου που εξέδωσε την περί αναστολής απόφαση ή σε περίπτωση που δεν εξεδόθη τέτοια, ο αρμόδιος εισαγγελέας εκτέλεσης ποινών του δικαστηρίου που εξέδωσε την απόφαση, η οποία επέβαλε τη χρηματική ποινή και τα έξοδα, ενημερώνοντας εγγράφως τον προϊστάμενο

της αρμόδιας Δ.Ο.Υ.. Εάν η αναστολή ανακληθεί, ο εισαγγελέας εκτέλεσης ποινών ενημερώνει σχετικά τον προϊστάμενο της αρμόδιας Δ.Ο.Υ.. Στην περίπτωση αυτή, η αναστολή των δυσμενών ατομικών μέτρων και των μέτρων αναγκαστικής είσπραξης της συναφούς οφειλής ανακαλείται και συνεχίζονται η τοκογονία ή οι προσαυξήσεις του βεβαιωθέντος ποσού. **(Άρθρο 10, Παρ. 2-[Ν. 4322/2015](#))**.

Σημ: Με ισχύ από 27.04.2015, σύμφωνα με το Άρθρο 21 του Ν. 4322/2015

2. Σε δράστη που κατηγορείται για εγκλήματα της παραγράφου 1 και απέκτησε την έξη της χρήσης ναρκωτικών ουσιών, την οποία δεν μπορεί να αποβάλει με τις δικές του δυνάμεις εφόσον έχει ενταχθεί σε θεραπευτικό πρόγραμμα σωματικής και ψυχικής απεξάρτησης αναγνωρισμένου κατ' Άρθρο 51 οργανισμού: **(Άρθρο 10, Παρ. 3-[Ν. 4322/2015](#))**.

α) Χορηγείται αναβολή στράτευσης, η οποία διακόπτεται ύστερα από γραπτή βεβαίωση του διευθυντή του θεραπευτικού προγράμματος ότι ολοκληρώθηκε ή διακόπηκε η θεραπευτική αγωγή. Οι διατάξεις του προηγούμενου εδαφίου εφαρμόζονται και επί των ανυποτάκτων.

β) Δεν επιτρέπεται η σύλληψη και παραπομπή σε δίκη για λιποταξία και τα συναφή προς αυτήν εγκλήματα, καθώς και για τα λοιπά εγκλήματα κατά της στρατιωτικής υποχρεώσεως των άρθρων 32-45 του Ν. 2287/1995 περί Στρατιωτικού Ποινικού Κώδικα.

γ) Η συμμετοχή του σε θεραπευτικό πρόγραμμα απεξάρτησης αποτελεί υποχρεωτικό λόγο αναβολής της δίκης. Κατά τη διάρκεια της παρακολούθησης του προγράμματος αναστέλλεται η παραγραφή οποιουδήποτε εγκλήματος του θεραπευομένου. Στην περίπτωση αυτή, οι προβλεπόμενοι στο Άρθρο 113 παράγραφος 3 εδάφιο α' του Ποινικού Κώδικα χρονικοί περιορισμοί της αναστολής παρατείνονται κατά τρία (3) έτη. Ως χρόνος θεραπευτικού προγράμματος θεωρείται και ο εγκεκριμένος από τον επιστημονικό διευθυντή του οικείου προγράμματος κοινωνικής επανένταξης.

Σημ: Με ισχύ από 27.04.2015, σύμφωνα με το Άρθρο 21 του Ν. 4322/2015

3. Απαγορεύεται σε οποιονδήποτε, εκτός από εκπρόσωπο της δικαστικής αρχής, να εισέλθει στους χώρους των παραπάνω θεραπευτικών προγραμμάτων απεξάρτησης, χωρίς γραπτή άδεια του διευθυντή τους. Με βούλευμα του συμβουλίου εφετών, ύστερα από πρόταση του αρμόδιου εισαγγελέα, μπορεί να διαταχθεί η σύλληψη και παραπομπή σε δίκη ατόμου που παρακολουθεί θεραπευτικό πρόγραμμα απεξάρτησης αν υπάρχουν επαρκείς ενδείξεις ότι έχει

διαπράξει είτε κακούργημα του Άρθρου 23 είτε κακούργημα των άρθρων 187Α, 299, 310 παράγραφος 3, 311, 322, 323, 324, 336 και 380 παράγραφος 2 του Ποινικού Κώδικα.

Άρθρο 33

Έννομες συνέπειες της ολοκλήρωσης θεραπευτικού προγράμματος απεξάρτησης εκτός σωφρονιστικών καταστημάτων

1. Μετά την ολοκλήρωση με επιτυχία θεραπευτικού προγράμματος σωματικής και ψυχικής απεξάρτησης, εγκεκριμένου κατ' Άρθρο 51 οργανισμού, που πιστοποιείται εγγράφως από τον επιστημονικό διευθυντή του οικείου προγράμματος: **(Άρθρο 10, Παρ. 4-[Ν. 4322/2015](#))**.

α) Ανεξάρτητα από τους όρους που θέτουν οι διατάξεις των άρθρων 99 και επόμενα του Ποινικού Κώδικα, στερητικές της ελευθερίας ποινές και χρηματική ποινή, που επιβλήθηκαν για εγκλήματα από τα αναφερόμενα στο Άρθρο 32 παράγραφος 1 και τελέστηκαν πριν από την εισαγωγή του στο θεραπευτικό πρόγραμμα, αναστέλλονται υποχρεωτικά για ορισμένο διάστημα, που δεν μπορεί να είναι κατώτερο από τρία (3) και ανώτερο από έξι (6) έτη, σύμφωνα με τους όρους που καθορίζονται από το δικαστήριο, οι οποίοι πρέπει να σχετίζονται με τη διαπίστωση της διατήρησης της απεξάρτησης. Όσοι έχουν καταδικαστεί μπορούν να υποβάλουν σχετική αίτηση αναστολής στο δικαστήριο που εξέδωσε την οριστική, τελεσίδικη ή αμετάκλητη απόφαση. Η παραπάνω αναστολή ανακαλείται μόνο αν δεν τηρηθούν οι όροι της απόφασης. Εάν η αναστολή δεν ανακληθεί η ποινή που είχε ανασταλεί θεωρείται σαν να μην είχε επιβληθεί. **(Άρθρο 10, Παρ. 4-[Ν. 4322/2015](#))**.

Εάν για οποιονδήποτε λόγο έχει χορηγήσει βεβαίωση της χρηματικής ποινής και των εξόδων, με απόφαση του προϊσταμένου της αρμόδιας Δ.Ο.Υ., αναστέλλεται υποχρεωτικά η λήψη κάθε δυσμενούς ατομικού μέτρου και κάθε μέτρου αναγκαστικής είσπραξης της συναφούς οφειλής ως και κάθε τοκογονία ή προσαύξηση του βεβαιωθέντος ποσού για όσο χρόνο διαρκεί η αναστολή που χορηγήθηκε κατά τα ανωτέρω εδάφια ή κατά τις διατάξεις των άρθρων 99 και επόμενα του Π.Κ.. Εφόσον ο χρόνος δοκιμασίας παρέλθει επιτυχώς, τα σχετικά χρέη διαγράφονται κατά τον ίδιο τρόπο. Κατά τ' άλλα ισχύουν αναλόγως όσα ορίζονται στο Άρθρο 32 παράγραφος 1. **(Άρθρο 10, Παρ. 4-[Ν. 4322/2015](#))**.

β) Ο αρμόδιος εισαγγελέας ζητά από το συμβούλιο πλημμελειοδικών να μην εγγράφονται σε απόσπασμα ή αντίγραφο φύλλου ποινικού μητρώου αποφάσεις ή βουλεύματα για εγκλήματα που αναφέρονται στο Άρθρο 32, εκτός από εκείνα που προορίζονται αποκλειστικώς για χρήση του δικαστηρίου.

γ) Το δικαστήριο αναγνωρίζει ελαφρυντική περίπτωση κατά την επιμέτρηση της ποινής υποχρεωτικά στον δράστη που έχει τελέσει εγκλήματα από αυτά που αναφέρονται στα άρθρα 31 και 32 και δυνητικά στις λοιπές περιπτώσεις εγκλημάτων.

Σημ: Με ισχύ από 27.04.2015, σύμφωνα με το Άρθρο 21 του Ν. 4322/2015

2. Όποιος έχει βεβαίωση ολοκλήρωσης προγράμματος απεξάρτησης εγκεκριμένου κατά το Άρθρο 51 οργανισμού θεωρείται ότι κατά την εισαγωγή του για θεραπεία και τουλάχιστον πέντε έτη από αυτήν είχε αποκτήσει την έξη της χρήσης ναρκωτικών ουσιών. **(Άρθρο 10, Παρ. 5-[Ν. 4322/2015](#)).**

Σημ: Με ισχύ από 27.04.2015, σύμφωνα με το Άρθρο 21 του Ν. 4322/2015

3. Η βεβαίωση σταθεροποίησης και βελτίωσης, συντήρησης ή απεξάρτησης που εκδίδεται από τα εγκεκριμένα κατά νόμο ειδικά θεραπευτικά προγράμματα, αποτελεί πλήρη απόδειξη για κάθε νόμιμη χρήση.

Άρθρο 34

(Άρθρο 10, Παρ. 6-[Ν. 4322/2015](#))

1. Αν καταδικαστεί για πράξη του Άρθρου 32 παράγραφος 1 δράστης που κρίθηκε ως εξαρτημένος και δηλώνει ότι επιθυμεί να συμμετάσχει σε θεραπευτικό πρόγραμμα σωματικής και ψυχικής απεξάρτησης, εγκεκριμένου κατά το Άρθρο 51 οργανισμού, διατάσσεται η εισαγωγή του σε θεραπευτικό ή ειδικό κατάστημα κράτησης ή σε κατάστημα κράτησης ή σε τμήμα αυτού στο οποίο λειτουργεί τέτοιο πρόγραμμα, όπου συμμετέχει σε πρόγραμμα διάγνωσης και σωματικής αποτοξίνωσης διάρκειας από μία έως τρεις εβδομάδες, ανάλογα με τις ανάγκες του, όπως κρίνεται από τον υπεύθυνο του σχετικού θεραπευτικού προγράμματος. Η ειδική επιτροπή του Άρθρου 31 περίπτωση β', αφού διαπιστώσει την επιτυχή ολοκλήρωση της παραπάνω φάσης, παρέχει τη δυνατότητα στον κρατούμενο να παρακολουθήσει ειδικό πρόγραμμα ψυχικής απεξάρτησης. Ο χρόνος παραμονής στα ανωτέρω καταστήματα υπολογίζεται ως χρόνος έκτισης της ποινής. **(Άρθρο 10, Παρ. 6-[Ν. 4322/2015](#)).**

2. Εάν κρατούμενος για οποιαδήποτε αξιόποινη πράξη ισχυριστεί ότι είναι εξαρτημένος από ναρκωτικά, δηλώνοντας παράλληλα ότι επιθυμεί να συμμετάσχει σε πρόγραμμα απεξάρτησης, διατάσσεται από την ειδική επιτροπή του Άρθρου 31 περίπτωση β' η εισαγωγή του σε πρόγραμμα διάγνωσης και σωματικής αποτοξίνωσης εντός σωφρονιστικού καταστήματος, εγκεκριμένου, κατ' Άρθρο 51, οργανισμού, διάρκειας από μία έως τρεις εβδομάδες, ανάλογα

προς τις ανάγκες του, όπως κρίνεται από τον υπεύθυνο του σχετικού προγράμματος. Η ανωτέρω επιτροπή, αφού διαπιστώσει την επιτυχή ολοκλήρωση της παραπάνω φάσης, παρέχει κάθε δυνατότητα στον κρατούμενο, που διαγιγνώσκεται ως ψυχικά εξαρτημένος από τη χρήση ναρκωτικών, να παρακολουθήσει ειδικό πρόγραμμα ψυχικής απεξάρτησης που λειτουργεί εντός του σωφρονιστικού καταστήματος. (**Άρθρο 10, Παρ. 6-[N. 4322/2015](#)**).

3. Εάν σε κατάσταση κράτησης εφαρμόζεται θεραπευτικό πρόγραμμα σωματικής και ψυχικής απεξάρτησης, εγκεκριμένου, κατ' Άρθρο 51, οργανισμού, ο κρατούμενος που το παρακολουθεί δεν μεταγεται σε άλλο κατάστημα για όσο διαρκεί η συστηματική παρακολούθηση εκ μέρους του, εκτός εάν παραγγελθεί η μεταγωγή του για λόγους σχετικούς με την ομαλή λειτουργία του καταστήματος κράτησης ή δικαστικούς, οπότε επαναμετάγεται μετά την έκλειψη αυτής της αιτίας. Σε περίπτωση μεταγωγής για λόγους σχετικούς με την ομαλή λειτουργία του καταστήματος κράτησης (άρθρα 72 περίπτωση δ' και 76 του ν. 2776/1999, Α' 291) προτιμάται κατάστημα όπου αναπτύσσεται εγκεκριμένο θεραπευτικό πρόγραμμα, εκτός αν επιβάλλεται η μεταγωγή για σοβαρούς λόγους σε άλλο. Όποιος κρατούμενος έχει κριθεί ως εξαρτημένος κατά τα οριζόμενα παραπάνω και επιθυμεί να παρακολουθήσει θεραπευτικό πρόγραμμα ψυχικής απεξάρτησης, πρέπει να διευκολύνεται ή να μεταγεται σε φυλακή όπου λειτουργεί σχετικό πρόγραμμα και παραμένει αν το παρακολουθεί συστηματικά, εφόσον οι εκάστοτε διαθέσιμοι χώροι το επιτρέπουν. (**Άρθρο 10, Παρ. 6-[N. 4322/2015](#)**).

Σημ: Με ισχύ από 27.04.2015, σύμφωνα με το Άρθρο 21 του Ν. 4322/2015

Άρθρο 35

(Άρθρο 10, Παρ. 7-[N. 4322/2015](#))

1. Όποιος έχει καταδικαστεί για εγκλήματα που αναφέρονται στο Άρθρο 32 παράγραφος 1 σε στερητική της ελευθερίας ποινή και την εκτίει στη φυλακή, αν παρακολούθησε εκεί πρόγραμμα σωματικής και ψυχικής απεξάρτησης, εγκεκριμένου κατά το Άρθρο 51 οργανισμού, όπως πιστοποιείται εγγράφως από τον υπεύθυνο του οικείου προγράμματος, μπορεί να απολυθεί με βούλευμα του συμβουλίου πλημμελειοδικών του τόπου έκτισης της ποινής και πριν από τη συμπλήρωση του χρόνου που ορίζεται στα άρθρα 105 και επόμενα του Ποινικού Κώδικα, με τον όρο παρακολούθησης αντίστοιχου προγράμματος ολοκλήρωσης της απεξάρτησης και εφόσον έχει εκτίσει με οποιονδήποτε τρόπο τουλάχιστον το ένα έκτο (1/6) της ποινής. Οι υπεύθυνοι του προγράμματος έχουν την υποχρέωση να ενημερώνουν την πρώτη ημέρα κάθε δεύτερου μήνα τη δικαστική αρχή και να συμπληρώνουν ειδικό δελτίο, στο οποίο αναφέρεται ρητά η συνεχής παρακολούθηση, η συναφής πρόοδος, η σταθεροποίηση και η επιτυχής ολοκλήρωσή του. Η

αδικαιολόγητη διακοπή της παρακολούθησης του προγράμματος αναφέρεται άμεσα στον αρμόδιο εισαγγελέα πλημμελειοδικών και το συμβούλιο πλημμελειοδικών προχωρεί σε ανάκληση της απόλυσης. **(Άρθρο 10, Παρ. 7-[N. 4322/2015](#))**.

2. Όποιος καταδικάστηκε σε ποινή φυλάκισης για οποιοδήποτε έγκλημα και υποβάλλεται σε θεραπευτικό πρόγραμμα σωματικής και ψυχικής απεξάρτησης, εγκεκριμένου κατά το Άρθρο 51 οργανισμού, κατά την προηγούμενη παράγραφο, μπορεί με βούλευμα του συμβουλίου πλημμελειοδικών του τόπου της κράτησης, ύστερα από γνώμη της οικείας ειδικής επιτροπής του Άρθρου 31 περίπτωση β', να απολυθεί υπό όρο και πριν από τη συμπλήρωση του χρόνου που ορίζεται στα άρθρα 105 και επόμενα του Π.Κ., εφόσον το παρακολούθησε με επιτυχία. Το συμβούλιο μπορεί να επιβάλει στον απολυόμενο την υποχρέωση να εμφανίζεται ανά τακτά χρονικά διαστήματα σε ειδικό θεραπευτικό κατάστημα απεξάρτησης και να υποβάλλεται σε εξετάσεις. Αν από αυτές αποδειχθεί ότι ξανάρχισε τη χρήση ναρκωτικών ή αν αρνείται ή παραλείπει να εξετάζεται, το ειδικό θεραπευτικό κατάστημα υποχρεούται να ειδοποιεί τον εισαγγελέα πλημμελειοδικών, οπότε ανακαλείται η απόλυση με βούλευμα του συμβουλίου πλημμελειοδικών. **(Άρθρο 10, Παρ. 7-[N. 4322/2015](#))**.

3. Ο χρόνος παραμονής στο εγκεκριμένο κατά νόμο θεραπευτικό πρόγραμμα απεξάρτησης σε κάθε περίπτωση θεωρείται ως χρόνος έκτισης ποινής. **(Άρθρο 10, Παρ. 7-[N. 4322/2015](#))**.

4. Εφόσον εκείνος που καταδικάστηκε έχει απολυθεί υπό όρο, ύστερα από επιτυχή παρακολούθηση εγκεκριμένου θεραπευτικού προγράμματος απεξάρτησης, η καταδικαστική απόφαση για εγκλήματα που αναφέρονται στο Άρθρο 32, καθώς και το βούλευμα που διατάσσει την απόλυση κατά τις προηγούμενες παραγράφους αναγράφεται μόνο στα αντίγραφα ποινικού μητρώου που προορίζονται για δικαστική χρήση. **(Άρθρο 10, Παρ. 7-[N. 4322/2015](#))**.

5. Σε περίπτωση που ο απολυθείς παρακολουθεί θεραπευτικό πρόγραμμα, εάν για οποιονδήποτε λόγο έχει χορηγήσει βεβαίωση της χρηματικής ποινής και των εξόδων, με απόφαση του προϊσταμένου της αρμόδιας δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας (ΔΟΥ), αναστέλλεται υποχρεωτικά η λήψη κάθε δυσμενούς ατομικού μέτρου και κάθε μέτρου αναγκαστικής είσπραξης της συναφούς οφειλής ως και κάθε τοκογονία ή προσαύξηση του βεβαι-ωθέντος ποσού. Για την εφαρμογή της διάταξης του προηγούμενου εδαφίου επιμελείται, κατόπιν αιτήσεως του απολυθέντος, ο αρμόδιος εισαγγελέας εκτέλεσης ποινών του δικαστηρίου που εξέδωσε την απόφαση, ενημερώνοντας εγγράφως τον προϊστάμενο της αρμόδιας ΔΟΥ. Σε περίπτωση δε ολοκλήρωσης του προγράμματος, μετά και την επιτυχή παρέλευση του χρόνου δοκιμασίας, τα σχετικά χρέη διαγράφονται με τον ίδιο τρόπο. Η με οποιονδήποτε τρόπο έκτιση

της ποινής δεν εμποδίζει την εφαρμογή του προηγούμενου εδαφίου. Εάν η αναστολή ανακληθεί, ο εισαγγελέας εκτέλεσης ποινών ενημερώνει σχετικά τον προϊστάμενο της αρμόδιας ΔΟΥ. Στην περίπτωση αυτή η αναστολή των δυσμενών ατομικών μέτρων και των μέτρων αναγκαστικής είσπραξης της συναφούς οφειλής ανακαλείται και συνεχίζονται η τοκογονία ή οι προσαυξήσεις του βεβαιωθέντος ποσού. (**Άρθρο 10, Παρ. 7-[N. 4322/2015](#)**).

Σημ: Με ισχύ από 27.04.2015, σύμφωνα με το Άρθρο 21 του Ν. 4322/2015

Άρθρο 36

Απαγόρευση άσκησης επαγγέλματος

1. Σε περίπτωση καταδίκης σε ποινή κάθειρξης για εγκλήματα των άρθρων 20, 22, 23, 24 παράγραφος 1 εδάφιο τέταρτο και 25 παράγραφος 1 εδάφιο τέταρτο, το δικαστήριο μπορεί να διατάσσει την απαγόρευση άσκησης του επαγγέλματος του δράστη για ένα (1) μέχρι πέντε (5) έτη, εφόσον κρίνει ότι η παράβαση έχει σχέση με το επάγγελμά του. Οι διατάξεις που προβλέπουν πειθαρχικές ή διοικητικές κυρώσεις εξακολουθούν να ισχύουν παράλληλως.
2. Η απαγόρευση της άσκησης του επαγγέλματος αρχίζει από τη λήξη της στερητικής της ελευθερίας ποινής. Αν εκτός από την ποινή έχει επιβληθεί και μέτρο ασφαλείας, η απαγόρευση αρχίζει από τη λήξη του μέτρου. Η απαγόρευση λήγει και πριν από τον οριζόμενο από την απόφαση χρόνο, εφόσον ο δράστης ολοκληρώσει εγκεκριμένο κατά νόμο, συμβουλευτικό ή θεραπευτικό πρόγραμμα σωματικής αποτοξίνωσης με ή χωρίς υποκατάστατα και σωματικής και ψυχικής απεξάρτησης.
3. Η απαγόρευση της άσκησης επαγγέλματος συνεπάγεται και την παύση της λειτουργίας του καταστήματος ή γραφείου, για ίσο χρονικό διάστημα, αν η άσκηση του επαγγέλματος αυτού προϋποθέτει την ύπαρξη και λειτουργία τους.
4. Για όσο χρόνο διαρκεί η απαγόρευση άσκησης του επαγγέλματος, εκείνος στον οποίο έχει επιβληθεί δεν μπορεί να ασκήσει το επάγγελμα αυτό ούτε προσωπικώς, ούτε μέσω άλλου ή για λογαριασμό τρίτου. Σε περίπτωση παράβασης της απαγόρευσης αυτής ο υπαίτιος τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι ενός (1) έτους και με χρηματική ποινή.

Άρθρο 37

Περιορισμοί διαμονής

Σε κάθε περίπτωση καταδίκης σε ποινή κάθειρξης για τέλεση εγκλημάτων των άρθρων 20, 22, 23, 24 παράγραφος 2 και 25 παράγραφος 1 εδάφιο τέταρτο, το δικαστήριο, αν κρίνει ότι η διαμονή του καταδικασμένου σε ορισμένους τόπους δημιουργεί κινδύνους για τον ίδιο ή για τρίτους, μπορεί να διατάξει την απαγόρευση της διαμονής του στους τόπους αυτούς για χρονικό διάστημα ενός (1) μέχρι πέντε (5) ετών.

Άρθρο 38

Εκτέλεση μέτρου περιορισμού διαμονής

1. Ο περιορισμός διαμονής του προηγούμενου Άρθρου εκτελείται με την επιμέλεια του εισαγγελέα πλημμελειοδικών του τόπου διαμονής του καταδικασμένου, μέσω των αστυνομικών αρχών. Ο εισαγγελέας μπορεί να επιτρέψει την άρση του περιορισμού διαμονής για σύντομα χρονικά διαστήματα και για την εκπλήρωση προσωπικών ή οικογενειακών αναγκών του καταδικασμένου
2. Το τριμελές πλημμελειοδικείο του τόπου διαμονής του καταδικασμένου μετά τη συμπλήρωση έξι (6) μηνών μπορεί να άρει τους περιορισμούς διαμονής ή να μειώσει τη διάρκειά τους, ύστερα από αίτηση του καταδικασμένου ή αιτιολογημένη έκθεση του εισαγγελέα του τόπου διαμονής του.

Άρθρο 39

Ανήλικοι και νεαροί ενήλικες δράστες

1. Σε ανήλικους ή σε νεαρούς ενήλικες που τέλεσαν πράξεις προβλεπόμενες στον παρόντα Κώδικα εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 121 έως 133 του Ποινικού Κώδικα, εφόσον είναι ευμενέστερες γι' αυτούς
2. Σε ανήλικους οι οποίοι κρίνονται ποινικώς υπεύθυνοι κατά το Άρθρο 127 του Ποινικού Κώδικα:
 - α) για πράξεις οι οποίες προβλέπονται από τα άρθρα 20, 21, 22, 24, 25 του παρόντος ή

β) για τις πράξεις που προβλέπονται στο Άρθρο 32 παράγραφος 1 του παρόντος, εφόσον έχουν κριθεί εξαρτημένοι από ναρκωτικά, μπορεί να επιβάλλεται αντί της ποινής η παρακολούθηση ειδικού προγράμματος απεξάρτησης ανηλίκων.

3. Το παραπάνω μέτρο μπορεί επίσης να επιβάλλεται σε δράστες ηλικίας 18-21 ετών, οι οποίοι εμπίπτουν στις προβλεπόμενες στην προηγούμενη παράγραφο κατηγορίες.

4. Η παραμονή των παραπάνω στο ειδικό πρόγραμμα δεν μπορεί να παρατείνεται πέραν του 25ου έτους της ηλικίας τους. Αν ως τότε ο παρακολουθών το πρόγραμμα δεν το έχει ολοκληρώσει επιτυχώς, μετάγεται στα γενικά σωφρονιστικά καταστήματα. Ο χρόνος παραμονής του στα καταστήματα όπου εκπονούνται τα παραπάνω προγράμματα λογίζεται ως χρόνος έκτισης ποινής.

Άρθρο 40

Δήμευση

Σε περίπτωση καταδίκης για παράβαση των άρθρων 20, 22 και 23 του παρόντος το δικαστήριο, με την επιφύλαξη του τελευταίου εδαφίου της παραγράφου αυτής, διατάσσει τη δήμευση όλων των πραγμάτων, τα οποία προήλθαν από την πράξη, του τιμήματός τους, των κινητών και ακινήτων που αποκτήθηκαν με το τίμημα αυτό ή από την αποδοχή και διάθεσή τους, καθώς και των μεταφορικών μέσων και όλων των αντικειμένων, τα οποία χρησίμευσαν ή προορίζονταν για την τέλεση της πράξης είτε αυτά ανήκουν στον αυτουργό είτε σε οποιονδήποτε από τους συμμετόχους.

Κατά τα λοιπά ισχύουν οι ρυθμίσεις της Σύμβασης Ηνωμένων Εθνών κατά της παράνομης διακίνησης ναρκωτικών φαρμάκων και ψυχοτρόπων ουσιών που κυρώθηκε με το Ν. 1990/1991 (Α' 193) και ιδίως εκείνες του Άρθρου 5 της Σύμβασης αναφορικά με τη δήμευση περιουσιακών στοιχείων. Όσα από τα τεχνικά μέσα που δημεύονται με τελεσίδικη δικαστική απόφαση κρίνονται ως άκρως απαραίτητα για την κάλυψη αναγκών των υπηρεσιών δίωξης ναρκωτικών αποδίδονται, κατά προτίμηση, στις υπηρεσίες που ενήργησαν την κατάσχεση, ύστερα από αίτημα των Υπουργείων στα οποία ανήκουν οι Υπηρεσίες που διενήργησαν την κατάσχεση.

Άρθρο 41

Κατάσχεση και δήμευση ναρκωτικών

1. Τα ναρκωτικά κατάσχονται και δημεύονται σε κάθε περίπτωση. Κατά τη διάρκεια της διαδικασίας, καθώς και στην περίπτωση μη άσκησης ποινικής δίωξης ή αποχής για οποιονδήποτε λόγο από αυτήν, τη δήμευση διατάσσει το συμβούλιο πλημμελειοδικών.
2. Η επιβληθείσα κατάσχεση, καθώς και η ιδιότητα των κατασχεθέντων ως ναρκωτικών γνωστοποιείται αμέσως από τον αρμόδιο ανακριτή ή τους κατά το Άρθρο τούτο ανακριτικούς υπαλλήλους στον κατηγορούμενο, στον κύριο και στον κάτοχο των κατασχεθέντων ναρκωτικών. Συγχρόνως καλούνται οι ανωτέρω να δηλώσουν στον γνωστοποιούντα αν αμφισβητούν την ιδιότητα των κατασχεθέντων ως ναρκωτικών ή τον παράνομο χαρακτήρα της κατοχής τους. Για όλα αυτά γίνεται ρητή αναφορά στην έκθεση κατασχέσεως ή σε χωριστή έκθεση, την οποία υπογράφουν και εκείνοι στους οποίους γίνεται η γνωστοποίηση. Στην ίδια έκθεση γίνεται μνεία και της αμφισβήτησης της ιδιότητας των κατασχεθέντων ως ναρκωτικών. Η αμφισβήτηση αυτή μπορεί να γίνει και με έγγραφη δήλωση, εντός δέκα ημερών από την ημέρα της γνωστοποίησης. Δείγμα των κατασχεθέντων ναρκωτικών αποστέλλεται στα εργαστήρια της ιατροδικαστικής και τοξικολογίας των Α.Ε.Ι. της χώρας ή στο Γενικό Χημείο του Κράτους ή σε κάποιο από τα παραρτήματά του για εξέταση και έρευνα της φύσης ως ναρκωτικών, καθώς και του προσδιορισμού της περιεκτικότητάς τους σε ναρκωτική ουσία.
3. Αν δεν υπάρξει αμφισβήτηση κατά τα αναφερόμενα στην προηγούμενη παράγραφο, τα ναρκωτικά αυτά καταστρέφονται με το πέρας της ανάκρισης, αφού κρατηθεί ποσότητα επαρκής για τρία δείγματα προς διεξαγωγή πραγματογνωμοσύνης, καθώς και ο απαραίτητος αριθμός συσκευασιών των ναρκωτικών που καταστρέφονται, για τη διεξαγωγή ερευνών. Η καταστροφή πρέπει να γίνεται εντός δέκα ημερών από την πάροδο της προθεσμίας αμφισβήτησης.
4. Αν υπάρξει αμφισβήτηση, οι κατασχεθείσες ουσίες φυλάσσονται μέχρι της καταστροφής τους ή της απόδοσής τους στον κύριο ή τον κάτοχό τους από την αρμόδια για τη φύλαξη αρχή. Αμέσως μόλις περιέλθει στον εισαγγελέα ή τον ανακριτή η έκθεση πραγματογνωμοσύνης, για το αν τα κατασχεθέντα είναι ναρκωτικά, ο εισαγγελέας εισάγει, αυτεπαγγέλτως ή ύστερα από αίτηση του ανακριτή, την υπόθεση στο συμβούλιο πλημμελειοδικών, στο οποίο καλούνται πριν από τρεις (3) τουλάχιστον ημέρες να παραστούν ο κατηγορούμενος και κάθε άλλος ενδιαφερόμενος, εκτός αν είναι άγνωστος ή απουσιάζει ή δεν είναι για κάποιον άλλο λόγο εφικτή η κλήτευσή του. Το συμβούλιο αποφαινεται αμετάκλητα για την καταστροφή ή απόδοση των

ουσιών που κατασχέθηκαν, μπορεί δε να διατάξει και νέα πραγματογνωμοσύνη. Αν διατάχθηκε καταστροφή, αυτή γίνεται αμέσως μετά την κοινοποίηση του βουλεύματος στον εισαγγελέα και πάντως το αργότερο εντός των επόμενων δέκα (10) εργάσιμων ημερών. Σε εξαιρετικά επείγουσες περιπτώσεις και ιδίως εάν πρόκειται για κατάσχεση αυτοφυών φυτών ινδικής κάνναβης και υπνοφόρου μήκωνος, η καταστροφή τους μπορεί να διαταχθεί με κοινή διάταξη των αρμόδιων εισαγγελέα και ανακριτή και να πραγματοποιηθεί το ταχύτερο δυνατόν.

5. Το δικαστήριο διατάσσει σε κάθε περίπτωση την καταστροφή των ναρκωτικών, αν για οποιονδήποτε λόγο δεν έγινε ή δεν διατάχθηκε σύμφωνα με τις προηγούμενες παραγράφους. Η καταστροφή γίνεται ενώπιον επιτροπής, στην οποία προεδρεύει ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών και μετέχουν οι προϊστάμενοι της διωκτικής αρχής που ενήργησε την προανάκριση και της αρμόδιας υπηρεσίας της οικείας Περιφέρειας ή αναπληρωτές τους. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη, Οικονομικών και Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων και Ναυτιλίας και Αιγαίου, καθορίζονται τα μέσα, ο τρόπος και ο τόπος όπου θα γίνεται η καταστροφή, η φύλαξη συσκευασιών, αν αυτό ενδείκνυται για την έρευνα, η εξαίρεση ποσοτήτων προκειμένου να χρησιμοποιηθούν για θεραπευτικούς ή ερευνητικούς σκοπούς, καθώς και κάθε σχετικό θέμα για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος Άρθρου.

6. Από τις κατασχεθείσες ποσότητες δεν καταστρέφονται εκείνες που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για θεραπευτικούς σκοπούς. Με αιτιολογημένη απόφαση του Υπουργού Υγείας καθορίζονται οι όροι για τη διατήρηση και χρήση των ποσοτήτων αυτών, εφόσον είναι αξιοποιήσιμες σε αυτούσια μορφή, για θεραπευτικούς σκοπούς σε δημόσια νοσοκομεία ή εγκεκριμένα θεραπευτικά προγράμματα. Η διάθεση προς τα δημόσια νοσοκομεία ή εγκεκριμένα θεραπευτικά προγράμματα γίνεται με διάταξη του εισαγγελέα πλημμελειοδικών του τόπου φύλαξής τους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄

ΔΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 42

Προανάκριση

1. Η αστυνόμευση για τη διαπίστωση των παραβάσεων των άρθρων 20, 21, 22, 23, 24, 25, 29 και 30, ο σχετικός έλεγχος και η προανάκριση κατά τις διατάξεις των άρθρων 34 και 243 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας (Κ.Π.Δ.) ενεργούνται από προσωπικό της Ελληνικής Αστυνομίας, της Τελωνειακής Υπηρεσίας, του Σ.Δ.Ο.Ε. και του Λιμενικού Σώματος - Ελληνικής Ακτοφυλακής, κατά το λόγο αρμοδιότητας.
2. Συνιστάται μικτό όργανο αποτελούμενο από προσωπικό των υπηρεσιών της παραγράφου 1 για την αξιοποίηση πληροφοριών και το συντονισμό της δράσης των αρμόδιων υπηρεσιών της Ελληνικής Αστυνομίας, της Τελωνειακής Υπηρεσίας, του Σ.Δ.Ο.Ε. και του Λιμενικού Σώματος - Ελληνικής Ακτοφυλακής.
3. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη, Οικονομικών και Ναυτιλίας και Αιγαίου ρυθμίζονται η σύνθεση, η υπαγωγή, οι ειδικότερες αρμοδιότητες και κάθε άλλο θέμα σχετικό με τη λειτουργία του οργάνου της παραγράφου 2.
4. Οι προανακριτικοί υπάλληλοι της Ελληνικής Αστυνομίας, της Τελωνειακής Υπηρεσίας, του Σ.Δ.Ο.Ε. και του Λιμενικού Σώματος - Ελληνικής Ακτοφυλακής μπορούν να καλούν για εξέταση μάρτυρες και να λαμβάνουν απολογίες κατηγορουμένων για πράξεις του νόμου αυτού, ανεξάρτητα αν οι μάρτυρες ή οι κατηγορούμενοι είναι κάτοικοι της περιφέρειάς τους. Επίσης, μπορούν να μεταβαίνουν για τη διεξαγωγή των παραπάνω προανακριτικών πράξεων και έξω από την περιφέρειά τους, εφόσον πρόκειται για χώρο εδαφικής αρμοδιότητας του Σώματος στο οποίο ανήκουν, ειδοποιώντας αμελλητί και εγγράφως τον εισαγγελέα εφετών του τόπου, στον οποίο διεξάγεται η προανακριτική πράξη.
5. Αν υπάρχουν σοβαρές υπόνοιες παράβασης των άρθρων που αναφέρονται στην παράγραφο 1, μπορεί να χρησιμοποιείται κάθε κατάλληλο επιστημονικό μέσο για τον έλεγχο προς διαπίστωση της απόκρυψης, κατοχής ή μεταφοράς ναρκωτικών ουσιών.

Άρθρο 43

Προδικασία - Αρμοδιότητες

1. Για την εκδίκαση των πράξεων που αναφέρονται στα άρθρα 20, 22, 24 παράγραφος 2, 25 παράγραφος 1 εδάφιο τέταρτο και 30 παράγραφος 4 περίπτωση δ', αρμόδιο είναι το μονομελές εφετείο, ενώ για την εκδίκαση των πράξεων που αναφέρονται στο Άρθρο 23 είναι το τριμελές εφετείο. Τα δικαστήρια αυτά συνεδριάζουν σε ιδιαίτερες δικασίμους κατά τις οποίες προσδιορίζονται μόνο υποθέσεις που αφορούν τα ανωτέρω εγκλήματα. Για την εκδίκαση των υποθέσεων αυτών τα ποινικά εφετεία μπορεί να συνεδριάζουν και κατά τη διάρκεια των δικαστικών διακοπών, εκτός από τον Αύγουστο, κατά τον οποίο μπορεί να συνεδριάζουν αν συντρέχουν ειδικοί λόγοι προς τούτο.

2. Για τα εγκλήματα που προβλέπονται στα άρθρα 20, 21, 22, 23, 24, 25, 29 και 30 του Κεφαλαίου Δ':

α) Η ανάκριση στις πόλεις Αθηνών, Πειραιώς και Θεσσαλονίκης διεξάγεται από ανακριτές στους οποίους ανατίθεται αποκλειστικά η ανάκριση μόνο αυτών των εγκλημάτων.

β) Για την επιβολή ή συνέχιση της προσωρινής κράτησης πρέπει οπωσδήποτε να λαμβάνονται υπόψη και τα στοιχεία από τα οποία προκύπτει αν ο κατηγορούμενος είναι εξαρτημένος.

γ) Μόλις περατωθεί η ανάκριση, η δικογραφία υποβάλλεται από τον εισαγγελέα πλημμελειοδικών στον εισαγγελέα εφετών, ο οποίος αν κρίνει ότι προκύπτουν ενδείξεις και ότι δεν πρέπει να την επιστρέψει για να συμπληρωθεί, εισάγει, εφόσον συμφωνεί και ο πρόεδρος εφετών, την υπόθεση στο ακροατήριο με απευθείας κλήση, κατά της οποίας δεν επιτρέπεται προσφυγή. Αν ο εισαγγελέας εφετών κρίνει ότι δεν συντρέχουν σοβαρές ενδείξεις για την παραπομπή του κατηγορουμένου στο ακροατήριο με απευθείας κλήση, εισάγει την υπόθεση με πρότασή του στο συμβούλιο εφετών, που αποφασίζει σύμφωνα με όσα ορίζονται στα άρθρα 309-315 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας. Αν κρίνει ότι οι πράξεις έχουν χαρακτήρα πλημμελήματος, αποφαινεται σχετικώς με αιτιολογημένη διάταξη και με παραγγελία του προς τον εισαγγελέα πλημμελειοδικών εισάγεται η υπόθεση από τον τελευταίο στο συμβούλιο πλημμελειοδικών.

3. Σε περίπτωση εισαγωγής με απευθείας κλήση, για τη διάρκεια της ισχύος του εντάλματος σύλληψης και για τη διάρκεια της προσωρινής κράτησης του κατηγορουμένου αποφαινεται με διάταξή του, κατά της οποίας δεν χωρεί προσφυγή, ο πρόεδρος εφετών. Για την άρση ή την

αντικατάσταση της προσωρινής κράτησης με περιοριστικούς όρους, αποφαινεται το συμβούλιο εφετών. Αν διατάχθηκε η διατήρηση της ισχύος εντάλματος σύλληψης, ο εισαγγελέας εφετών με διάταξή του, της οποίας δεν απαιτείται τοιχοκόλληση, διατάσσει την αναστολή της διαδικασίας στο ακροατήριο ως προς τον κατηγορούμενο που φυγοδικεί, μέχρι να προσέλθει ή να συλληφθεί.

4. Σε περίπτωση περισσότερων κατηγορουμένων, το συμβούλιο είναι αρμόδιο να αποφανθεί για ποιους δεν προκύπτουν ενδείξεις και για ποιους πρέπει να κηρυχθεί απαράδεκτη ή να παύσει η ποινική δίωξη ή να χωριστεί ως προς αυτούς η υπόθεση. Αν για μερικούς από τους κατηγορουμένους δεν περατώθηκε η ανάκριση και προβλέπεται ότι η περάτωσή της θα καθυστερήσει, ο ανακριτής, με διάταξή του που δεν υπόκειται σε προσφυγή, μπορεί να διατάσσει το χωρισμό ως προς αυτούς και συνεχίζει την ανάκριση για τους λοιπούς κατηγορουμένους.

5. Για τις παραβάσεις του νόμου αυτού ο ανακριτής μπορεί να μεταβαίνει και να ενεργεί ανακριτικές πράξεις και έξω από την έδρα του ή και σε άλλη δικαστική περιφέρεια μετά από προηγούμενη έγγραφη ενημέρωση του εισαγγελέα εφετών.

6. Οι ελληνικές δικαστικές αρχές του τόπου της έδρας ή της πραγματικής εγκαταστάσεως του νομικού προσώπου προς όφελος του οποίου διαπράχθηκαν αξιόποινες πράξεις που προβλέπονται στον παρόντα Κώδικα, έχουν δικαιοδοσία και αρμοδιότητα διώξεως και εκδικάσεως των πράξεων αυτών.

Άρθρο 44

Εποπτεία προανάκρισης και προκαταρκτικής εξέτασης

1. Η προανάκριση και η προκαταρκτική εξέταση που ενεργείται από τις αναφερόμενες στο Άρθρο 42 παράγραφος 1 υπηρεσίες τελεί, με την επιφύλαξη των διατάξεων των άρθρων 33, 34 και 35 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, υπό την εποπτεία και καθοδήγηση του εισαγγελέα εφετών, η οποία ασκείται από έναν εκ των αντεισαγγελέων εφετών ή των εισαγγελέων πρωτοδικών της περιφέρειάς του, που ορίζεται από αυτόν.

2. Πέραν των περιπτώσεων του Άρθρου 27 παράγραφος 4, ο ανωτέρω εισαγγελικός λειτουργός ενημερώνεται εγγράφως για όλες τις αξιοποιήσιμες καταγγελίες που περιέρχονται στις υπηρεσίες της προηγούμενης παραγράφου και αφορούν τη διάπραξη εγκλημάτων, τα οποία προβλέπονται στη νομοθεσία περί ναρκωτικών. Μπορεί δε, πέρα από τα προαναφερόμενα

καθήκοντά του, να παραγγέλλει ή να ενεργεί ο ίδιος, κατά την κρίση του, προανάκριση ή προκαταρκτική εξέταση για τα παραπάνω εγκλήματα. Στις περιπτώσεις αυτές η σχηματιζόμενη δικογραφία στην οποία περιλαμβάνονται τα αναγκαία στοιχεία από το παραπάνω έγγραφο, διαβιβάζεται μετά την περάτωσή της στον αρμόδιο για την ποινική δίωξη εισαγγελέα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ΄

ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΠΟΙΝΕΣ ΚΑΙ ΔΙΑΘΕΣΗ ΝΑΡΚΩΤΙΚΩΝ ΟΥΣΙΩΝ ΓΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥΣ ΣΚΟΠΟΥΣ

Άρθρο 45

Έσοδα

Τα έσοδα από χρηματικές ποινές ή μετατροπές ποινών, που επιβάλλονται για παραβάσεις των άρθρων 20, 21, 22, 23, 24, 25, 29 και 30 του Κεφαλαίου Δ΄, καθώς και από δημεύσεις, εισάγονται στον Προϋπολογισμό του Κράτους, σε ιδιαίτερο κωδικό αριθμό εσόδου.

Με βάση τα έσοδα αυτά, ύστερα από πρόταση της Εθνικής Επιτροπής Σχεδιασμού και Συντονισμού για την Αντιμετώπιση των Ναρκωτικών, εγγράφονται σχετικές πιστώσεις στους προϋπολογισμούς των Υπουργείων Οικονομικών, Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη, Υγείας και Ναυτιλίας και Αιγαίου και διατίθενται για την αντιμετώπιση του προβλήματος των ναρκωτικών. **(Άρθρο 45, Παρ. 1-[Ν. 4274/2014](#)).**

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη, Υγείας και Ναυτιλίας και Αιγαίου καθορίζεται η κατανομή των πιστώσεων ανάμεσα στα Υπουργεία του προηγούμενου εδαφίου και κάθε θέμα σχετικό με τις πιστώσεις αυτές.

Σημ: Με ισχύ από 14.07.2014, σύμφωνα με το Άρθρο 53 του Ν. 4274/2014

Άρθρο 46

Διάθεση εσόδων

1. Τα ποσά που αποδίδονται στο Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων κατ' εφαρμογή του προηγούμενου Άρθρου διατίθενται για την αποκλειστική εξυπηρέτηση των θεραπευτικών προγραμμάτων που λειτουργούν στα καταστήματα κράτησης.
2. Τα ποσά που αποδίδονται στα Υπουργεία Οικονομικών, Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη και Ναυτιλίας και Αιγαίου, κατ' εφαρμογή του προηγούμενου Άρθρου, διατίθενται αποκλειστικά στις αρμόδιες Υπηρεσίες για τη δίωξη των εγκλημάτων της νομοθεσίας περί ναρκωτικών, για την προμήθεια τεχνικών μέσων, την εκπαίδευση του προσωπικού τους και τη χρηματοδότηση της επιχειρησιακής τους δράσης. (**Άρθρο 45, Παρ. 2-[Ν. 4274/2014](#)**).

Σημ: Με ισχύ από 14.07.2014, σύμφωνα με το Άρθρο 53 του Ν. 4274/2014

3. Τα ποσά που αποδίδονται στο Υπουργείο Υγείας κατ' εφαρμογή του προηγούμενου Άρθρου, διατίθενται για την αποκλειστική εξυπηρέτηση των θεραπευτικών προγραμμάτων και των προγραμμάτων πρόληψης κατά των ναρκωτικών που λειτουργούν υπό την εποπτεία του.

Άρθρο 47

Διάθεση ναρκωτικών ουσιών για εκπαιδευτικούς σκοπούς

Από τις κατασχεμένες ναρκωτικές ουσίες που δημεύονται ή προορίζονται για καταστροφή, σύμφωνα με τα άρθρα 40 και 41, μπορεί να διατίθενται στις αστυνομικές σχολές ή τα παραρτήματά τους, καθώς και στις Γενικές Αστυνομικές Διευθύνσεις Αθηνών και Θεσσαλονίκης, στις κατά τόπους αστυνομικές διευθύνσεις, στο Τμήμα Ναρκωτικών και Παραβατικότητας Ανηλίκων της Διεύθυνσης Δημόσιας Ασφάλειας του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη και στο Τμήμα Δίωξης Ναρκωτικών της Διεύθυνσης Δίωξης Ναρκωτικών και Λαθρεμπορίου του Λιμενικού Σώματος - Ελληνικής Ακτοφυλακής του Υπουργείου Ναυτιλίας και Αιγαίου, καθώς και στη Γενική Διεύθυνση Τελωνείων και Ειδικών Φόρων Κατανάλωσης (ΕΦΚ) του Υπουργείου Οικονομικών, οι απολύτως αναγκαίες ποσότητες, αποκλειστικά για εκπαιδευτικούς σκοπούς. Η διάθεση γίνεται από την κατά τόπο αρμόδια εισαγγελική αρχή, ύστερα από αίτημα του προϊσταμένου των παραπάνω διωκτικών υπηρεσιών κατά περίπτωση ή της οριζόμενης από τον Υπουργό Οικονομικών τελωνειακής αρχής που έχει τη διαχείριση των εκπαιδευτικών δειγμάτων ναρκωτικών ουσιών. Οι όροι φύλαξης και ορθής

χρησιμοποίησης αυτών, η κατά περιόδους υποχρεωτική επιστροφή ή αντικατάστασή τους, καθώς και κάθε θέμα σχετικό με τη διαχείρισή τους καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη, του Υπουργού Ναυτιλίας και Αιγαίου ή του Υπουργού Οικονομικών κατά περίπτωση που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Οι διατάξεις της παρούσας παραγράφου εφαρμόζονται και για τη διάθεση των προαναφερόμενων ναρκωτικών ουσιών προς εκπαίδευση των αστυνομικών σκύλων και των σκύλων ανιχνευτών των τελωνειακών αρχών, του Λιμενικού Σώματος - Ελληνικής Ακτοφυλακής και του Σ.Δ. Ο.Ε. και των εκπαιδευτών και συνοδών αυτών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ΄

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΤΗΣ ΕΞΑΡΤΗΣΗΣ ΑΠΟ ΝΑΡΚΩΤΙΚΕΣ ΟΥΣΙΕΣ

Άρθρο 48

Διυπουργική Επιτροπή για το Εθνικό Σχέδιο Δράσης κατά των Ναρκωτικών

1. Συνιστάται Διυπουργική Επιτροπή για το Εθνικό Σχέδιο Δράσης κατά των Ναρκωτικών, στην οποία προεδρεύει ο Πρωθυπουργός και αποτελείται από τους:

- α)** Υπουργό Εξωτερικών,
- β)** Υπουργό Οικονομικών,
- γ)** Υπουργό Εθνικής Άμυνας,
- δ)** Υπουργό Εσωτερικών,
- ε)** Υπουργό Παιδείας και Θρησκευμάτων, Πολιτισμού και Αθλητισμού,
- στ)** Υπουργό Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων,
- ζ)** Υπουργό Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας,
- η)** Υπουργό Υγείας,
- θ)** Υπουργό Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη
- ι)** Υπουργό Ναυτιλίας και Αιγαίου,

ια) τον Πρόεδρο της Διαρκούς Επιτροπής Κοινωνικών Υποθέσεων της Βουλής.

2. Σε περίπτωση κωλύματος ή απουσίας μέλους της Επιτροπής αυτό αναπληρώνεται από τον κατά σειρά αρμόδιο Αναπληρωτή Υπουργό, Υφυπουργούς ή τον Γενικό Γραμματέα ή τον αρμόδιο Ειδικό Γραμματέα του αντίστοιχου Υπουργείου.

3. Στην Διυπουργική Επιτροπή παρίσταται ο κατά το Άρθρο 49 Εθνικός Συντονιστής για την Αντιμετώπιση των Ναρκωτικών, μπορούν δε να καλούνται από τον Πρόεδρό της και να μετέχουν χωρίς δικαίωμα ψήφου, ανάλογα με το εξεταζόμενο θέμα, οι άλλοι αρμόδιοι κατά περίπτωση Υπουργοί ή Γενικοί Γραμματείς ή Ειδικοί Γραμματείς. Επίσης, μπορούν να καλούνται εκπρόσωποι Υπουργείων και νομικών προσώπων δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου.

4. Για την ενεργό συμμετοχή του κοινωνικού συνόλου στην καταπολέμηση της διάδοσης των ναρκωτικών και την προστασία των νέων, καθώς και την υποβοήθηση του έργου της Διυπουργικής Επιτροπής για την έγκριση του Εθνικού Σχεδίου Δράσης κατά των Ναρκωτικών, ο Πρωθυπουργός μπορεί να καλεί εκπροσώπους της τοπικής αυτοδιοίκησης, της Εκκλησίας, επιστημονικών, κοινωνικών, εκπαιδευτικών, επαγγελματικών και άλλων φορέων ή άλλων ομάδων της δημόσιας ζωής προκειμένου να καταθέσουν τις απόψεις τους πριν την έγκριση του Εθνικού Σχεδίου Δράσης κατά των Ναρκωτικών.

5. Η Διυπουργική Επιτροπή ως έργο της έχει:

α) την έγκριση του εθνικού σχεδίου δράσης, το οποίο αποτελεί τη συνολική πολιτική καταπολέμησης του προβλήματος των ναρκωτικών, και στο οποίο θα προβλέπονται και θα καθορίζονται με σαφήνεια οι αρχές, οι στόχοι, οι δράσεις, οι ενέργειες και τα μέτρα, το χρονοδιάγραμμα, η διαθεσιμότητα των πόρων για την κάλυψη αυτών και κάθε άλλο σχετικό με την επίτευξη και ολοκλήρωση του σχεδίου,

β) το συντονισμό των αρμόδιων υπηρεσιών και την παρακολούθηση της εφαρμογής του σχεδίου δράσης σε όλα τα Υπουργεία και σε όλα τα επίπεδα,

γ) την ανάθεση της αξιολόγησης του Εθνικού Σχεδίου Δράσης σε εθνικό ή διεθνή φορέα ή επιτροπή, που δεν συμμετέχει στην υλοποίησή του.

6. Οι υπηρεσίες και οι φορείς του δημοσίου τομέα οφείλουν να παρέχουν στη Διυπουργική Επιτροπή κάθε αναγκαία συνδρομή και ιδίως τις πληροφορίες και τα στοιχεία που ζητούνται από αυτήν για την εκπλήρωση του έργου της.

7. Η γραμματειακή και τεχνική υποστήριξη της Διυπουργικής Επιτροπής εξασφαλίζεται από τη Γενική Γραμματεία του Πρωθυπουργού. Καθήκοντα γραμματέα της Επιτροπής ασκεί υπάλληλος της Γενικής Γραμματείας του Πρωθυπουργού με βαθμό Α΄ της Π.Ε. κατηγορίας που ορίζεται με απόφαση του Πρωθυπουργού. Με την ίδια απόφαση ορίζεται ως αναπληρωτής του γραμματέα, υπάλληλος με τα ίδια τυπικά προσόντα.

Άρθρο 49

Εθνικός Συντονιστής για την Αντιμετώπιση των Ναρκωτικών

1. Ο Εθνικός Συντονιστής για την αντιμετώπιση των ναρκωτικών ορίζεται από τον Πρωθυπουργό, με 5ετή θητεία και είναι εξειδικευμένος επιστήμονας εγνωσμένου κύρους από το χώρο των επιστημών της υγείας ή των κοινωνικών και ανθρωπιστικών επιστημών. **(Άρθρο 20-[N. 4208/2013](#)).**

Συνιστάται θέση Εθνικού Συντονιστή για την Αντιμετώπιση των Ναρκωτικών, ο οποίος υπάγεται απευθείας στον Πρωθυπουργό. **(Άρθρο 41, Παρ. 3-[N. 4238/2014](#)).**

Σημ: Με ισχύ από 17.02.2014, σύμφωνα με το Άρθρο 56 του [N.4238/2014](#)

2. Ο Εθνικός Συντονιστής έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες: **(Άρθρο 20-[N. 4208/2013](#)).**

α. Προεδρεύει και προΐσταται της, κατά το Άρθρο 50 του ως άνω νόμου, Εθνικής Επιτροπής Σχεδιασμού και Συντονισμού για την Αντιμετώπιση των Ναρκωτικών. **(Άρθρο 20-[N. 4208/2013](#)).**

β. Εκπροσωπεί τη χώρα σε διεθνή όργανα με συναφές αντικείμενο. Σε περίπτωση κωλύματος, ορίζει αντικαταστάτη για τη συμμετοχή στα διεθνή όργανα. **(Άρθρο 20-[N. 4208/2013](#)).**

γ. Παρακολουθεί την πορεία της εκπόνησης του Εθνικού Σχεδίου Δράσης, στο οποίο καθορίζονται σαφώς οι αρχές, οι στόχοι, οι δράσεις, οι ενέργειες, τα μέτρα, το χρονοδιάγραμμα και τα οικονομικά μεγέθη (κόστη) για την κάλυψη των δράσεων. **(Άρθρο 20-[N. 4208/2013](#)).**

δ. Συντονίζει όλες τις υπηρεσίες και τους φορείς που εμπλέκονται στην εφαρμογή της Εθνικής Στρατηγικής για την Αντιμετώπιση των Ναρκωτικών. **(Άρθρο 20-[N. 4208/2013](#)).**

ε. Αξιολογεί την εφαρμογή και την πρόοδο της Εθνικής Στρατηγικής. **(Άρθρο 20-[N. 4208/2013](#)).**

στ. Συνεργάζεται με τους Υπουργούς οι οποίοι συμμετέχουν στη Διϋπουργική Επιτροπή (Άρθρο 48) και ανταλλάσει απόψεις σχετικά με την ολοκληρωμένη διαμόρφωση της πολιτικής για την αντιμετώπιση των ναρκωτικών. (Άρθρο 20-[N. 4208/2013](#)).

ζ. Αναλαμβάνει συμβουλευτικό και υποστηρικτικό ρόλο στη Διϋπουργική Επιτροπή. (Άρθρο 20-[N. 4208/2013](#)).

η. Συνεργάζεται με τις υπηρεσίες και τους οργανισμούς που εμπλέκονται στην πολιτική της αντιμετώπισης των ναρκωτικών και συντονίζει τις δράσεις τους. (Άρθρο 20-[N. 4208/2013](#)).

θ. Μπορεί να ζητεί από τις αρμόδιες διοικητικές υπηρεσίες οικονομικά, στατιστικά και διοικητικά στοιχεία, καθώς και πληροφορίες σχετικά με τη δράση τους για την αντιμετώπιση των ναρκωτικών. (Άρθρο 20-[N. 4208/2013](#)).

ι. Μεριμνά για την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του κοινού για θέματα αντιμετώπισης των ναρκωτικών. (Άρθρο 20-[N. 4208/2013](#)).

κ. Ενημερώνει τον Πρωθυπουργό και τη Βουλή με ετήσια Έκθεση που υποβάλλεται το πρώτο τρίμηνο κάθε έτους και περιέχει την πορεία και την αξιολόγηση του Εθνικού Σχεδίου Δράσης. (Άρθρο 20-[N. 4208/2013](#)).

λ. Ο Εθνικός Συντονιστής συστήνει Συμβουλευτική Επιτροπή, αποτελούμενη από πέντε (5) έως εννέα (9) μέλη. (Άρθρο 20-[N. 4208/2013](#)).

Μέλη της Επιτροπής ορίζονται πρόσωπα με ειδικές γνώσεις και εμπειρία στην αντιμετώπιση των ναρκωτικών όπως καθηγητές πανεπιστημίου και ειδικοί επιστήμονες με συναφές γνωστικό αντικείμενο, πρόσωπα που διαθέτουν εμπειρία σε θέματα αντιμετώπισης των ναρκωτικών. (Άρθρο 20-[N. 4208/2013](#)).

Η Συμβουλευτική Επιτροπή έχει ως αποστολή να υποβάλει εισηγήσεις προς τον Εθνικό Συντονιστή σε θέματα της πολιτικής αντιμετώπισης των ναρκωτικών, με σκοπό την επιβοήθηση του έργου του. (Άρθρο 20-[N. 4208/2013](#)).

Σημ: Με ισχύ από 18.11.2013, σύμφωνα με το Άρθρο 29 του Ν. 4208/2013

3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Υγείας και Διοικητικής Ανασυγκρότησης καθορίζεται η διοικητική υποστηρικτική δομή που συνεπικουρεί τον Εθνικό Συντονιστή στο έργο του, περιγράφεται η στελέχωσή της, συνιστώνται και καθορίζονται οι οργανικές θέσεις του

προσωπικού και ρυθμίζεται κάθε άλλο σχετικό θέμα. Η στελέχωση γίνεται κατά παρέκκλιση των διατάξεων του [ν. 4440/2016](#) (Α' 224). (**Άρθρο 20-[Ν. 4208/2013](#), Άρθρο 91, Παρ. 4-[Ν. 4600/2019](#)**)

Σημ: Με ισχύ από 09.03.2019, σύμφωνα με το Άρθρο 178 του Ν. 4600/2019

4. Οι δαπάνες λειτουργίας της υπηρεσίας εγγράφονται στους οικείους κωδικούς (ΚΑΕ) ειδικού Φορέα εξόδων του προϋπολογισμού του Υπουργείου Υγείας. Η διενέργεια των δαπανών της υπηρεσίας όπως π.χ. μετακινήσεις, συνέδρια κ.α. γίνεται από τη Γενική Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Υγείας. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Υγείας και Οικονομικών εγκρίνεται η μετακίνηση οποιουδήποτε συνεργάτη για εργασία στο εσωτερικό ή στο εξωτερικό, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 2685/1999. Ο Εθνικός Συντονιστής λαμβάνει αποδοχές Ειδικού Γραμματέα Υπουργείου. (**Άρθρο 20-[Ν. 4208/2013](#)**).

Σημ: Με ισχύ από 18.11.2013, σύμφωνα με το Άρθρο 29 του Ν. 4208/2013

Άρθρο 50

Εθνική Επιτροπή Σχεδιασμού και Συντονισμού για την Αντιμετώπιση των Ναρκωτικών

1. Στο Υπουργείο Υγείας συνιστάται Εθνική Επιτροπή Σχεδιασμού και Συντονισμού για την Αντιμετώπιση των Ναρκωτικών. Η επιτροπή συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού και αποτελείται από είκοσι μέλη. Πρόεδρος της Επιτροπής ορίζεται ο Εθνικός Συντονιστής για την Αντιμετώπιση των Ναρκωτικών και μέλη της οι προϊστάμενοι και οι οριζόμενοι από αυτούς ειδικοί επιστήμονες των αρμόδιων Διευθύνσεων των Υπουργείων, τα οποία μετέχουν στη Διυπουργική Επιτροπή, καθώς και ο Πρόεδρος ή οι εκπρόσωποι του Οργανισμού κατά των Ναρκωτικών (Ο.ΚΑ.ΝΑ.), του Κέντρου Θεραπείας Εξαρτημένων Ατόμων (Κ.Ε.Θ.Ε.Α.), του Ψυχιατρικού Νοσοκομείου Αθηνών (Ψ.Ν.Α.), του Ψυχιατρικού Νοσοκομείου Θεσσαλονίκης (Ψ.Ν.Θ.), του Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης και Πληροφόρησης για τα Ναρκωτικά (Ε.Κ.Τ.Ε.Π.Ν.) και του Δικτύου των Κέντρων Πρόληψης των Εξαρτήσεων και Προαγωγής της Ψυχοκοινωνικής Υγείας, που συνιστάται με την παράγραφο 4. Η Επιτροπή συνέρχεται τουλάχιστον μία φορά το μήνα.

2. Αρμοδιότητα της Επιτροπής είναι η εκπόνηση του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για τα Ναρκωτικά, ο σχεδιασμός και η ανάπτυξη των διεθνών συνεργασιών της χώρας, ο συντονισμός και η προώθηση των αναγκαίων μέτρων, προγραμμάτων και δράσεων εκ μέρους των συναρμόδιων Υπουργείων στα πλαίσια του Εθνικού Σχεδίου Δράσης, καθώς και η

παρακολούθηση εφαρμογής τους. Οι ανωτέρω φορείς που συμμετέχουν στην Επιτροπή εφαρμόζουν το Εθνικό Σχέδιο Δράσης κατά των Ναρκωτικών μετά την έγκρισή του.

Η Επιτροπή, συντάσσει κάθε χρόνο έκθεση σχετικά με την εφαρμογή και την αξιολόγηση του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για τα Ναρκωτικά, την οποία υποβάλλει στην αρμόδια επιτροπή της Βουλή των Ελλήνων. Την έκθεση παρουσιάζει στην ως άνω Επιτροπή ο Εθνικός Συντονιστής σε σχετική ειδική επί του θέματος συνεδρίασή της, κατά τα οριζόμενα στον Κανονισμό της Βουλής.

3. Στα μέλη της Επιτροπής δεν καταβάλλεται αποζημίωση οποιασδήποτε μορφής.

4. Συνιστάται Δίκτυο Κέντρων Πρόληψης των Εξαρτήσεων και Προαγωγής της Ψυχοκοινωνικής Υγείας αποτελούμενο από τις αστικές εταιρείες μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα που λειτουργούν Κέντρα Πρόληψης των Εξαρτήσεων και Προαγωγής της Ψυχοκοινωνικής Υγείας του Άρθρου 61 του Ν. 3459/2006, καθώς και από τους εγκεκριμένους οργανισμούς ή φορείς που υλοποιούν το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τα Ναρκωτικά και καταρτίζουν προγράμματα πρόληψης. Το Δίκτυο εκπροσωπείται από συντονιστική επιτροπή η οποία συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Υγείας στην οποία μετέχουν από ένας εκπρόσωπος του Υπουργείου Υγείας, του Υπουργείου Εσωτερικών, του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων, Πολιτισμού και Αθλητισμού, του Οργανισμού Κατά των Ναρκωτικών (Ο.ΚΑ.ΝΑ.), της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας (Κ.Ε.Δ.Ε.), της Ένωσης Περιφερειών Ελλάδας (ΕΝ.ΠΕ.), του Σωματείου των Εργαζομένων στα Κέντρα Πρόληψης, καθώς και των εγκεκριμένων οργανισμών ή φορέων που υλοποιούν το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τα Ναρκωτικά και καταρτίζουν προγράμματα πρόληψης. Αρμοδιότητα της συντονιστικής επιτροπής είναι η εκπροσώπηση του Δικτύου των Κέντρων Πρόληψης στην Εθνική Επιτροπή της παραγράφου 1 και σε οποιαδήποτε άλλη αρχή. Με κοινή υπουργική απόφαση των Υπουργών Υγείας και Εσωτερικών μπορεί να καθορίζονται ειδικότερα θέματα που αφορούν στη λειτουργία και το έργο της συντονιστικής επιτροπής. Στα μέλη της επιτροπής δεν καταβάλλεται αποζημίωση οποιασδήποτε μορφής.

Άρθρο 51

(Άρθρο 10, Παρ. 8-[Ν. 4322/2015](#))

Εγκεκριμένοι οργανισμοί ή φορείς για την υλοποίηση των δράσεων που μνημονεύονται στα άρθρα 30 -35 είναι οι εξής:

1) Οργανισμός Κατά των Ναρκωτικών (ΟΚΑΝΑ)

- 2) Κέντρο Θεραπείας Εξαρτημένων Ατόμων (ΚΕΘΕΑ)
- 3) Ψυχιατρικό Νοσοκομείο Αθηνών (ΨΝΑ)
- 4) Ψυχιατρικό Νοσοκομείο Θεσσαλονίκης (ΨΝΘ)
- 5) Κέντρο Απεξάρτησης Τοξικομανών Κρατουμένων Ελεώνα Θηβών.
- 6) Γενικό Νοσοκομείο Ιωαννίνων Γ. Χατζηκώστα (ΓΝΙ) (**Άρθρο 169-[N. 4600/2019](#)**)
- 7) Γενικό Νοσοκομείο Κέρκυρας «Αγία Ειρήνη» (ΓΝΚ) (**Άρθρο 169-[N. 4600/2019](#)**)

Σημ: Με ισχύ από 09.03.2019, σύμφωνα με το Άρθρο 178 του Ν. 4600/2019

Άρθρο 52

Διοίκηση του Ο.ΚΑ.ΝΑ.

1. Ο Ο.ΚΑ.ΝΑ., νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου με έδρα την Αθήνα που τελεί υπό την εποπτεία του Υπουργείου Υγείας, διοικείται από επταμελές διοικητικό συμβούλιο (Δ.Σ.) που διορίζεται με απόφαση του Υπουργού Υγείας και αποτελείται από καταξιωμένα και αναγνωρισμένα πρόσωπα του οικονομικού και επιστημονικού χώρου του ιδιωτικού τομέα ή της δημόσιας διοίκησης που μπορούν με τις γνώσεις και την πείρα τους να συμβάλλουν αποτελεσματικά στην επίτευξη των σκοπών του Οργανισμού. Στο επταμελές διοικητικό συμβούλιο υποχρεωτικά μετέχουν ο επικεφαλής του συντονιστικού οργάνου δίωξης ναρκωτικών και ο Πρόεδρος της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας (Κ.Ε.Δ.Ε.) ή οι αναπληρωτές τους. Από τα υπόλοιπα μέλη πρέπει να είναι ένας πτυχιούχος σχολών επιστημών υγείας, ένας ανθρωπιστικών επιστημών (ψυχολόγος, κοινωνιολόγος) και ένας επιστημών νομικής με αναγνωρισμένο έργο στον οικείο τομέα. Στο Δ.Σ. του Ο.ΚΑ.ΝΑ., μπορεί να συμμετέχουν και μέλη Δ.Ε.Π. των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων, ειδικοτήτων σχετικών με τη δράση και τους σκοπούς του Οργανισμού, εφαρμοζομένων των διατάξεων του Άρθρου 14 του Ν. 2530/1997 (Α' 218) και των άρθρων 5 παρ. 11β και 14 του Ν. 2703/1999 (Α' 72).

2. Ο Πρόεδρος του Δ.Σ. είναι εξειδικευμένος επιστήμονας εγνωσμένου κύρους από το χώρο των επιστημών υγείας ή των κοινωνικών και ανθρωπιστικών επιστημών και ορίζεται με απόφαση του Υπουργού Υγείας ύστερα από γνώμη της αρμόδιας Διαρκούς Επιτροπής Κοινωνικών Υποθέσεων της Βουλής και είναι πλήρους απασχόλησης, ενώ ο Αντιπρόεδρος του Δ.Σ. είναι πλήρους ή μερικής απασχόλησης. Με την απόφαση διορισμού του Προέδρου και του

Αντιπροέδρου του Ο.ΚΑ.ΝΑ. ορίζεται και το καθεστώς πλήρους ή μερικής απασχόλησης του Αντιπροέδρου στον Οργανισμό. Η θητεία του Προέδρου, του Αντιπροέδρου και των μελών του Δ.Σ. είναι τριετής. Ο Πρόεδρος, ο Αντιπρόεδρος και τα μέλη του Δ.Σ. είναι ελευθέρως ανακλητά και η αντικατάστασή τους, για το υπόλοιπο της θητείας, γίνεται με την ίδια διαδικασία.

3. Οι αμοιβές και οι κάθε είδους αποζημιώσεις του Προέδρου, του Αντιπροέδρου και των λοιπών μελών του Δ.Σ. ορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Υγείας. Οι αποδοχές του Προέδρου και του Αντιπροέδρου του Δ.Σ. δεν μπορούν να υπερβαίνουν τις αποδοχές που κάθε φορά λαμβάνουν οι Διοικητές των Διοικήσεων Υγειονομικών Περιφερειών (Δ.Υ.ΠΕ.).

4. Το Δ.Σ. βρίσκεται σε απαρτία όταν τα παρόντα μέλη είναι περισσότερα από τα απόντα. Μεταξύ των παρόντων πρέπει υποχρεωτικά να είναι και ο Πρόεδρος ή ο Αντιπρόεδρος. Ο διορισμός νέου μέλους, κατά τη διάρκεια της θητείας του Δ.Σ., λόγω κενώσεως θέσεως από οποιαδήποτε αιτία, γίνεται για το χρόνο μέχρι τη λήξη της θητείας των λοιπών μελών. Σε περίπτωση που κενωθούν θέσεις μελών και μέχρι να διορισθούν νέα μέλη, το Δ.Σ. εξακολουθεί να λειτουργεί νόμιμα για τρεις (3) μήνες, εφόσον παραμένουν τουλάχιστον τέσσερα (4) από τα ορισθέντα μέλη του, συμπεριλαμβανομένων σε αυτά του Προέδρου ή του Αντιπροέδρου.

5. Οι περιορισμοί του Άρθρου 31 του Ν. 4024/2011 εξακολουθούν να ισχύουν σε κάθε περίπτωση. Όλες οι κατά τα ανωτέρω αμοιβές ή αποζημιώσεις δεν δύνανται να καθορίζονται σε υψηλότερα επίπεδα από τις ισχύουσες κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος.

Άρθρο 53

Σκοπός του Ο.ΚΑ.ΝΑ.

Σκοπός του Οργανισμού είναι:

α) η συμβολή στο σχεδιασμό, την προώθηση, την εφαρμογή εθνικής πολιτικής και προγραμμάτων σχετικά με την πρόληψη της χρήσης και διάδοσης των ναρκωτικών και τη θεραπεία, την επαγγελματική κατάρτιση και κοινωνική επανένταξη των εξαρτημένων από φαρμακευτικές ουσίες ατόμων,

β) η συμβολή στη μελέτη σε εθνικό επίπεδο του όλου προβλήματος των ναρκωτικών για τον εντοπισμό των συγκεκριμένων αιτίων που οδηγούν τα άτομα και ιδίως τους νέους, στη λήψη ναρκωτικών, καθώς επίσης και η συνεργασία με το Εθνικό Κέντρο Πληροφόρησης - Τράπεζας

Πληροφοριών ως προς την εκάστοτε κατάσταση και έκταση του προβλήματος των ναρκωτικών στη χώρα,

γ) η ενημέρωση και ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης, κατά τρόπο ενιαίο και επιστημονικά υπεύθυνο, για τις συνέπειες από τη χρήση εξαρτησιογόνων ουσιών, καθώς και η ενθάρρυνση, ο συντονισμός και η εποπτεία κάθε ιδιωτικής πρωτοβουλίας που έχει σκοπό τη συμμετοχή στην προσπάθεια για την αντιμετώπιση του προβλήματος των ναρκωτικών,

δ) η πρόταση και προώθηση αναγκαίων νομοθετικών, κοινωνικών και άλλων μέτρων για την πρόληψη και καταστολή του προβλήματος των ναρκωτικών,

ε) η συνεργασία με αντίστοιχους συντονιστικούς ή ερευνητικούς φορείς σε οργανισμούς και υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και άλλους διεθνείς οργανισμούς, σχετικούς με την αντιμετώπιση του όλου θέματος, η μεταξύ τους ανταλλαγή πληροφοριών και η ενεργός συμμετοχή στις συναντήσεις που αυτοί οργανώνουν, με στόχο την εναρμόνιση της εθνικής πολιτικής προς εκείνη των κοινοτικών και διεθνών φορέων και

στ) η σύνταξη εκθέσεων για την κατάσταση του προβλήματος σε εθνικό και διεθνές επίπεδο και για την πορεία των σχετικών εθνικών ερευνών και η κατάρτιση στατιστικών πινάκων με ανάλυση και αξιολόγηση αυτών και η υποβολή τους στο Υπουργείο Υγείας μαζί με προτάσεις για τη λήψη των αναγκαίων μέτρων.

Άρθρο 54

Πόροι του Ο.ΚΑ.ΝΑ.

1. Πόρους του Ο.ΚΑ.ΝΑ. αποτελούν:

α) Ετήσια επιχορήγηση του Κράτους που εγγράφεται στον προϋπολογισμό του Υπουργείου Υγείας.

β) Δωρεές, κληρονομίες, κληροδοτήματα, εισφορές και επιχορηγήσεις από τρίτους και έσοδα από κάθε είδους δραστηριότητα ή πρόσοδοι από την κινητή και ακίνητη περιουσία αυτού.

γ) Επιχορηγήσεις από Ο.Τ.Α., οργανισμούς και νομικά πρόσωπα που τελούν υπό την εποπτεία του κράτους, το ύψος των οποίων καθορίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών που τους εποπτεύουν και Υγείας.

2. Η διαχείριση των πόρων του Ο.ΚΑ.ΝΑ. ελέγχεται απολογιστικά, κατασταλτικά από το Υπουργείο Υγείας. Με απόφαση του Υπουργού Υγείας ρυθμίζονται οι λεπτομέρειες εφαρμογής της διάταξης αυτής και ειδικότερα ο τρόπος και τα όργανα άσκησης του ως άνω διαχειριστικού ελέγχου.

Άρθρο 55

Προσωπικό του Ο.ΚΑ.ΝΑ.

1. Στον Ο.ΚΑ.ΝΑ. συνιστάται μία θέση Γενικού Διευθυντή, με τριετή θητεία. Η θέση αυτή πληρώνεται με δημόσια προκήρυξη. Η επιλογή του καταλληλότερου υποψηφίου γίνεται με αιτιολογημένη απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του Οργανισμού. Με την ίδια απόφαση καθορίζονται και οι μηνιαίες αποδοχές του. Οι αποδοχές αυτές δεν είναι δυνατόν να καθορίζονται σε υψηλότερα επίπεδα από τις ισχύουσες κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος, ούτε δύνανται να υπερβαίνουν τις εκάστοτε ισχύουσες για προϊσταμένους Γενικής Διεύθυνσης του Δημοσίου. Απαραίτητα προσόντα για την κατάληψη της θέσης είναι:

α) η κατοχή πτυχίου ανώτατης σχολής ημεδαπής ή αλλοδαπής και μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών,

β) η ευδόκιμη υπηρεσία σε υψηλόβαθμες θέσεις του δημόσιου ή ιδιωτικού τομέα και

γ) πείρα στο αντικείμενο με το οποίο ασχολείται ο Οργανισμός ή εμπειρία στη διοίκηση μεγάλων μονάδων, οργανισμών ή επιχειρήσεων. Ο Γενικός Διευθυντής είναι πλήρους και αποκλειστικής απασχόλησης. Ο Γενικός Διευθυντής προϊστάται όλων των υπηρεσιών του Οργανισμού και συντονίζει τη δράση τόσο των κεντρικών υπηρεσιών, όσο και των επί μέρους μονάδων της αρμοδιότητας του Ο.ΚΑ.ΝΑ..

2. Το προσωπικό του Ο.ΚΑ.ΝΑ. είναι επιστημονικό, διοικητικό, βοηθητικό και εθελοντικό. Με απόφαση του Υπουργού Υγείας και γνώμη του Δ.Σ. του Ο.ΚΑ.ΝΑ. μπορεί να αποσπώνται σε αυτόν ιατροί του Ε.Σ.Υ. ή και άλλο προσωπικό των νοσοκομείων του Ε.Σ.Υ., μετά γνώμη του οικείου υπηρεσιακού συμβουλίου. Η χρονική διάρκεια της απόσπασης ορίζεται σε ένα (1) έτος και μπορεί να ανανεωθεί για ένα (1) ακόμη έτος, ύστερα από αίτηση του ενδιαφερομένου. Μετά την παρέλευση της διετίας, είναι δυνατή η μετάταξη, ύστερα από αίτηση του ενδιαφερομένου και γνώμη του κατά περίπτωση αρμόδιου υπηρεσιακού συμβουλίου και του Δ.Σ. του Ο.ΚΑ.ΝΑ.. Ο χρόνος της απόσπασης θεωρείται πραγματική υπηρεσία και ισχύουν και για αυτούς οι διατάξεις του Άρθρου 79 παρ. 2 του Ν. 2071/1992 (Α' 123).

3. Με απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Εσωτερικών, Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και Υγείας, μετά γνώμη του διοικητικού συμβουλίου του Ο.ΚΑ.ΝΑ., καθορίζονται ο κανονισμός εσωτερικής λειτουργίας, ο τρόπος διοίκησης, οργάνωσης, διαχείρισης, τα θέματα που αφορούν το προσωπικό του Οργανισμού κατά των Ναρκωτικών και κάθε άλλο συναφές θέμα, εκτός των μισθολογικών, έστω και με παρέκκλιση από τις ισχύουσες διατάξεις. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Υγείας και του συναρμόδιου Υπουργού, ύστερα από γνώμη του Δ.Σ. του Ο.ΚΑ.ΝΑ., κατά παρέκκλιση των κειμένων διατάξεων, μπορεί να αποσπώνται στον Ο.ΚΑ.ΝΑ. υπάλληλοι του Δημοσίου, καθώς και στελέχη των Κέντρων Πρόληψης, ύστερα από αίτησή τους, για τη στελέχωση του Οργανισμού. Ο χρόνος της απόσπασης θεωρείται πραγματική υπηρεσία που έχει διανυθεί στην υπηρεσία που ανήκει ο αποσπώμενος υπάλληλος και σχετικά με τις αποδοχές των αποσπασμένων εφαρμόζονται οι διατάξεις του Άρθρου 25 του Ν. 4024/2011.

Άρθρο 56

Κέντρο Θεραπείας Εξαρτημένων Ατόμων (ΚΕ.Θ.Ε.Α.)

1. Το ΚΕ.Θ.Ε.Α. είναι νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου με έδρα τη Θεσσαλονίκη και τελεί υπό την εποπτεία του Υπουργείου Υγείας. Διοικείται από επταμελές διοικητικό συμβούλιο, το οποίο έχει τριετή θητεία. Το Διοικητικό Συμβούλιο του ΚΕ.Θ.Ε.Α. έχει όλες τις αρμοδιότητες διαχείρισης και εκπροσώπησης του ΚΕ.Θ.Ε.Α. εκτός αυτών που εμπίπτουν στην αποκλειστική αρμοδιότητα της Γενικής Συνέλευσης κατά την παράγραφο πέντε του παρόντος άρθρου. Ο Πρόεδρος, ο Αντιπρόεδρος και πέντε (5) τακτικά μέλη διορίζονται με απόφαση του Υπουργού Υγείας, και πρέπει να είναι καταξιωμένα και αναγνωρισμένα πρόσωπα του οικονομικού και επιστημονικού χώρου του ιδιωτικού τομέα ή της δημόσιας διοίκησης που μπορούν με τις γνώσεις και την πείρα τους να συμβάλλουν αποτελεσματικά στην επίτευξη των σκοπών του οργανισμού.

2. Ο Πρόεδρος του Δ.Σ. είναι πλήρους απασχόλησης, ενώ ο Αντιπρόεδρος του Δ.Σ. μπορεί να είναι πλήρους ή μερικής απασχόλησης. Με την απόφαση διορισμού του Αντιπροέδρου του Δ.Σ. του ΚΕ.Θ.Ε.Α. ορίζεται και το καθεστώς πλήρους ή μερικής απασχόλησής του στον Οργανισμό. Ο Πρόεδρος, ο Αντιπρόεδρος και τα μέλη του Δ.Σ. είναι ελευθέρως ανακλητά και η αντικατάστασή τους, για το υπόλοιπο της θητείας τους, γίνεται με την ίδια διαδικασία.

3. Το Διοικητικό Συμβούλιο βρίσκεται σε απαρτία όταν τα παρόντα μέλη είναι περισσότερα από τα απόντα. Μεταξύ των παρόντων πρέπει υποχρεωτικά να είναι και ο Πρόεδρος ή ο Αντιπρόεδρος. Ο διορισμός νέου μέλους, κατά τη διάρκεια της θητείας του Διοικητικού

Συμβουλίου, λόγω κενώσεως θέσεως από οποιαδήποτε αιτία, γίνεται για τον χρόνο μέχρι τη λήξη της θητείας των λοιπών μελών. Σε περίπτωση που κενωθούν θέσεις μελών και μέχρι να διορισθούν νέα μέλη, το Διοικητικό Συμβούλιο εξακολουθεί να λειτουργεί νόμιμα για τρεις (3) μήνες, εφόσον παραμένουν τουλάχιστον τέσσερα (4) από τα ορισθέντα μέλη του, συμπεριλαμβανομένων σε αυτά του Προέδρου ή του Αντιπροέδρου. Οι πάσης φύσεως αποδοχές του Προέδρου και του Αντιπροέδρου και η αποζημίωση των λοιπών μελών του Διοικητικού Συμβουλίου ορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Υγείας.

4. Η Γενική Συνέλευση του ΚΕ.Θ.Ε.Α. αποτελεί το κεντρικό όργανο λήψης αποφάσεων για τον ετήσιο στρατηγικό σχεδιασμό αναφορικά με θεραπευτικές πρακτικές, συναφή ιδεολογικά και εκπαιδευτικά ζητήματα και την επιλογή προγραμμάτων απεξάρτησης, αποφασίζοντας για τον τρόπο της ετήσιας υλοποίησης πολιτικών απεξάρτησης.

5. Η Γενική Συνέλευση συγκαλείται ετησίως, με προηγούμενη πρόσκληση από το Διοικητικό Συμβούλιο του ΚΕ.Θ.Ε.Α. που απευθύνεται στα μέλη της τουλάχιστον προ ενός μηνός, και περιλαμβάνει όλα τα ζητήματα λήψεως στρατηγικών αποφάσεων θεραπείας και διάθεσης κονδυλίων προς το σκοπό αυτό για το προσεχές έτος. Στη Γενική Συνέλευση συμμετέχουν με δικαίωμα ψήφου οι εργαζόμενοι στο ΚΕ.Θ.Ε.Α. με σύμβαση εργασίας αορίστου χρόνου, τα μέλη των θεραπευτικών του προγραμμάτων που βρίσκονται στο στάδιο της κοινωνικής επανένταξης, τα μέλη των διοικητικών συμβουλίων των συλλόγων γονέων και φίλων των θεραπευτικών προγραμμάτων του ΚΕ.Θ.Ε.Α. και τα επίτιμα μέλη του Δ.Σ. του ΚΕ.Θ.Ε.Α..

6. Εντός τριμήνου από τη δημοσίευση του παρόντος, με απόφαση του Υπουργού Υγείας ορίζεται κάθε θέμα σχετικό με τις αρμοδιότητες της Γενικής Συνέλευσης του ΚΕ.Θ.Ε.Α., τον τρόπο άσκησής τους, τη σύγκληση και τον τρόπο λήψης αποφάσεων στα θέματα αρμοδιότητάς της Γενικής Συνέλευσης σε ετήσια βάση, τον τρόπο και το χρονικό ορίζοντα υλοποίησής τους από το Διοικητικό Συμβούλιο, κάθε συναφές προς τα ανωτέρω ζήτημα της διοικητικής οργάνωσης και της διασύνδεσης των διοικητικών οργάνων του ΚΕ.Θ.Ε.Α., καθώς και κάθε άλλο αναγκαίο ζήτημα για τη λειτουργία του ΚΕ.Θ.Ε.Α.

7. Εντός τριμήνου από τη δημοσίευση του παρόντος το Διοικητικό Συμβούλιο του ΚΕ.Θ.Ε.Α. καταρτίζει τον νέο κανονισμό λειτουργίας του.

8. Από τη θέση σε ισχύ του παρόντος άρθρου λήγει αυτοδικαίως και αζημίως η θητεία του υπηρετούντος Διοικητικού Συμβουλίου του ΚΕ.Θ.Ε.Α. (**Άρθρο όγδοο-[ΠΝΠ 30/09/2019](#)**)

Σημ: Με ισχύ από 30.09.2019

Άρθρο 57

Ειδικά προγράμματα απεξάρτησης στα Ψυχιατρικά Νοσοκομεία Αττικής και Θεσσαλονίκης

Στο Ψυχιατρικό Νοσοκομείο Αττικής και στο Ψυχιατρικό Νοσοκομείο Θεσσαλονίκης υλοποιούνται προγράμματα πρόληψης, θεραπείας και κοινωνικής επανένταξης ατόμων εξαρτημένων από τα ναρκωτικά και τον αλκοολισμό. Η σύσταση νέων θέσεων προσωπικού, η κατανομή τους και κάθε άλλο θέμα σχετικό με τη λειτουργία και ανάπτυξή τους ρυθμίζονται με προεδρικό διάταγμα που προτείνεται από τους Υπουργούς Οικονομικών, Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και Υγείας. Η σύσταση νέων θέσεων κατά τα ανωτέρω επιτρέπεται μόνο εφόσον καταργούνται ισάριθμες κενές οργανικές θέσεις άλλων ειδικοτήτων.

Άρθρο 58

Ανάπτυξη, εποπτεία και έλεγχος συμβουλευτικών σταθμών και θεραπευτικών κέντρων

1. Ο προγραμματισμός για την αντιμετώπιση της εξάρτησης από ουσίες κατά την έννοια του Άρθρου 1 διακρίνεται σε τρεις βαθμίδες:

α) πρόληψη - ενημέρωση

β) θεραπευτική αποκατάσταση

γ) κοινωνική επανένταξη.

2. Αρμόδιο για την ίδρυση, εποπτεία και ανάκληση άδειας λειτουργίας Συμβουλευτικών Σταθμών, Κέντρων και Θεραπευτηρίων σωματικής και ψυχικής απεξάρτησης και κοινωνικής επανένταξης ή άλλων σχετικών μονάδων μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, πέραν των ήδη αναγνωρισμένων με το Άρθρο 51, είναι το Υπουργείο Υγείας μετά από εισήγηση της Εθνικής Επιτροπής Σχεδιασμού και Συντονισμού για την Αντιμετώπιση των Ναρκωτικών. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Υγείας, εγκρίνονται τα προγράμματα, που εφαρμόζονται στα καταστήματα κράτησης. Με την ίδια κοινή απόφαση καθορίζονται οι προϋποθέσεις και ο τρόπος επιλογής των ατόμων που εισάγονται στα ως άνω προγράμματα.

Με απόφαση του Υπουργού Υγείας καθορίζονται οι βασικές αρχές και οι προδιαγραφές, οι όροι, οι προϋποθέσεις, τα δικαιολογητικά, η διαδικασία και κάθε άλλο θέμα, σχετικό με τη χορήγηση άδειας ίδρυσης και λειτουργίας των παραπάνω μονάδων. Τα νομικά ή φυσικά πρόσωπα που λειτουργούν προγράμματα ή παρέχουν υπηρεσίες απεξάρτησης χωρίς την απαραίτητη άδεια τιμωρούνται με ποινή φυλάκισης από τρεις μήνες έως ένα χρόνο και διοικητικό πρόστιμο από τριάντα (30.000) έως πενήντα χιλιάδες (50.000) ευρώ. **(Άρθρο 91, Παρ. 5-[N. 4600/2019](#))**

Σημ: Με ισχύ από 09.03.2019, σύμφωνα με το Άρθρο 178 του Ν. 4600/2019

3. Με την ίδια διαδικασία και με τους ίδιους όρους μπορούν να ιδρύουν αντίστοιχες μονάδες που προβλέπονται στο πρώτο εδάφιο της προηγούμενης παραγράφου, και:

α) Δήμοι και Περιφέρειες,

β) κοινωφελή ιδρύματα, εφόσον τούτο προβλέπεται από τις καταστατικές τους διατάξεις,

γ) εκκλησιαστικοί φορείς, τη λειτουργία των οποίων αποφασίζει η Ιεραρχία της Εκκλησίας της Ελλάδος,

δ) Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα,

ε) νομικά πρόσωπα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, που επιδιώκουν αποκλειστικά τους αναφερόμενους στην παράγραφο 1 σκοπούς.

Άρθρο 59

Κέντρα Απεξάρτησης Κρατουμένων

Με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται ύστερα από πρόταση των Υπουργών Υγείας, Οικονομικών, Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων δύνανται να ιδρύονται θεραπευτικά καταστήματα κράτησης ή τμήματα καταστημάτων κράτησης για σωματική ή ψυχολογική απεξάρτηση κρατουμένων και να συνιστώνται θέσεις για τη στελέχωσή τους.

Άρθρο 60

Προγράμματα πρόληψης

- 1.** Οι εγκεκριμένοι οργανισμοί ή φορείς για την υλοποίηση του Εθνικού Σχεδίου Δράσης κατά των Ναρκωτικών καταρτίζουν προγράμματα για την πρόληψη της διάδοσης και της χρήσης των ναρκωτικών στο πλαίσιο του Εθνικού Σχεδίου Δράσης και τα υποβάλλουν για έγκριση στον Υπουργό Υγείας. Όμοια προγράμματα μπορεί να καταρτίζουν και η Εκκλησία της Ελλάδος, οι Ο.Τ.Α., οι συνδικαλιστικοί φορείς, καθώς και οποιοσδήποτε κρατικός ή ιδιωτικός μη κερδοσκοπικός φορέας. Τα προγράμματα αυτά υποβάλλονται για επεξεργασία στην Εθνική Επιτροπή Σχεδιασμού και Συντονισμού για την Αντιμετώπιση των Ναρκωτικών και εγκρίνονται με απόφαση του Υπουργού Υγείας. Προγράμματα πρόληψης, που αφορούν μονάδες αρμοδιότητας άλλων Υπουργείων, εφαρμόζονται με κοινή απόφαση του Υπουργού Υγείας και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού.
- 2.** Με εισήγηση της Εθνικής Επιτροπής Σχεδιασμού και Συντονισμού για την Αντιμετώπιση των Ναρκωτικών προς το Υπουργείο Υγείας παρέχονται οι γενικές κατευθύνσεις για τη σύνταξη των προγραμμάτων και προσδιορίζονται οι στόχοι, η λειτουργία και οι διαδικασίες εποπτείας και αξιολόγησής τους.
- 3.** Η εφαρμογή προγραμμάτων για την πρόληψη της διάδοσης και χρήσης ναρκωτικών από οποιονδήποτε φορέα χωρίς την τήρηση της διαδικασίας που προβλέπεται στην παράγραφο 1 αποτελεί λόγο ανάκλησης της άδειας λειτουργίας του φορέα ή διάλυσης του σωματείου κατά Άρθρο 105 του Αστικού Κώδικα.
- 4.** Τα Κέντρα Πρόληψης των Εξαρτήσεων και Προαγωγής της Ψυχοκοινωνικής Υγείας του Άρθρου 61 του Ν. 3459/2006 είναι εγκεκριμένοι οργανισμοί για την υλοποίηση προγραμμάτων πρόληψης στα πλαίσια του Εθνικού Σχεδίου Δράσης κατά των Ναρκωτικών.

ΜΕΡΟΣ Β΄

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄

ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΑΣΤΙΚΟΥ ΚΩΔΙΚΑ

Άρθρο 61

Σύμβαση εργασίας

Το Άρθρο 656 του Αστικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

«Αν ο εργοδότης έγινε υπερήμερος ως προς την αποδοχή της εργασίας ο εργαζόμενος έχει δικαίωμα να απαιτήσει την πραγματική απασχόλησή του, καθώς και το μισθό για το διάστημα που δεν απασχολήθηκε. Δικαίωμα να απαιτήσει το μισθό έχει ο εργαζόμενος και στην περίπτωση που η αποδοχή της εργασίας είναι αδύνατη από λόγους που αφορούν στον εργοδότη και δεν οφείλονται σε ανώτερη βία.

Στις ανωτέρω περιπτώσεις ο εργαζόμενος δεν είναι υποχρεωμένος να παράσχει την εργασία σε άλλο χρόνο. Ο εργοδότης, όμως, έχει δικαίωμα να αφαιρέσει από το μισθό καθετί που ο εργαζόμενος ωφελήθηκε από τη ματαίωση της εργασίας ή από την παροχή της αλλού.»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄

ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΚΩΔΙΚΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Άρθρο 62

Ομοδικία στον Άρειο Πάγο - Ερημοδικία - Απαράδεκτη συζήτηση

Στην παράγραφο 3 του Άρθρου 576 ΚΠολΔ προστίθεται δεύτερο εδάφιο ως εξής:

«Σε περίπτωση απλής ομοδικίας, αν κάποιος δεν εκπροσωπηθεί από πληρεξούσιο δικηγόρο, η υπόθεση χωρίζεται και η συζήτηση της αίτησης αναίρεσης χωρεί νομίμως, ως προς όσους εκπροσωπούνται από πληρεξούσιο δικηγόρο ή έχουν κλητευθεί νομίμως και κηρύσσεται απαράδεκτη ως προς τους λοιπούς.»

Άρθρο 63

Στο Άρθρο 648 ΚΠολΔ προστίθενται εδάφια ως εξής:

«Η συζήτηση των αγωγών και των τακτικών ενδίκων μέσων που αφορούν σε αναπροσαρμογή του μισθώματος προσδιορίζεται υποχρεωτικά μέσα σε σαράντα πέντε (45) ημέρες από την κατάθεσή τους. Αν αναβληθεί η συζήτηση αυτή, η νέα προσδιορίζεται υποχρεωτικά μέσα σε τριάντα (30) ημέρες.»

Άρθρο 64

Μετά το Άρθρο 732 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας προστίθεται Άρθρο 732Α ως εξής:

«Άρθρο 732Α

Προσωρινή απασχόληση εργαζομένου Σε περίπτωση υπερημερίας του εργοδότη ως προς την αποδοχή της εργασίας του εργαζομένου το δικαστήριο μπορεί να διατάξει ως ασφαλιστικό μέτρο την προσωρινή απασχόληση του εργαζομένου μέχρι την έκδοση οριστικής απόφασης επί της αγωγής για την κύρια υπόθεση.»

Άρθρο 65

1. Η παράγραφος 3 του Άρθρου 580 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Αν ο Άρειος Πάγος αναιρέσει την απόφαση για οποιονδήποτε άλλο λόγο, εκτός από εκείνους που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2, μπορεί να κρατήσει την υπόθεση και να την δικάσει, αν κατά την κρίση του δεν χρειάζεται άλλη διευκρίνιση. Στην αντίθετη περίπτωση παραπέμπει την υπόθεση στο τμήμα που ορίζεται από τον κανονισμό και, αν πρόκειται για τους λόγους που αναφέρονται στους αριθμούς 1, 2, 3, 6 έως 17, 19 και 20 του Άρθρου 559, μπορεί να παραπέμψει την υπόθεση για περαιτέρω εκδίκαση σε άλλο δικαστήριο ισόβαθμο και ομοειδές προς εκείνο το οποίο εξέδωσε την απόφαση που αναιρέθηκε ή στο ίδιο αν είναι δυνατή η σύνθεσή του από άλλους δικαστές. Αν, όμως, αναιρεθεί η απόφαση του τελευταίου αυτού δικαστηρίου, δεν γίνεται παραπομπή, αλλά ο Άρειος Πάγος δικάζει αυτός την ουσία της υπόθεσης.»

2. Στο τέλος του τρίτου εδαφίου της παρ. 2 του Άρθρου 665 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, όπως το εδάφιο τούτο προστέθηκε με την παράγραφο 6 του Άρθρου 4055/2012 (Α΄ 51) διαγράφονται οι λέξεις «ή κοινοτική».

3. Στο τρίτο εδάφιο του Άρθρου 756 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, όπως το Άρθρο τούτο αντικαταστάθηκε με την παράγραφο 10 του Άρθρου 17 του [Ν. 4055/2012](#) (Α΄ 51), διαγράφονται οι λέξεις: «την ύπαρξη ή ανυπαρξία του επικαλούμενου δικαιώματος και».

4. Η πρώτη παράγραφος του Άρθρου 786 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Όταν ζητείται κατά το νόμο να διοριστούν προσωρινή διοίκηση νομικού προσώπου ή εκκαθαριστές νομικού προσώπου ή εταιρίας που δεν έχει αποκτήσει νομική προσωπικότητα, αρμόδιο είναι το ειρηνοδικείο της περιφέρειας όπου έχει την έδρα του το νομικό πρόσωπο ή η εταιρία.»

5. Το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 3 του Άρθρου 786 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«3. Το ειρηνοδικείο μπορεί με αίτηση όποιου έχει έννομο συμφέρον να αντικαταστήσει την προσωρινή διοίκηση ή τους εκκαθαριστές για σπουδαίους λόγους.»

6. Στο τέλος της περίπτωσης δ' της παραγράφου 1 του Άρθρου 820 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας οι λέξεις «τον κληρονόμο» αντικαθίστανται με τις λέξεις «την κληρονομία».

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄

ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΠΟΙΝΙΚΟΥ ΚΩΔΙΚΑ

Άρθρο 66

Το δεύτερο εδάφιο της περίπτωσης δ' της παραγράφου 3 του Άρθρου 79 του Ποινικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

«Η τέλεση της πράξης από μίσος προκαλούμενο λόγω της φυλής, του χρώματος, της θρησκείας, των γενεαλογικών καταβολών, της εθνικής ή εθνοτικής καταγωγής ή του σεξουαλικού προσανατολισμού ή της ταυτότητας φύλου του παθόντος συνιστά επιβαρυντική περίσταση και η ποινή δεν αναστέλλεται.»

Άρθρο 67

1. Στην παράγραφο 7 του Άρθρου 105 του Ποινικού Κώδικα, η φράση «ποσοστό αναπηρίας είναι 80% και άνω,» αντικαθίσταται με την φράση «ποσοστό αναπηρίας είναι 67% και άνω,».

2. Το Άρθρο 108 του Ποινικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 108

Άρση της απόλυσης

Αν μέσα στο χρονικό διάστημα που προβλέπει το Άρθρο 109, εκείνος που απολύθηκε διαπράξει έγκλημα από δόλο, για το οποίο του επιβλήθηκε αμετακλήτως οποτεδήποτε ποινή φυλάκισης ανώτερη από ένα έτος, εκτίει αθροιστικά και ολόκληρο το υπόλοιπο της προηγούμενης ποινής, το οποίο έπρεπε να εκτίσει κατά το χρόνο της προσωρινής απόλυσης.»

Άρθρο 68

Το Άρθρο 235 του Ποινικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 235

Παθητική δωροδοκία

1. Υπάλληλος, ο οποίος, κατά παράβαση των καθηκόντων του ζητεί ή λαμβάνει, άμεσα ή με τη μεσολάβηση τρίτου, για τον εαυτό του ή για τρίτο, ωφελήματα οποιασδήποτε φύσης ή δέχεται υπόσχεση τούτων, για ενέργεια ή παράλειψή του μελλοντική ή ήδη τελειωμένη, που ανάγεται στα καθήκοντά του ή αντίκειται σε αυτά, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους, καθώς και υποχρεωτική χρηματική ποινή ίση με το πενήντα τοις εκατό του ωφελήματος και μέχρι το ποσό των εκατόν πενήντα χιλιάδων (150.000) ευρώ. Σε περίπτωση ωφελήματος μη αποτιμητού σε χρήμα, η χρηματική ποινή δεν μπορεί να είναι κατώτερη από δέκα χιλιάδες (10.000) ευρώ ούτε ανώτερη από εκατόν πενήντα χιλιάδες (150.000) ευρώ.

2. Αν η αξία των ωφελημάτων υπερβαίνει το ποσό των εκατόν είκοσι χιλιάδων (120.000) ευρώ ή αν ο δράστης έχει την ιδιότητα του υπαλλήλου του Υπουργείου Οικονομικών επιβάλλεται κάθειρξη μέχρι δέκα (10) ετών, καθώς και υποχρεωτική χρηματική ποινή, η οποία δεν μπορεί να είναι κατώτερη από πενήντα χιλιάδες (50.000) ευρώ ούτε ανώτερη από πεντακόσιες χιλιάδες (500.000) ευρώ.

3. Δεν συνιστά δωροδοκία η απλή υλική παροχή προς έκφραση ευγνωμοσύνης.»

Άρθρο 69

Το Άρθρο 236 του Ποινικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 236

Ενεργητική δωροδοκία

1. Όποιος υπόσχεται ή παρέχει σε υπάλληλο, άμεσα ή με τη μεσολάβηση τρίτου, οποιασδήποτε φύσης ωφελήματα για τον εαυτό του ή για τρίτο, για ενέργεια ή παράλειψή του μελλοντική ή ήδη τελειωμένη, που ανάγεται στα καθήκοντά του ή αντίκειται σε αυτά, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους, καθώς και υποχρεωτική χρηματική ποινή ίση με το πενήνταπλάσιο του ωφελήματος και μέχρι το ποσό των εκατόν πενήντα χιλιάδων (150.000) ευρώ. Σε περίπτωση ωφελήματος μη αποτιμητού σε χρήμα, η χρηματική ποινή δεν μπορεί να είναι κατώτερη από δέκα χιλιάδες (10.000) ευρώ ούτε ανώτερη από εκατόν πενήντα χιλιάδες (150.000) ευρώ.

2. Αν η αξία των ωφελημάτων υπερβαίνει το συνολικό ποσό των εκατόν είκοσι χιλιάδων (120.000) ευρώ, επιβάλλεται κάθειρξη μέχρι δέκα ετών, καθώς και υποχρεωτική χρηματική ποινή, η οποία δεν μπορεί να είναι κατώτερη από πενήντα χιλιάδες (50.000) ευρώ ούτε ανώτερη από πεντακόσιες χιλιάδες (500.000) ευρώ.»

Άρθρο 70

Το Άρθρο 237 του Ποινικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 237

Δωροδοκία δικαστή

1. Εκείνος που καλείται κατά το νόμο να εκτελέσει δικαστικά καθήκοντα ή ο διαιτητής, αν απαιτήσουν ή δεχθούν δώρα ή άλλα ωφελήματα που δεν δικαιούνται ή την υπόσχεση ότι θα τα λάβουν με το σκοπό να διεξαχθεί ή να κριθεί μια υπόθεση που τους έχει ανατεθεί υπέρ ή εναντίον κάποιου, τιμωρούνται με φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους, καθώς και υποχρεωτική χρηματική ποινή ίση με το πενήνταπλάσιο του ωφελήματος και μέχρι το ποσό των εκατόν πενήντα χιλιάδων (150.000) ευρώ. Σε περίπτωση ωφελήματος μη αποτιμητού σε χρήμα, η χρηματική ποινή δεν μπορεί να είναι κατώτερη από δέκα χιλιάδες (10.000) ευρώ ούτε ανώτερη από εκατόν πενήντα χιλιάδες (150.000) ευρώ.

2. Αν η αξία των δώρων ή ωφελημάτων υπερβαίνει το συνολικό ποσό εκατόν είκοσι χιλιάδων (120.000) ευρώ, επιβάλλεται κάθειρξη μέχρι δέκα ετών, καθώς και υποχρεωτική χρηματική ποινή, η οποία δεν μπορεί να είναι κατώτερη από πενήντα χιλιάδες (50.000) ευρώ ούτε ανώτερη από πεντακόσιες χιλιάδες (500.000) ευρώ.

3. Όποιος για το σκοπό που αναφέρθηκε προσφέρει, υπόσχεται, διαμεσολαβεί ή δίνει τέτοια δώρα ή ωφελήματα σε κάποιο από τα πρόσωπα της παραγράφου 1 ή σε οικείο τους, τιμωρείται:

α) Με φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους, καθώς και υποχρεωτική χρηματική ποινή ίση με το πενήνταπλάσιο του ωφελήματος και μέχρι το ποσό των εκατόν πενήντα χιλιάδων (150.000) ευρώ. Σε περίπτωση ωφελήματος μη αποτιμητού σε χρήμα, η χρηματική ποινή δεν μπορεί να είναι κατώτερη από δέκα χιλιάδες (10.000) ευρώ ούτε ανώτερη από εκατόν πενήντα χιλιάδες (150.000) ευρώ.

β) Με κάθειρξη μέχρι δέκα ετών αν η αξία των δώρων ή ωφελημάτων υπερβαίνει το συνολικό ποσό των εκατόν είκοσι χιλιάδων (120.000) ευρώ, καθώς και υποχρεωτική χρηματική ποινή, η οποία δεν μπορεί να είναι κατώτερη από πενήντα χιλιάδες (50.000) ευρώ ούτε ανώτερη από πεντακόσιες χιλιάδες (500.000) ευρώ.»

Άρθρο 71

Στο τέλος της παρ. 3 του Άρθρου 334 του Ποινικού Κώδικα προστίθεται εδάφιο ως εξής:

«Με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών τιμωρείται όποιος παράνομα εισέρχεται ή παραμένει στους προαναφερόμενους χώρους ή καταστήματα κατά το χρόνο μη διεξαγωγής της υπηρεσίας με σκοπό την παρακώλυση αυτής.»

Άρθρο 72

1. Η παράγραφος 1 εδάφιο β' του Άρθρου 380 Ποινικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

«Αν ο υπαίτιος της πράξεως αυτής ενήργησε με καλυμμένα ή αλλοιωμένα τα χαρακτηριστικά του προσώπου του ή αν έφερε πολεμικό τυφέκιο ή πυροβόλο όπλο που φέρει φυσίγγιο των 40 χιλιοστών και άνω ή πολυβόλο ή υποπολυβόλο ή χειροβομβίδα ή εκρηκτικό μηχανισμό ή βαρύ όπλο ή όπλο πυροβολικού, τιμωρείται με κάθειρξη τουλάχιστον δέκα ετών.»

2. Η παρ. 2 του Άρθρου 380 του Ποινικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Αν από την πράξη προήλθε ο θάνατος κάποιου προσώπου ή βαριά σωματική βλάβη ή αν η πράξη εκτελέστηκε με ιδιαίτερη σκληρότητα εναντίον προσώπου ή αν ο δράστης έκανε χρήση πολεμικού τυφεκίου ή πυροβόλου όπλου που φέρει φυσίγγιο των 40 χιλιοστών και άνω ή

πολυβόλου ή υποπολυβόλου ή χειροβομβίδας ή εκρηκτικού μηχανισμού ή βαρέως όπλου ή όπλου πυροβολικού, επιβάλλεται ισόβια κάθειρξη.»

Άρθρο 73

Το τελευταίο εδάφιο της παρ. 1 του Άρθρου 15 του Ν. 2168/1993 που προστέθηκε με την παρ. 6 του Άρθρου 10 του Ν. 3944/2011 (Α' 67) αντικαθίσταται ως εξής:

«Με την ίδια ποινή τιμωρείται και όποιος παράνομα κατέχει ή φέρει πολεμικό τυφέκιο, πολυβόλο, υποπολυβόλο, χειροβομβίδα, βαρύ όπλο, όπλο πυροβολικού ή μεταφέρει αυτά οπουδήποτε.»

Άρθρο 74

Σύσταση Επιτροπής για τη σύνταξη νέου Ποινικού Κώδικα, νέου Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, νέου Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας και νέου Κώδικα περί Δικηγόρων

1α. Με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων συνιστάται εννεαμελής επιτροπή για τη σύνταξη σχεδίου νέου Ποινικού Κώδικα. Το σχέδιο που συντάσσει η επιτροπή αυτή υποβάλλεται για κύρωση στην Ολομέλεια της Βουλής κατά την παράγραφο 6 του Άρθρου 76 του Συντάγματος.

1β. Η επιτροπή της παραγράφου 1α συγκροτείται από δικαστικούς και εισαγγελικούς λειτουργούς, μέλη ΔΕΠ Νομικών Σχολών Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων και δικηγόρους με εμπειρία και εξειδίκευση σε ζητήματα ποινικού δικαίου.

2α. Με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων συνιστάται εννεαμελής επιτροπή για τη σύνταξη σχεδίου νέου Κώδικα Ποινικής Δικονομίας. Το σχέδιο που συντάσσει η επιτροπή αυτή υποβάλλεται για κύρωση στην Ολομέλεια της Βουλής κατά την παράγραφο 6 του Άρθρου 76 του Συντάγματος.

2β. Η επιτροπή της παραγράφου 2α συγκροτείται από δικαστικούς και εισαγγελικούς λειτουργούς, μέλη ΔΕΠ Νομικών Σχολών Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων και δικηγόρους με εμπειρία και εξειδίκευση σε ζητήματα ποινικής δικονομίας.

3α. Με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων συνιστάται εννεαμελής επιτροπή για τη σύνταξη σχεδίου νέου Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας. Το

σχέδιο που συντάσσει η επιτροπή αυτή υποβάλλεται για κύρωση στην Ολομέλεια της Βουλής κατά την παράγραφο 6 του Άρθρου 76 του Συντάγματος.

3β. Η επιτροπή της παραγράφου 3α συγκροτείται από δικαστικούς λειτουργούς, μέλη ΔΕΠ Νομικών Σχολών Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων και δικηγόρους με εμπειρία και εξειδίκευση σε ζητήματα πολιτικής δικονομίας.

4α. Με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων συνιστάται εννεαμελής επιτροπή για τη σύνταξη σχεδίου νέου Κώδικα περί Δικηγόρων. Το σχέδιο που συντάσσει η επιτροπή αυτή υποβάλλεται για κύρωση στην Ολομέλεια της Βουλής κατά την παράγραφο 6 του Άρθρου 76 του Συντάγματος.

4β. Η επιτροπή της παραγράφου 4α συγκροτείται από τέσσερις δικηγόρους, τους οποίους προτείνει η Ολομέλεια των Προέδρων των Δικηγορικών Συλλόγων και πέντε δικηγόρους κύρους και μεγάλης εμπειρίας.

5. Με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων ρυθμίζεται ο χρόνος περάτωσης του έργου κάθε επιτροπής, καθώς και θέματα που αναφέρονται στη λειτουργία, στη διοικητική μέριμνα και στη διοικητική υποστήριξη αυτών. Για τον ορισμό των δικαστικών και εισαγγελικών λειτουργών, μελών των επιτροπών των παραγράφων 1α, 2α και 3α του παρόντος, τηρείται η διαδικασία που προβλέπεται στο Άρθρο 41 της παραγράφου 2 του Ν. 1756/1988 (Α' 35). Ως γραμματείς των επιτροπών των παραγράφων 1α, 2α, 3α και 4α του παρόντος ορίζονται υπάλληλοι του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Στα μέλη των ως άνω επιτροπών δεν καταβάλλεται οποιασδήποτε μορφής αποζημίωση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄

ΕΙΔΙΚΟΙ ΠΟΙΝΙΚΟΙ ΝΟΜΟΙ - ΣΩΦΡΟΝΙΣΤΙΚΟΣ ΚΩΔΙΚΑΣ

Άρθρο 75

Η περίπτωση β' του Άρθρου 1 Ν. 4022/2011 αντικαθίσταται ως εξής:

«β. κακουργήματα τα οποία διαπράττουν, κατά την άσκηση των καθηκόντων τους ή επωφελούμενοι από την ιδιότητά τους, γενικοί και ειδικοί γραμματείς Υπουργείων, διοικητές, υποδιοικητές ή πρόεδροι διοικητικών συμβουλίων ή διευθύνοντες ή εντεταλμένοι σύμβουλοι νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, δημοσίων επιχειρήσεων, δημοσίων οργανισμών και

νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου τη διοίκηση των οποίων ορίζει άμεσα ή έμμεσα το κράτος, αιρετά μονοπρόσωπα όργανα των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, καθώς και υπάλληλοι κατά την έννοια των άρθρων 13α και 263Α του Ποινικού Κώδικα, εφόσον αυτά υπάγονται στην καθ' ύλην αρμοδιότητα του τριμελούς εφετείου και»

Άρθρο 76

Η παράγραφος 1 του Άρθρου 2 του Ν. 4022/2011 αντικαθίσταται ως εξής:

«1.α) Για τα, στο Άρθρο 1, αναφερόμενα κακουργήματα ορίζεται στις Εισαγγελίες Αθηνών και Θεσσαλονίκης, Εισαγγελέας Εγκλημάτων Διαφθοράς, με βαθμό αντεισαγγελέα εφετών, από εκείνους που υπηρετούν στην Εισαγγελία Εφετών Αθηνών και Θεσσαλονίκης αντίστοιχα. Η τοποθέτησή τους διενεργείται με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται ύστερα από απόφαση του οικείου Ανωτάτου Δικαστικού Συμβουλίου. Ο Εισαγγελέας Εγκλημάτων Διαφθοράς εκτελεί τα καθήκοντά του με πλήρη και αποκλειστική απασχόληση και συνεπικουρείται από δύο, τουλάχιστον, εισαγγελείς ή αντεισαγγελείς πρωτοδικών. Οι τελευταίοι ορίζονται από τους διευθύνοντες τις οικείες Εισαγγελίες, μετά από γνώμη του Εισαγγελέα Εγκλημάτων Διαφθοράς. Το έργο των αρμόδιων για τα εγκλήματα διαφθοράς Εισαγγελέων εποπτεύει και συντονίζει Αντεισαγγελέας του Αρείου Πάγου που ορίζεται με πλήρη ή μερική απασχόληση από τον Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου. Στα καθήκοντα του Εισαγγελέα Εγκλημάτων Διαφθοράς, ανήκει η εποπτεία, η καθοδήγηση και ο συντονισμός των ενεργειών των γενικών κατά το Άρθρο 33 παράγραφος 1 περίπτωση α' του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας και ειδικών προανακριτικών υπαλλήλων, κατά τη διενέργεια ερευνών, προκαταρκτικής εξέτασης ή προανάκρισης για την εξακρίβωση τελέσεως των αδικημάτων αρμοδιότητάς του. Ο Εισαγγελέας Εγκλημάτων Διαφθοράς, όταν λάβει την μήνυση, την έγκληση ή την αναφορά για την τέλεση πράξης από αυτές που αναφέρονται στο Άρθρο 1 του παρόντος, ενεργεί σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Άρθρο 43 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας και παραγγέλλει την άσκηση ποινικής δίωξης. Σε κάθε περίπτωση, η προκαταρκτική εξέταση που διενεργείται για τα ως άνω εγκλήματα ολοκληρώνεται μέσα σε προθεσμία δύο μηνών.

β) Όπου στο Ν. 4022/2011 ορίζεται «Εισαγγελέας Πλημμελειοδικών», νοείται ο Εισαγγελέας Εγκλημάτων Διαφθοράς και οι συνεπικουρούντες αυτόν εισαγγελείς ή αντεισαγγελείς.»

Άρθρο 77

Τακτικές άδειες κρατουμένων

Η περίπτωση 1 της παρ. 1 του Άρθρου 55 του Ν. 2776/1999 (Α' 291) αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Ο κατάδικος έχει εκτίσει το ένα πέμπτο της ποινής του χωρίς ευεργετικό υπολογισμό ημερών ποινής λόγω εργασίας και η κράτηση έχει διαρκέσει τουλάχιστον τρεις μήνες. Σε περίπτωση έκτισης ποινής ισόβιας κάθειρξης, η κράτηση πρέπει να έχει διαρκέσει τουλάχιστον οκτώ έτη. Κατ' εξαίρεση, σε αυτόν που καταδικάστηκε σε ποινή πρόσκαιρης κάθειρξης για παράβαση της παρ. 2 του Άρθρου 380 του Ποινικού Κώδικα, τακτικές άδειες χορηγούνται εφόσον έχει εκτίσει τα δύο πέμπτα της ποινής του χωρίς ευεργετικό υπολογισμό ημερών ποινής λόγω εργασίας και η κράτηση έχει διαρκέσει τουλάχιστον δύο έτη.

Αν στον κατάδικο έχουν επιβληθεί περισσότερες ποινές κατά της ελευθερίας και δεν έχει γίνει προσμέτρησή τους σε μια συνολική ποινή, κατά το Άρθρο 94 του Ποινικού Κώδικα, για τον υπολογισμό της ποινής που έχει εκτιθεί κατά την έννοια της παρούσας διάταξης, λαμβάνεται υπόψη το άθροισμα των επί μέρους ποινών. Σε περίπτωση ποινικού σωφρονισμού, απαιτείται ο εφηβικής ή μετεφηβικής ηλικίας κατάδικος να έχει εκτίσει το ένα πέμπτο του περιορισμού που του έχει επιβληθεί χωρίς ευεργετικό υπολογισμό ημερών ποινής λόγω εργασίας και η κράτηση έχει διαρκέσει τουλάχιστον τρεις μήνες.

Άρθρο 78

Διαγραφές πειθαρχικών ποινών κρατουμένων

1. Οι πειθαρχικές ποινές που έχουν επιβληθεί σε κρατούμενους μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου διαγράφονται από το ατομικό δελτίο πειθαρχικού ελέγχου τους και δεν λαμβάνονται υπόψη για τη χορήγηση τακτικής άδειας και απόλυσης υπό όρο, καθώς και για τη χορήγηση άλλων ευεργετικών μέτρων.

2. Δεν διαγράφονται πειθαρχικές ποινές που έχουν επιβληθεί για τα πειθαρχικά παραπτώματα:

α) που προβλέπονται στις περιπτώσεις β' και θ' της παραγράφου 2 και στην περίπτωση στ' της παραγράφου 3 του Άρθρου 68 του Σωφρονιστικού Κώδικα,

β) από τα προβλεπόμενα στην περίπτωση γ' της παραγράφου 2 του Άρθρου 68 μόνο εκείνα για άσκηση βίας κατά μελών του προσωπικού του καταστήματος και

γ) από τα προβλεπόμενα στην περίπτωση ζ' της παραγράφου 2 του Άρθρου 68, μόνο εκείνα για εισαγωγή ναρκωτικών ουσιών στο κατάστημα κράτησης.

Άρθρο 79

Δημοσιοποίηση προσωπικών δεδομένων κατηγορουμένων

Η περίπτωση β΄ του Άρθρου 2 του Ν. 2472/1997 (Α΄ 50), όπως αντικαταστάθηκε με το Άρθρο 18 του Ν. 3471/2006 (Α΄ 133), όπως εν συνεχεία αντικαταστάθηκε με το Άρθρο όγδοο παρ. 3 του Ν. 3625/2007 (Α΄ 290) αντικαθίσταται ως εξής:

«β. «Ευαίσθητα δεδομένα», τα δεδομένα που αφορούν στη φυλετική ή εθνική προέλευση, στα πολιτικά φρονήματα, στις θρησκευτικές ή φιλοσοφικές πεποιθήσεις, στη συμμετοχή σε συνδικαλιστική οργάνωση, στην υγεία, στην κοινωνική πρόνοια και στην ερωτική ζωή, στα σχετικά με ποινικές διώξεις ή καταδίκες, καθώς και στη συμμετοχή σε συναφείς με τα ανωτέρω ενώσεις προσώπων.

Ειδικά για τα σχετικά με ποινικές διώξεις ή καταδίκες δύναται να επιτραπεί η δημοσιοποίηση μόνον από την εισαγγελική αρχή για τα αδικήματα που αναφέρονται στο εδάφιο β΄ της παρ. 2 του Άρθρου 3 με διάταξη του αρμόδιου Εισαγγελέα Πρωτοδικών ή του Εισαγγελέα Εφετών, εάν η υπόθεση εκκρεμεί στο Εφετείο. Η διάταξη πρέπει να είναι ειδικώς και πλήρως αιτιολογημένη, να προσδιορίζει τον τρόπο δημοσιοποίησης και το χρονικό διάστημα που θα διαρκέσει. Η δημοσιοποίηση αυτή αποσκοπεί στην προστασία του κοινωνικού συνόλου, των ανηλίκων, των ευάλωτων ή ανίσχυρων πληθυσμιακών ομάδων και προς ευχερέστερη πραγμάτωση της αξίωσης της Πολιτείας για τον κολασμό των παραπάνω αδικημάτων. Κατά της εισαγγελικής διάταξης επιτρέπεται προσφυγή εντός 2 ημερών από τη γνωστοποίηση στον κατηγορούμενο ή κατάδικο ενώπιον του Προϊστάμενου της Εισαγγελίας Πρωτοδικών ή του Προϊστάμενου της Εισαγγελίας Εφετών, εάν η υπόθεση εκκρεμεί στο Εφετείο, ο οποίος αποφαινεται εντός 2 ημερών. Μέχρι να αποφανθεί ο αρμόδιος Εισαγγελέας απαγορεύεται η εκτέλεση της διάταξης και η δημοσιοποίηση δεδομένων.»

Άρθρο 80

Θέσεις του προσωπικού των Καταστημάτων Κράτησης

1. Οι θέσεις του προσωπικού των Καταστημάτων Κράτησης που προβλέπονται από τις διατάξεις των άρθρων:

α) 49 παρ. 2 του Ν. 2721/1999 (Α΄ 112),

β) 24 παράγραφος 3 του Π.Δ. 36/2000 (Α΄ 29),

γ) 7 παράγραφος 3 του Ν. 3060/2002 (Α΄ 242),

δ) 14 παράγραφος 13 του Ν. 3038/2002 (Α΄ 180),

ε) 4Z του Ν. 3388/2005 (Α΄ 225),

στ) 59 του Ν. 3659/2008 (Α΄ 77), όπως διαμορφώθηκαν μετά την κατάργηση των κενών με την αριθμ. 110820/23.11.2011 υ.α. (Β΄ 2767) και τη διατήρηση ορισμένων εξ αυτών με την αριθμ. 14413/09.02.2012 υ.α. (Β΄ 487) κατ' εφαρμογή των διατάξεων της παρ. 1α του Άρθρου 33 του Ν. 4024/2011 (Α΄ 226) αυξάνονται ως εξής:

1. Του κλάδου ΠΕ Σωφρονιστικού Ενηλίκων κατά δέκα (10).
2. Του κλάδου ΠΕ Ιατρών ειδικοτήτων κατά τέσσερις (4), που κατανέμονται σε δύο (2) θέσεις ειδικότητας Παθολογίας και δύο (2) θέσεις ειδικότητας Ψυχιατρικής.
3. Του κλάδου ΠΕ Οδοντιάτρων κατά δύο (2).
4. Του κλάδου ΠΕ Εγκληματολόγων κατά δύο (2).
5. Του κλάδου ΠΕ Ψυχολόγων κατά δύο (2).
6. Του κλάδου ΤΕ Διοικητικού - Λογιστικού κατά έξι (6).
7. Του κλάδου ΤΕ Πληροφορικής κατά δύο (2).
8. Του κλάδου ΤΕ Υγείας - Πρόνοιας κατά δεκαέξι (16), που κατανέμονται σε: δέκα (10) θέσεις Ειδικότητας Νοσηλευτικής και έξι (6) θέσεις ειδικότητας Κοινωνικής Εργασίας.
9. Του κλάδου ΤΕ Ηλεκτρονικών κατά δύο (2).
10. Του κλάδου ΤΕ Μηχανικών ειδικότητας Ηλεκτρολογίας κατά δύο (2).
11. Του κλάδου ΔΕ Διοικητικού-Λογιστικού κατά είκοσι (20).
12. Του κλάδου ΔΕ Τεχνικού κατά τέσσερις (4), που κατανέμονται σε δύο (2) θέσεις ειδικότητας ηλεκτρολόγων και δύο (2) θέσεις ειδικότητας υδραυλικών.
13. Του κλάδου ΔΕ Φύλαξης κατά τετρακόσιες (400).

14. Του κλάδου ΔΕ Προσωπικού Εξωτερικής Φρούρησης κατά τριακόσιες (300).

Άρθρο 81

Ρυθμίσεις που αφορούν στη συγκρότηση του Συμβουλίου Χαρίτων

1. Η περίπτωση δ' της παρ. 2 του Άρθρου 1 του Ν.Δ. 68/1968 (Α' 301), όπως είχε αντικατασταθεί από την παρ. 3 του Άρθρου 5 του Ν. 2408/1996, αντικαθίσταται ως εξής:

«δ) από δύο υπαλλήλους οι οποίοι προΐστανται Γενικής Διεύθυνσης ή Διεύθυνσης της Κεντρικής Υπηρεσίας του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων».

2. Η παρ. 3 του Άρθρου 1 του Ν.Δ. 68/1968 (Α' 301) αντικαθίσταται ως εξής:

«3. Σε περίπτωση έλλειψης, απουσίας ή κωλύματος του Γενικού Γραμματέα του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, στο Συμβούλιο μετέχει υπάλληλος της Κεντρικής Υπηρεσίας του ιδίου Υπουργείου, ο οποίος προΐσταται Γενικής Διεύθυνσης ή Διεύθυνσης, που ορίζεται με την απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων για τη συγκρότηση του Συμβουλίου. Στην περίπτωση αυτή προεδρεύει του Συμβουλίου ο αρχαιότερος δικαστικός λειτουργός.»

3. Η παρ. 5 του Άρθρου 1 του Ν.Δ. 68/1968 (Α' 301) αντικαθίσταται ως εξής:

«5. Στο Συμβούλιο καθήκοντα εισηγητή, χωρίς δικαίωμα ψήφου, εκτελεί ο Προϊστάμενος του Τμήματος Απονομής Χάριτος του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, χρέη δε γραμματέα του Συμβουλίου εκτελεί ένας από τους υπαλλήλους του ιδίου Τμήματος, ο οποίος ορίζεται, με τον αναπληρωτή του, με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Κατά τον ίδιο τρόπο ορίζεται, ως αναπληρωτής του, σε περίπτωση έλλειψης, απουσίας ή κωλύματος του εισηγητή ένας από τους Προϊσταμένους Τμήματος της Κεντρικής Υπηρεσίας του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.»

Άρθρο 82

Παροχή κοινωφελούς εργασίας

Όποιος έχει καταδικαστεί πριν την έναρξη ισχύος του Ν. 3904/2010 (Α' 218) σε ποινή φυλάκισης που έχει μετατραπεί περαιτέρω σε παροχή κοινωφελούς εργασίας και συνεχίζει να

την παρέχει, μπορεί (μέσα σε αποκλειστική προθεσμία τριών (3) μηνών από την έναρξη ισχύος του νόμου) να υποβάλλει αίτηση στον Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών του τόπου εκτέλεσης της ποινής, ο οποίος με απόφασή του διατάσσει την απόλυσή του, εφόσον έχει συμπληρώσει τον απαιτούμενο αριθμό ωρών, σύμφωνα με το Άρθρο 82 του Ποινικού Κώδικα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄

ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΚΩΔΙΚΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Άρθρο 83

Άσκηση δεύτερης προσφυγής

Στην παράγραφο 1 του Άρθρου 70 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας προστίθενται εδάφια ως εξής:

«Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται η άσκηση δεύτερης προσφυγής όταν η πρώτη έχει απορριφθεί τελεσιδίκως για λόγους τυπικούς. Η προσφυγή αυτή ασκείται εντός προθεσμίας εξήντα (60) ημερών από την κοινοποίηση της τελεσίδικης απόφασης και τα αποτελέσματα της άσκησής της ανατρέχουν στον χρόνο άσκησης της πρώτης.»

Άρθρο 84

Στην παράγραφο 1 του Άρθρου 127 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, προστίθενται εδάφια, ως ακολούθως:

«Όσες από τις διαφορές της περίπτωσης β' της παραγράφου 2 του Άρθρου 6, που υπάγονται στην καθ' ύλην αρμοδιότητα του εφετείου, έχουν αντικείμενο που υπερβαίνει τις πεντακόσιες χιλιάδες (500.000) ευρώ, προσδιορίζονται κατά προτεραιότητα εντός τριών μηνών από την κατάθεση του δικογράφου. Ως αντικείμενο της διαφοράς νοείται το ποσό της εισφοράς, φόρου, τέλους κ.λπ., χωρίς προσαυξήσεις και πρόσθετους φόρους.»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ΄

ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΕΣ ΑΡΧΕΣ

Άρθρο 85

Στο τέλος της παρ. 7 του Άρθρου 2 του Ν. 3051/2002 (Α΄ 220), όπως αντικαταστάθηκε με τη διάταξη της παρ. 1 του Άρθρου 61 του [Ν. 4055/2012](#) (Α΄ 51), προστίθεται φράση ως ακολούθως:

«Κατά τη διαδικασία επανάληψης των συνεδριάσεων ακρόασης της αρχής μετέχουν τα ίδια μέλη αυτής, εκτός εάν τούτο δεν είναι εφικτό, λόγω αντικατάστασης, παραίτησης ή έλλειψης του μέλους της αρχής ή καθ' οποιονδήποτε τρόπο απώλειας της ιδιότητάς του ως μέλους ή όταν απουσιάζουν ή κωλύονται δικαιολογημένα.

Κατά τη διαδικασία επανάληψης εφαρμόζεται κατά τα λοιπά το νομικό καθεστώς που ίσχυε κατά το χρόνο τέλεσης της παράβασης.»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ΄

ΘΕΜΑΤΑ ΔΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΩΝ -ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΓΡΑΦΩΝ - ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ - ΔΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΣΩΦΡΟΝΙΣΤΙΚΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ

Άρθρο 86

Εκπαιδευτικές άδειες

«Μετά την παράγραφο 13 του Άρθρου 46 του «Κώδικα Οργανισμού Δικαστηρίων και Κατάστασης Δικαστικών Λειτουργών» (Ν. 1756/1988, Α΄ 35), όπως αντικαταστάθηκε από το Άρθρο 92 του [Ν. 4055/2012](#) (Α΄ 51) προστίθεται παράγραφος 14 ως εξής:

«14. Η εκπαιδευτική άδεια απουσίας που έχει, ήδη κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος Άρθρου, χορηγηθεί, για το ακαδημαϊκό έτος 2011-2012, σε δικαστικούς λειτουργούς, οι οποίοι έχουν γίνει δεκτοί και παρακολουθούν αναγνωρισμένο πρόγραμμα μεταπτυχιακών σπουδών διετούς διάρκειας σε νομική σχολή της ημεδαπής, παρατείνεται αυτοδικαίως και υπό τους ίδιους όρους για ένα ακόμη έτος (ακαδημαϊκό έτος 2012-2013), για την ολοκλήρωση του προγράμματος μεταπτυχιακών τους σπουδών.»

Άρθρο 87

Νομική Υπηρεσία

Το τρίτο εδάφιο της παρ. 10 του Άρθρου 10 του Ν. 2331/1995 (Α' 173), όπως αυτό αντικαταστάθηκε με την παρ. 7 του Άρθρου 112 του [Ν. 4055/2012](#) και ισχύει, αντικαθίσταται ως εξής:

«Για τη στελέχωση της Ειδικής Νομικής Υπηρεσίας συνιστώνται στο Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων πέντε (5) θέσεις ειδικού επιστημονικού προσωπικού, οι οποίες καλύπτονται ως εξής:

α) Από δικαστικούς λειτουργούς με βαθμό προέδρου πρωτοδικών, εφέτη, πολιτικών ή διοικητικών δικαστηρίων, εισαγγελέα πρωτοδικών ή αντιεισαγγελέα εφετών ή παρέδρου του Συμβουλίου της Επικρατείας ή του Ελεγκτικού Συνεδρίου, οι οποίοι διαθέτουν τουλάχιστον πολύ καλή γνώση της αγγλικής ή γαλλικής γλώσσας, ή μίας άλλης τουλάχιστον γλώσσας της ευρωπαϊκής ένωσης, και αποσπώνται με πλήρη και αποκλειστική απασχόληση στο Υπουργείο, με διάταγμα που εκδίδεται ύστερα από απόφαση του οικείου ανώτατου δικαστικού συμβουλίου. Τα καθήκοντα των αποσπώμενων δικαστικών λειτουργών αφορούν αποκλειστικά στους τομείς της εκτέλεσης νομοπαρασκευαστικού έργου και της εκπροσώπησης της χώρας σε διεθνείς οργανισμούς.

β) Από μέλη του διδακτικού προσωπικού νομικών τμημάτων Α.Ε.Ι., πλήρους ή μερικής απασχόλησης, με βαθμό Λέκτορα, Επίκουρου ή Αναπληρωτή Καθηγητή, που διαθέτουν τουλάχιστον πολύ καλή γνώση της αγγλικής γλώσσας (ή γαλλικής, ή μίας τουλάχιστον γλώσσας της ευρωπαϊκής ένωσης) και τα οποία αποσπώνται στο Υπουργείο κατά παρέκκλιση κάθε άλλης σχετικής με τη διαδικασία της απόσπασης διάταξης, με κοινή απόφαση των Υπουργών Δικαιοσύνης Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, Πολιτισμού και Αθλητισμού, η οποία εκδίδεται ύστερα από γνώμη του Τμήματος της Σχολής, όπου ανήκουν και σχετική απόφαση του Πρύτανη.

Η απόσπαση των προσώπων που αναφέρονται στις περιπτώσεις α' και β' γίνεται για χρονικό διάστημα δύο (2) ετών, που μπορεί να παραταθεί για ένα ακόμη έτος, σύμφωνα με όσα προβλέπονται παραπάνω.»

Άρθρο 88

Αντικατάσταση της παραγράφου 3 του Άρθρου 11 του Ν. 3038/2002

Η παρ. 3 του Άρθρου 11 του Ν. 3038/2002, αντικαθίσταται ως ακολούθως:

«Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, που εκδίδεται μέσα σε δύο μήνες από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, καθορίζεται η μηνιαία αποζημίωση που χορηγείται στα μέλη του Ειδικού Δικαστηρίου του Άρθρου 99 του Συντάγματος για την εκδίκαση των αγωγών κακοδικίας και, με διευρυμένη σύνθεση, των διαφορών του Άρθρου 88 του Συντάγματος, καθώς και στον γραμματέα του.»

Άρθρο 89

Οι προθεσμίες που παρατάθηκαν με το Άρθρο 37 του Ν. 3904/2010 (Α΄ 218) και τη με αριθμό 171/02.01.2012 (Β΄ 111) κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Προστασίας του Πολίτη παρατείνονται από τη λήξη τους για ακόμα δύο έτη. Με απόφαση των παραπάνω Υπουργών, οι προθεσμίες του προηγούμενου εδαφίου μπορούν να παραταθούν μέχρι δύο (2) ακόμα έτη.

Άρθρο 90

Όπου στις κείμενες διατάξεις προβλέπεται, ως μέλος των Επιτροπών επιλογής και συνέντευξης για την πρόσληψη προσωπικού των κλάδων ΔΕ Φύλαξης και ΔΕ Εξωτερικής Φρούρησης των Καταστημάτων Κράτησης, ο Γενικός Διευθυντής Σωφρονιστικής Πολιτικής του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, προστίθεται εδάφιο ως εξής:

«Σε περίπτωση ελλείψεως αυτού ως μέλος ορίζεται ο νόμιμος αναπληρωτής του στα κύρια υπηρεσιακά καθήκοντα».

Άρθρο 91

1. Η παρ. 1 του Άρθρου 21 του Ν. 2946/2001 αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Τακτικοί υπάλληλοι και υπάλληλοι ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου δημοσίων υπηρεσιών και νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, που κατέχουν οργανικές θέσεις και είναι σύζυγοι στρατιωτικών των Ενόπλων Δυνάμεων, ένστολου προσωπικού της Ελληνικής Αστυνομίας, του Πυροσβεστικού, Λιμενικού Σώματος - Ελληνικής Ακτοφυλακής, καθώς και του προσωπικού των Καταστημάτων Κράτησης, επιτρέπεται να αποσπώνται, κατά παρέκκλιση των ισχυουσών

διατάξεων, σε υπηρεσίες του στενού δημόσιου τομέα κατά προτεραιότητα και σε περίπτωση έλλειψης υπηρεσιακών αναγκών σε υπηρεσίες του ευρύτερου δημόσιου τομέα, στην περιοχή που υπηρετεί ο σύζυγός τους.»

Άρθρο 92

Στην παρ. 1 του Άρθρου 4 του Ν. 3068/2002 προστίθεται νέο εδάφιο ως εξής:

«Η ανωτέρω υποχρέωση για προσκόμιση εγγυητικής επιστολής προκειμένου να εκτελεσθεί η δικαστική απόφαση δεν ισχύει για τις απαιτήσεις εργαζομένων, με δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου σχέση εργασίας, οι οποίες προέρχονται από την εργασιακή τους σχέση».

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Η΄

ΑΛΛΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 93

1. Στην παράγραφο 4 του Άρθρου 495 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας μετά το εδάφιο α΄ προστίθεται εδάφιο β΄, το οποίο έχει ως εξής:

«β. Σε περίπτωση που ασκήθηκε ένα ένδικο μέσο από ή κατά περισσότερων διαδίκων κατατίθεται ένα παράβολο από τους εκκαλούντες, αναιρεσιδόντες ή αιτούντες».

2.Α. Στην παράγραφο 2 του Άρθρου 48 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας μετά το εδάφιο α΄ προστίθεται εδάφιο β΄ ως εξής:

«β. Σε περίπτωση που υποβλήθηκε μία έγκληση από περισσότερους εγκαλούντες, κατατίθεται μόνο ένα παράβολο».

Β. Στην παράγραφο 1 του Άρθρου 322 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, μετά το εδάφιο β΄ προστίθεται εδάφιο γ΄, το οποίο έχει ως εξής:

«γ. Σε περίπτωση που η προσφυγή ασκείται από περισσότερους κατηγορουμένους, κατατίθεται μόνο ένα παράβολο».

3. Στην παράγραφο 4 του Άρθρου 142 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας μετά τις περιπτώσεις 1 και 2 προστίθεται περίπτωση 3 ως εξής:

«3. Στις αποφάσεις του Τριμελούς Εφετείου Πλημμελημάτων, Μονομελούς Εφετείου Κακουργημάτων, Τριμελούς Εφετείου Κακουργημάτων, Πενταμελούς Εφετείου και Εφετείου Ανηλίκων:

α) όταν είναι αναβλητικές, εκτός εάν διατάσσουν αναβολή για κρείσσονες αποδείξεις,

β) όταν κηρύσσεται απαράδεκτη η συζήτηση λόγω ελλείψεως κλητεύσεως ή νομίμου κλητεύσεως του κατηγορουμένου,

γ) όταν η έφεση απορρίπτεται ως ανυποστήρικτη κατ' Άρθρο 501 παράγραφος 1 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.»

4. Η παράγραφος 3 του Άρθρου 349 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Το δικαστήριο πριν διατάξει την αναβολή υποχρεούται να ερευνήσει τη δυνατότητα διακοπής της δίκης για δεκαπέντε το πολύ ημέρες, αιτιολογώντας συνοπτικά ότι δεν μπορεί ο λόγος αναβολής να αντιμετωπισθεί με διακοπή.»

5.Α. Η παρ. 1 του στοιχείου Β' (υπό τον τίτλο «Κλήρωση των συνθέσεων») του Άρθρου 17 του Ν. 1756/1988 αντικαθίσταται ως εξής:

«Σε όσα Πρωτοδικεία και Εφετεία, καθώς και στις αντίστοιχες Εισαγγελίες προβλέπεται οργανικός αριθμός δεκαπέντε (15) τουλάχιστον δικαστών, οι συνθέσεις των ποινικών δικαστηρίων καταρτίζονται με κλήρωση. Στα Εφετεία Αθηνών, Πειραιώς και Θεσσαλονίκης, προκειμένου να επιτευχθεί η επιτάχυνση της ποινικής δίκης, ορίζονται για μια διετία από την Ολομέλεια των δικαστηρίων αυτών δικαστές, που θα προεδρεύουν αποκλειστικά στα ποινικά δικαστήρια, με δυνατότητα ανανέωσης της θητείας τους για δύο ακόμη έτη. Στους πίνακες που καταρτίζονται από την Ολομέλεια, περιλαμβάνεται ο ανάλογος με τις ανάγκες του δικαστηρίου αριθμός δικαστών, μεταξύ των οποίων γίνεται η κλήρωση των τακτικών και αναπληρωματικών, κατά τις επόμενες παραγράφους.»

Β. Η περίπτωση β' υπό τον τίτλο «Στο εφετείο», της παραγράφου 3 του στοιχείου Β' (υπό τον τίτλο «Κλήρωση των συνθέσεων») του Άρθρου 17 του Ν. 1756/1988 αντικαθίσταται ως εξής:

«των νεοτέρων προέδρων εφετών και των αρχαιοτέρων εφετών, μέχρι τον αναγκαίο αριθμό, ανάλογα με τις ανάγκες του δικαστηρίου, από τους οποίους κληρώνονται οι πρόεδροι των τριμελών και μονομελών εφετείων».

Γ. Το στοιχείο Δ' υπό τον τίτλο «Κλήρωση προεδρευόντων σε τριμελή πλημμελειοδικεία και ποινικά εφετεία» του Άρθρου 17 του Ν. 1756/1988, όπως αυτό προστέθηκε με το Άρθρο 87 παρ. 2 του [Ν. 4055/2012](#), καταργείται. Οι κληρώσεις που έχουν γίνει σύμφωνα με τις καταργούμενες διατάξεις εξακολουθούν να ισχύουν, μέχρις ότου διενεργηθούν νέες κληρώσεις, σύμφωνα με τις διατάξεις των παραγράφων 2 έως 12 του στοιχείου Β' του Άρθρου 17 του Ν. 1756/1988.

6. Μεταξύ δευτέρου και τρίτου εδαφίου της παρ. 2 του Άρθρου 85 του Ν. 1756/1988 προστίθεται νέο εδάφιο ως εξής: «Επίσης στην ατομική έκθεση επιθεώρησης του δικαστικού λειτουργού, γίνεται υποχρεωτικά ειδική μνεία για το χειρισμό από αυτόν, σε οποιοδήποτε στάδιο της ποινικής διαδικασίας, υποθέσεων του Ν. 4022/2011, υποθέσεων των οποίων η κυρία ανάκριση διενεργήθηκε σύμφωνα με το Άρθρο 29 του ΚΠΔ, ως και υποθέσεων στις οποίες έχει εκδοθεί ένταλμα προσωρινής κράτησης κατά του κατηγορουμένου. Οι παρατηρήσεις στην έκθεση επιθεώρησης, για τον εν γένει χειρισμό των ως άνω υποθέσεων και ειδικότερα ως προς την τήρηση από τον δικαστικό λειτουργό των προθεσμιών που προβλέπονται στο Ν. 4022/2011 και στον ΚΠΔ για τη διενέργεια των σχετικών δικαστικών πράξεων, συνιστούν ουσιαστικό στοιχείο για την προαγωγή του στον επόμενο βαθμό.»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Θ'

ΤΕΛΙΚΕΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 94

**Τροποποίηση διατάξεων του Ν. 3386/2005
(Καταργήθηκε με το Άρθρο 139, Παρ. 1-[Ν. 4251/2014](#))**

Σημ: Με ισχύ από 01.04.2014, σύμφωνα με το Άρθρο 148 του Ν. 4251/2014

Άρθρο 95

Τροποποίηση διατάξεων του Άρθρου 73 του Ν. 2812/2000

Η παρ. 6 του Άρθρου 73 του Ν. 2812/2000 αντικαθίσταται ως εξής:

«6. Οι προϊστάμενοι διευθύνσεων, τμημάτων, αυτοτελών γραφείων όλων των δικαστηρίων και εισαγγελιών που έχουν άνω των δύο τμημάτων, καθώς και οι Επίτροποι του Ελεγκτικού Συνεδρίου που υπηρετούν σε Τομείς που έχουν άνω της μίας υπηρεσίας, είναι δυνατόν να

παραμένουν στην αυτή διεύθυνση, τμήμα, αυτοτελές γραφείο ή Υπηρεσία Επιτρόπου για μία τριετία και η θητεία τους μπορεί να ανανεώνεται για μια επιπλέον τριετία. Απαγορεύεται, όμως, να υπηρετούν συνεχώς στην αυτή διεύθυνση, τμήμα, αυτοτελές γραφείο ή Υπηρεσία Επιτρόπου καθ' υπέρβαση των ανωτέρω τασσομένων χρονικών ορίων.»

Άρθρο 96

Το πρώτο εδάφιο του Άρθρου 6 του Ν. 3917/2011 (Α' 22) αντικαθίσταται ως εξής:

«Τα δεδομένα του Άρθρου 5, τα οποία παράγονται ή υφίστανται επεξεργασία κατά την κείμενη νομοθεσία, αποθηκεύονται χωρίς υπαίτια καθυστέρηση για τους σκοπούς του παρόντος Κεφαλαίου σε φυσικά μέσα, τα οποία βρίσκονται αποκλειστικά μέσα στα όρια της Ελληνικής Επικράτειας, εντός της οποίας και διατηρούνται για τους σκοπούς του παρόντος Κεφαλαίου επί 12 μήνες από την ημερομηνία της επικοινωνίας. Η διατήρηση και η διαβίβαση των δεδομένων του Άρθρου 5 γίνεται σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που ορίζονται στα άρθρα 7 και 8.»

Άρθρο 97

Μεταβατικές διατάξεις Α' Μέρους

1. Οι διατάξεις του Άρθρου 32 παράγραφος 2 στοιχείο γ' καταλαμβάνουν και τις έως τη θέση σε ισχύ του παρόντος τελεσθείσες πράξεις.
2. Μέχρι την έκδοση των κοινών υπουργικών αποφάσεων που προβλέπονται στα εδάφια δεύτερο και τρίτο της παραγράφου 2 του Άρθρου 58, τα κάθε είδους συμβουλευτικά ή θεραπευτικά προγράμματα απεξάρτησης που λειτουργούν στα σωφρονιστικά καταστήματα κατά τη δημοσίευση του παρόντος νόμου, εξακολουθούν να λειτουργούν σύμφωνα με το νομοθετικό και κανονιστικό καθεστώς που διέπει τη λειτουργία τους και οι βεβαιώσεις παρακολούθησης που εκδίδουν αποτελούν πλήρη απόδειξη για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος και για κάθε νόμιμη χρήση. Όσοι κρατούμενοι παρακολουθούν κατά τη θέση σε ισχύ του παρόντος ειδικά συμβουλευτικά προγράμματα ή προγράμματα απεξάρτησης δεν απαιτείται να παρακολουθήσουν προγράμματα σωματικής αποτοξίνωσης.
3. Αναστέλλεται η εκτέλεση των καταδικαστικών αποφάσεων για πράξεις που προβλέπονται στο Άρθρο 32 παράγραφος 1 του παρόντος, ακόμα και αμετακλήτων, στις περιπτώσεις που αφορούν καταδικασθέντες που έχουν ολοκληρώσει με επιτυχία θεραπευτικό πρόγραμμα απεξάρτησης, εφόσον οι πράξεις αυτές τελέστηκαν πριν την εισαγωγή τους στο πρόγραμμα

απεξάρτησης. Η αναστολή χορηγείται με διάταξη του εισαγγελέα του δικαστηρίου που εξέδωσε την καταδικαστική απόφαση, για χρονικό διάστημα τριών ετών και υπό όρους αντίστοιχους με τους προβλεπόμενους στο Άρθρο 33 παράγραφος 1α.

4. Όσοι κατά τη δημοσίευση του παρόντος νόμου έχουν καταδικαστεί τελεσίδικα ή αμετάκλητα σε ποινή πρόσκαιρης κάθειρξης για εγκλήματα που προβλέπονται στον παρόντα Κώδικα απολύονται υφ' όρον αν έχουν συμπληρώσει το 1/3 πραγματικής έκτισης της ποινής που τους επιβλήθηκε. Την απόλυσή τους διατάσσει ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών του τόπου έκτισης της ποινής.

Άρθρο 98

Μεταβατικές διατάξεις Β' Μέρους

1. Οι διατάξεις των άρθρων 61, 62, 83 και 93 παράγραφοι 1 και 2 καταλαμβάνουν και τις εκκρεμείς υποθέσεις **(Διορθώσεις Σφαλμάτων σύμφωνα με το ΦΕΚ Α' 92/2013)**.
2. Κρατούμενοι για τους οποίους έγινε άρση της απόλυσης λόγω αμετάκλητης καταδίκης σε ποινή φυλάκισης έως ένα έτος, απολύονται με διάταξη του εισαγγελέα πλημμελειοδικών του τόπου έκτισης της ποινής, υπό τον όρο ανάκλησης.
3. Οι διευθυντές των καταστημάτων κράτησης υποβάλλουν, μέσα σε πέντε ημέρες από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου, στον εισαγγελέα του τόπου έκτισης της ποινής τους φακέλους των καταδίκων, οι οποίοι πληρούν τις προϋποθέσεις της προηγούμενης παραγράφου.

Άρθρο 99

Διατηρούμενες διατάξεις

Διατηρούνται σε ισχύ:

- α) Οι διατάξεις της παρ. 2 του Άρθρου 1 του Ν. 3459/2006 (Α' 103) και των υπουργικών αποφάσεων που έχουν εκδοθεί κατ' εξουσιοδότηση της παρ. 3 του Άρθρου 1 του Ν. 3459/2006.
- β) Οι διατάξεις των άρθρων 58 και 61 του Ν. 3459/2006.

Άρθρο 100

Καταργούμενες διατάξεις

1. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου καταργείται:

α) Ο Ν. 3459/2006 (Α' 103), εκτός από τις διατάξεις αυτού που αναφέρονται στο προηγούμενο Άρθρο.

β) Το τρίτο εδάφιο της παραγράφου 1 του Άρθρου 55 του Σωφρονιστικού Κώδικα (Ν. 2776/1999), όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 1 του Άρθρου 21 του Ν. 3727/2008 (Α' 257).

γ) Κάθε άλλη διάταξη γενική ή ειδική που αντίκειται στις ρυθμίσεις του παρόντος ή αφορά θέματα ρυθμιζόμενα από τον παρόντα νόμο.

2. Η παράγραφος 8 του Άρθρου 349 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας καταργείται.

3. Η παρ. 1 του Άρθρου 7β του Ν. 3610/2007 (Α' 258) καταργείται.

Άρθρο 101

1. Το Άρθρο 261 του Αστικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

«Άσκηση αγωγής

1. Την παραγραφή διακόπτει η άσκηση της αγωγής. Η παραγραφή που διακόπηκε με τον τρόπο αυτόν αρχίζει και πάλι από την έκδοση τελεσίδικης απόφασης ή την κατ' άλλον τρόπο περάτωση της δίκης.

2. Στην περίπτωση που οι διάδικοι δεν επισπεύδουν την πρόοδο της δίκης και εφόσον δεν προβλέπεται άλλη προθεσμία για την ενέργεια διαδικαστικών πράξεων από αυτούς, η παραγραφή αρχίζει και πάλι έξι μήνες μετά την τελευταία διαδικαστική πράξη των διαδίκων ή του δικαστηρίου. Στις περιπτώσεις αυτές η παραγραφή διακόπτεται εκ νέου εφόσον κάποιος διάδικος επισπεύσει την πρόοδο της δίκης.

3. Η παρούσα διάταξη εφαρμόζεται και στις εκκρεμείς υποθέσεις εφόσον δεν έχει εκδοθεί τελεσίδικη απόφαση.»

2. Η παρ. 7 του Άρθρου 77 του Ν. 1756/1988, όπως αυτή αντικαταστάθηκε με το Άρθρο 8 του Ν. 2993/2002, αντικαθίσταται ως εξής:

«7. Σε αρεοπαγίτη προάγεται πρόεδρος εφετών ύστερα από αίτησή του. Πρόεδρος εφετών, ο οποίος έχει συμπληρώσει τριετία στο βαθμό του και του οποίου δεν καθίσταται δυνατή η

προαγωγή στο βαθμό του αρεοπαγίτη αποκλειστικά και μόνο λόγω ανυπαρξίας κενής οργανικής θέσης, μπορεί, τρεις μήνες πριν από την αποχώρησή του από το δικαστικό σώμα λόγω ορίου ηλικίας, να υποβάλει αίτηση προαγωγής του σε προσωποπαγή θέση αρεοπαγίτη. Επί της αιτήσεώς του αποφαινεται το ανώτατο δικαστικό συμβούλιο και σε περίπτωση προαγωγής του αυτός παραμένει στη θέση του μέχρι την αποχώρησή του, χωρίς η προαγωγή του στην προσωποπαγή αυτή θέση να θεμελιώνει οποιοδήποτε μισθολογικής, συνταξιοδοτικής ή άλλης φύσεως δικαίωμα αυτού.»

3. Η παρ. 8 του Άρθρου 77 του Ν. 1756/1988, όπως αυτή αντικαταστάθηκε με το Άρθρο 4 του Ν. 3472/2006, αντικαθίσταται ως εξής:

«8. Σε αντεισαγγελέα του Αρείου Πάγου προάγεται εισαγγελέας εφετών, ύστερα από αίτησή του. Εισαγγελέας εφετών, ο οποίος έχει συμπληρώσει τριετία στο βαθμό του και του οποίου δεν καθίσταται δυνατή η προαγωγή στο βαθμό του αντεισαγγελέα του Αρείου Πάγου αποκλειστικά και μόνο λόγω ανυπαρξίας κενής οργανικής θέσης, μπορεί, τρεις μήνες πριν από την αποχώρησή του από το δικαστικό σώμα, λόγω ορίου ηλικίας, να υποβάλει αίτηση προαγωγής του σε προσωποπαγή θέση αντεισαγγελέα του Αρείου Πάγου. Επί της αιτήσεώς του αποφαινεται το ανώτατο δικαστικό συμβούλιο και σε περίπτωση προαγωγής του αυτός παραμένει στη θέση του μέχρι την αποχώρησή του, χωρίς η προαγωγή του στην προσωποπαγή αυτή θέση να θεμελιώνει οποιοδήποτε μισθολογικής, συνταξιοδοτικής ή άλλης φύσεως δικαίωμα αυτού.»

4. Υπερωριακή απασχόληση υπαλλήλων Καταστημάτων Κράτησης

α) Ο αριθμός των ωρών νυχτερινής απασχόλησης εργασιμων ημερών και νυχτερινής και ημερήσιας απασχόλησης κατά τις Κυριακές και εξαιρέσιμες ημέρες, προς συμπλήρωση της υποχρεωτικής εβδομαδιαίας εργασίας και καθ' υπέρβαση της εβδομαδιαίας υποχρεωτικής εργασίας για το προσωπικό που υπηρετεί εντός των Καταστημάτων Κράτησης και της υπηρεσίας Εξωτερικής Φρούρησης αυτών, καθώς και της κατανομής αυτών, κατά το χρονικό διάστημα από 01.01.2012 έως 06.08.2012 και 01.10.2012 έως 31.12.2012, δύναται να καθορισθεί με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Η εν λόγω δαπάνη των δεδουλευμένων θα καλυφθεί από πιστώσεις του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και του Υπουργείου Οικονομικών, και πάντως μέχρι του ύψους της υποχρέωσης που είχε αναλάβει ο φορέας κατά το οικονομικό έτος 2012 για το σκοπό αυτόν.

β) Ο αριθμός των ωρών απογευματινής υπερωριακής εργασίας στο προσωπικό που υπηρετεί εντός των Καταστημάτων Κράτησης και στην Υπηρεσία Εξωτερικής Φρούρησης αυτών, κατά το χρονικό διάστημα από 01.01.2012 έως 28.02.2012, 01.04.2012 έως 12.07.2012, 01.10.2012 έως 13.11.2012 και 01.12.2012 έως 20.12.2012, δύναται να καθορισθεί με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Η εν λόγω δαπάνη των δεδουλευμένων θα καλυφθεί από πιστώσεις του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και του Υπουργείου Οικονομικών, και πάντως μέχρι του ύψους της υποχρέωσης που είχε αναλάβει ο φορέας κατά το οικονομικό έτος 2012 για το σκοπό αυτόν.

5. Εργασία υπαλλήλων Καταστημάτων Κράτησης πέραν του πενθημέρου

α) Η ωριαία αμοιβή για εργασία πέραν του πενθημέρου του προσωπικού φρούρησης που υπηρετεί εντός των Καταστημάτων Κράτησης και της Υπηρεσίας Εξωτερικής Φρούρησης, καθορίζεται ίση με την αμοιβή της παραγράφου 3 περίπτωση γ' υποπεριπτώσεις αα' και ββ' του Άρθρου 20 του Ν. 4024/2011.

β) Ο αριθμός των ωρών για εργασία πέραν του πενθημέρου του προσωπικού φρούρησης που υπηρετεί εντός των Καταστημάτων Κράτησης και της Υπηρεσίας Εξωτερικής Φρούρησης, κατά το χρονικό διάστημα από 01.01.2012 έως 31.12.2012 δύναται να καθορισθεί με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Η εν λόγω δαπάνη θα καλυφθεί από πιστώσεις του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και του Υπουργείου Οικονομικών, και πάντως μέχρι του ύψους της υποχρέωσης που είχε αναλάβει ο φορέας κατά το οικονομικό έτος 2012 για το σκοπό αυτόν.

Άρθρο 102

1. Μετά το Άρθρο 182 του Π.Κ. προστίθεται Άρθρο 182Α ως εξής:

«Με φυλάκιση από ένα έως τρία έτη τιμωρείται ο κατηγορούμενος, ο οποίος παραβιάζει τους περιοριστικούς όρους που του έχουν επιβληθεί με δικαστική απόφαση ή με βούλευμα, ως προς την ελευθερία διαμονής και άλλες υποχρεώσεις του, σε υποθέσεις για τις κακουργηματικού χαρακτήρα αξιόποινες πράξεις της εγκληματικής οργάνωσης, τρομοκρατικών πράξεων, πορνογραφίας ανηλίκων, νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, εφόσον έχει αρχίσει η εκδίκαση της υπόθεσης στο ακροατήριο και δεν έχει αυτή περατωθεί. Η ποινή που επιβάλλεται στον παραβιάσαντα τους

όρους φυγόδοκο κατηγορούμενο, δεν μετατρέπεται, ούτε αναστέλλεται και η τυχόν ασκηθείσα έφεση, σε κάθε περίπτωση, δεν έχει ανασταλτικό αποτέλεσμα.»

2. Η παράγραφος 2 του Άρθρου 214B του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Σε κάθε πρωτοδικείο και εφετείο ορίζονται, για δύο έτη, με δυνατότητα ανανέωσης για ένα επιπλέον έτος, ένας ή περισσότεροι από τους υπηρετούντες προέδρους πρωτοδικών και εφετών ή από τους αρχαιότερους πρωτοδίκες και εφέτες, ως μεσολαβητές μερικής ή πλήρους απασχόλησης.»

3. Στο τέλος του εδαφίου γ' της παραγράφου 5 του Άρθρου 270 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, προστίθενται οι λέξεις: «χωρίς την παρουσία γραμματέα».

4. Η παράγραφος 2 του Άρθρου 260 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Η για οποιονδήποτε τρόπο ματαίωση της συζήτησης της υπόθεσης αποτελεί διαδικαστική πράξη του δικαστηρίου.»

5. Στο Άρθρο 248 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας προστίθεται παράγραφος 5 ως εξής:

«Αν ο ανακριτής έχει εκδώσει κατά του κατηγορουμένου ένταλμα προσωρινής κράτησης, οφείλει να περατώσει την κύρια ανάκριση μέσα σε τέσσερις μήνες αφότου η δικογραφία περιήλθε σε αυτόν. Η προθεσμία αυτή σε εξαιρετικές περιπτώσεις μπορεί να παραταθεί εφάπαξ για σαράντα ακόμη ημέρες, με αιτιολογημένο σε κάθε περίπτωση βούλευμα του αρμόδιου δικαστικού συμβουλίου, στο οποίο ο ανακριτής απευθύνεται πριν από τη συμπλήρωση της ως άνω προθεσμίας. Αν ο εισαγγελέας παραγγείλει ή το αρμόδιο δικαστικό συμβούλιο διατάξει συμπληρωματική ανάκριση, ο ανακριτής οφείλει να την περατώσει μέσα σε τριάντα ημέρες, αφότου η δικογραφία περιήλθε σε αυτόν.»

6. Στην παράγραφο 1 του Άρθρου 308 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας προστίθεται εδάφιο πέμπτο ως εξής:

«Ο εισαγγελέας, εφόσον στη δικογραφία που του διαβιβάστηκε από τον ανακριτή μετά το πέρας της κύριας ανάκρισης υπάρχουν κατηγορούμενοι κατά των οποίων έχει εκδοθεί ένταλμα προσωρινής κράτησης, οφείλει εντός μηνός να υποβάλει πρόταση στο συμβούλιο, για να παύσει οριστικά ή προσωρινά η δίωξη ή για να παραπεμφθεί ο κατηγορούμενος στο ακροατήριο ή για να μην απαγγελθεί κατηγορία εναντίον του.»

7. Στο Άρθρο 313 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας προστίθεται δεύτερο εδάφιο ως εξής:

«Αν κατά του κατηγορουμένου έχει εκδοθεί ένταλμα προσωρινής κράτησης, το σχετικό βούλευμα του συμβουλίου εκδίδεται υποχρεωτικά εντός τριάντα ημερών από την υποβολή σε αυτό της πρότασης του εισαγγελέα.»

8. Στο Άρθρο 314 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας προστίθεται τρίτο εδάφιο ως εξής:

«Στις υποθέσεις στις οποίες ο κατηγορούμενος κρατείται προσωρινά, ο αρμόδιος εισαγγελέας ορίζει υποχρεωτικά δικάσιμο κατ' απόλυτη προτεραιότητα, σε χρόνο που δεν απέχει περισσότερο από σαράντα ημέρες από τη διαβίβαση σε αυτόν των εγγράφων. Εφόσον ασκηθεί έφεση, η υπόθεση εισάγεται κατ' απόλυτη προτεραιότητα στο αρμόδιο δευτεροβάθμιο δικαστήριο και ορίζεται δικάσιμος από τον αρμόδιο εισαγγελέα σε χρόνο που δεν απέχει περισσότερο από σαράντα ημέρες από τη διαβίβαση σε αυτόν των εγγράφων.»

9. Η παράγραφος 2 του Άρθρου 551 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, όπως αυτό αντικαταστάθηκε με το Άρθρο 35 του [Ν. 4055/2012](#), αντικαθίσταται ως εξής:

«Αν στις καταδίκες που απαγγέλθηκαν η κατά την επόμενη παράγραφο ποινή βάσης επιβλήθηκε από το τριμελές ή μονομελές πλημμελειοδικείο, αρμόδιο για να καθορίσει τη συνολική ποινή που πρέπει να εκτιθεί είναι το μονομελές πλημμελειοδικείο. Αν οι καταδίκες απαγγέλθηκαν από το πταισματοδικείο, αρμόδιο για τον καθορισμό της συνολικής ποινής είναι το δικαστήριο αυτό. Σε κάθε άλλη περίπτωση αρμόδιο για τον καθορισμό της συνολικής ποινής είναι το Μονομελές Εφετείο.»

10. Στην περίπτωση 1 της υποπαραγράφου Ζ.4 της παραγράφου Ζ του Άρθρου πρώτου του Ν. 4093/2012, όπως τροποποιήθηκε με την παράγραφο 6 του Άρθρου 5 της από 19.11.2012 ΠΝΠ, όπως έχει κυρωθεί, μετά τη φράση «κατ' εφαρμογή του παρόντος νόμου», προστίθεται εδάφιο ως εξής:

«Επίσης, η παρούσα διάταξη δεν καταλαμβάνει τους υπαλλήλους με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου της κατηγορίας ΔΕ των ειδικοτήτων Διοικητικού, Διοικητικού - Λογιστικού, Διοικητικού Οικονομικού και Διοικητικών Γραμματέων, οι οποίοι κατέχουν θέση στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου, στην Αποκεντρωμένη Διοίκηση Αιγαίου και στην Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου και υπηρετούν σε υπηρεσίες των ως άνω φορέων, που εδρεύουν στα νησιά. Οι ως άνω υπάλληλοι επιστρέφουν στη θέση τους από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, εκτός εάν έχουν ήδη υποβάλει αίτηση για μετάταξη, στο πλαίσιο της διαδικασίας που ορίζει η διάταξη του εδαφίου γ' της

περίπτωσης 1 της υποπαρ. Ζ.1 της παρ. Ζ του Άρθρου πρώτου του Ν. 4093/2012, και δεν υποβάλουν στο φορέα προέλευσης τους γραπτή δήλωση ανάκλησης της ανωτέρω αίτησης εντός προθεσμίας πέντε (5) ημερών από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου.»

Άρθρο 103

Η παρ. 3Α του Άρθρου 6 του Ν. 3086/2002 (Α' 324), η οποία προστέθηκε με την παρ. 2 του Άρθρου 16 του [Ν. 4110/2013](#) (Α' 17), τροποποιείται ως εξής:

«3Α. Σε εθνικές και διεθνείς διαιτησίες οι οποίες αφορούν συμβάσεις που καταρτίζονται με το Δημόσιο ή με κρατικά νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, που συγκροτούνται και λειτουργούν για την εξυπηρέτηση δημοσίου συμφέροντος, διαιτητής, από πλευράς Δημοσίου, ορίζεται μόνο ανώτατος δικαστικός λειτουργός ή ανώτατος λειτουργός του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους ή καθηγητής Ανωτάτης Σχολής ή δικηγόρος παρ' Αρείω Πάγω.»

Άρθρο 104

Έναρξη ισχύος

Η ισχύς του παρόντος νόμου αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στις επιμέρους διατάξεις.

Παραγγέλλομε τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και την εκτέλεσή του ως νόμου του Κράτους.

Αθήνα, 19 Μαρτίου 2013

Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας

ΚΑΡΟΛΟΣ ΓΡ. ΠΑΠΟΥΛΙΑΣ

Οι Υπουργοί

Εξωτερικών

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΑΒΡΑΜΟΠΟΥΛΟΣ

Οικονομικών

ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΤΟΥΡΝΑΡΑΣ

Εθνικής Άμυνας

ΠΑΝΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ

Εσωτερικών

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ ΣΤΥΛΙΑΝΙΔΗΣ

Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΜΑΝΙΤΑΚΗΣ

Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΑΤΖΗΔΑΚΗΣ

Παιδείας και Θρησκευμάτων Πολιτισμού και Αθλητισμού

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΑΡΒΑΝΙΤΟΠΟΥΛΟΣ

Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΡΟΥΤΣΗΣ

Υγείας

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΥΚΟΥΡΕΝΤΖΟΣ

Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρώπινων Δικαιωμάτων

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΡΟΥΠΑΚΙΩΤΗΣ

Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη

ΝΙΚΟΛΑΟΣ-ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΕΝΔΙΑΣ

Ναυτιλίας και Αιγαίου

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΟΥΣΟΥΡΟΥΛΗΣ

Θεωρήθηκε και τέθηκε η Μεγάλη Σφραγίδα του Κράτους.

Αθήνα, 20 Μαρτίου 2013

Ο επί της Δικαιοσύνης Υπουργός

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΡΟΥΠΑΚΙΩΤΗΣ

Οεηηet